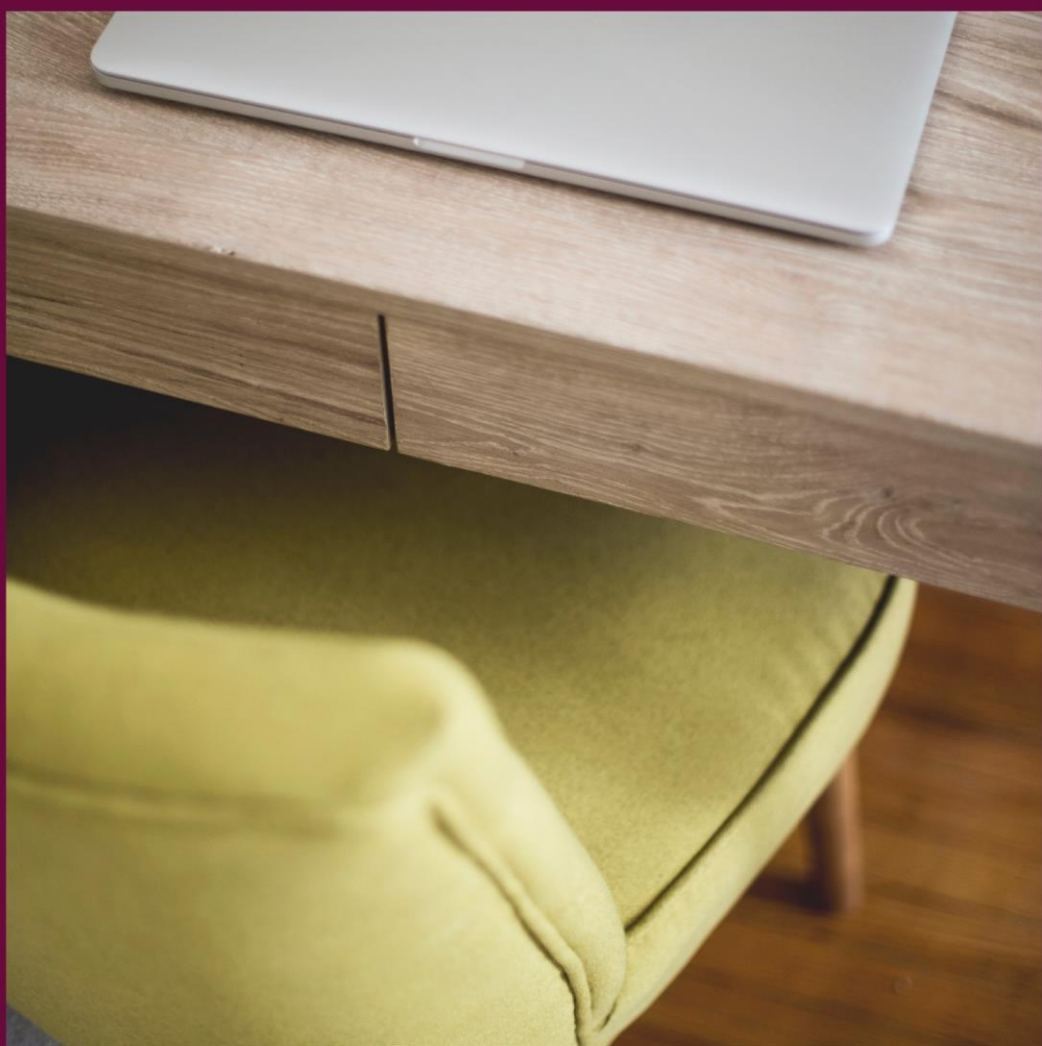

INFORMACIJA INVESTUOTOJAMS (MiFID)

Turinys

1. Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politika	3
Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politikos 1 priedas	8
Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politikos 2 priedas	9
Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politikos 3 priedas	22
2. Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D)	29
Priedas Nr. 1. Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos.....	35
Priedas Nr. 2. Klientų skirstymo į kategorijas gairės	42
Priedas Nr. 3. Informacija apie kompensaciją už investicijas	44
3. Interesų konfliktų vengimo, teikiant investicines paslaugas, politika	46
4. Finansinių priemonių ir joms būdingų rizikų aprašymas	51
5. Skatinimo priemonių, susijusių su investicinių ir papildomų paslaugų teikimu, politika	69
6. Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės	81
7. Kainynas	91

Investavimas yra susijęs su rizika. Investicijų vertė investavimo laikotarpiu gali ir mažėti, ir didėti, o rezultatai nėra garantuojami. Tam tikrais atvejais investuotojas gali netekti visos investuotos sumos, o nuostoliai gali viršyti pradinės investicijos sumą. Išsamesnę informaciją apie Luminor Bank AS Lietuvos skyriuje teikiamas investicines paslaugas, jų teikimo sąlygas, įkainius ir apie su investavimu susijusių riziką rasite <https://www.luminor.lt/lt/informacija-investuotojams-mifid>.

PAVEDIMŲ DĖL FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VYKDYMO POLITIKA

1. BENDROSIS NUOSTATOS

1.1. Šioje Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politikoje apžvelgiama, kaip Luminor Bank AS (toliau – Bankas) vykdo klientų pateiktus pavedimus ar perduoda juos vykdyti kitiems subjektams (toliau – Politika).

1.2. Bankas yra saistomas pareigos veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, atsižvelgdamas į geriausius savo klientų interesus. Vykdydamas pavedimus Bankas turi imtis visų pakankamų veiksmų, kad nuolatos pasiektų kuo geresnį įmanomą rezultatą savo klientams (geriausias įmanomas pavedimo įvykdymo rezultatas).

1.3. Ši Politika parengta vadovaujantis ir laikantis Finansinių priemonių rinkų direktyvos 2014/65/ES (toliau – MiFID II) ir ją įgyvendinančiais teisės aktais.

1.4. Politika taikoma neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

1.5. Politikos santrauką, skirtą specialiai neprofesionaliesiems klientams, ir Politiką galima rasti <https://www.luminor.lt/lt/informacija-investuotojams-mifid#galiojantys-dokumentai>. Santraukoje taip pat pateikiama nuoroda į kiekvienos Politikoje nurodytos vykdymo vietos naujausius vykdymo kokybės duomenis, kai tik tokia informacija tampa prieinama.

1.6. Priėmęs kliento pavedimą, jeigu nėra gauta konkrečių kliento nurodymų dėl pavedimo vykdymo būdo, Bankas vykdo pavedimą vadovaudamasis šia Politika.

1.7. Politikos priedai taikomi toliau išvardintoms finansinių priemonių klasėms, ir detalizuoja, kaip vykdomi dėl tokių finansinių priemonių pateikti pavedimai, numato galimus pavedimų tipus, vykdymo veiksmų svarbą, pavedimų vykdymo procesą, taip pat tai, kokiomis pavedimų vykdymo vietomis naudojasi ir kaip stebimas vykdymo efektyvumas:

- Nuosavybės vertybiniais popieriais – akcijoms ir depozitoriumo pakvitavimams;
- Skolos finansinėms priemonėms – obligacijoms ir pinigų rinkos priemonėms;
- Palūkanų normos išvestinėms finansinėms priemonėms – apskaitimo, pasirinkimo ir kitiems sandoriams;
- Valiutinėms išvestinėms finansinėms priemonėms – išankstiniams, apskaitimo, pasirinkimo ir kitiems sandoriams;
- Biržos prekių išvestinėms priemonėms – ateities, apskaitimo ir kitiems sandoriams;
- Susitarimams dėl skirtumų;
- Struktūrizuotoms finansinėms priemonėms;
- Biržoje prekiaujamoms finansinėms priemonėms – biržoje prekiaujamiems fondams, biržoje prekiaujamoms obligacijoms ir biržos prekėms;
- Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniais vienetams.

1.8. Klientas supažindinamas su šia Politika, kai užmezga teisinius santykius su Banku. Klientas taip pat patvirtina, kad susipažino su šia Politika ir sutinka jos laikytis, pateikdamas pavedimą Bankui

1.9. Teikiant portfelio valdymo paslaugą, klientas įgalioja Banką vykdyti kliento pateiktus pavedimus dėl finansinių priemonių pagal portfelio valdymo sutartyje įvardintas teises ir apribojimus. Pavedimai, pateikti portfelio valdytojiui nusprendus prekiauti finansinėmis priemonėmis kliento vardu, gali būti perduoti vykdyti finansų tarpininkams arba įvykdomi Banko kaip kliento sandorio šalies.

2. GERIAUSIAS ĮMANOMAS PAVEDIMO ĮVYKDYMO REZULTATAS

2.1. Geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato siekimas yra procesas, kuriuo Bankas, vykdydamas klientų pavedimus, siekia geriausio įmanomo rezultato. Geriausias įmanomas pavedimo įvykdymo rezultatas gali būti skirtingas, kadangi Bankas privalo atsižvelgti į eilę įvairių vykdymo veiksmų ir nustatyti jų sąlyginę svarbą, įvertindamas klientų ypatybes, gaunamus pavedimus ir rinkas, kuriose jis veikia. Šie veiksniai yra aprašomi Politikoje toliau.

3. VYKDYMO VEIKSNIAI

3.1. Bankas įvertino eilę veiksmų, kurie gali būti svarbūs klientams, Bankui vykdamas jų pavedimus:

- kaina – rinkos kaina ar tikroji kaina, už kurią vykdomas pavedimas;
- išlaidos – mokesčiai, kurie gali būti patirti vykdamas pavedimą tam tikru būdu. Kai Bankas taiko skirtingus mokesčius priklausomai nuo vykdymo vietos, Bankas turi pakankamai išsamiai paaiškinti šiuos skirtumus klientui, kad klientas suprastų vienos vykdymo vietos pasirinkimo privalumus ir trūkumus;
- vykdymo sparta – laikas, kurio reikia pavedimui įvykdyti;
- įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybės – tikimybė, kad Bankas sugebės įvykdyti sandorį;
- dydis ir pobūdis – būdas, kaip Bankas vykdo neįprastą pavedimą (pavyzdžiui, tokį, kuris yra didesnis nei įprasto rinkos dydžio ar kuris turi neįprastų savybių, tokių kaip sutrumpintas ar prailgintas atsiskaitymo laikotarpis), gali skirtis nuo to, kaip Bankas vykdo standartinį pavedimą;
- kiti veiksniai – bet kokie kiti su pavedimu susiję veiksniai (pavyzdžiui, rinkos poveikis – poveikis, kurį kliento pavedimo vykdymas ar jo atskleidimas rinkos dalyviams gali turėti rinkai).

3.2. Kai Bankas vykdo neprofesionaliųjų klientų pavedimus, geriausias įmanomas pavedimo įvykdymo rezultatas nustatomas atsižvelgiant į bendrą kliento sumokėtą sumą. Visas atlygis yra finansinės priemonės kaina ir su vykdymu

susijusios išlaidos, įskaitant visas išlaidas, kurias patyrė klientas ir kurios yra tiesiogiai susijusios pavedimo įvykdymu, kaip vykdymo vietos mokesčiai, kliringo ir atsiskaitymo mokesčiai ir bet kokie kiti mokesčiai trečiosioms šalims, kurios dalyvauja pavedimo vykdyme. Vertindamas, ar buvo pasiektas geriausias įmanomas pavedimo įvykdymo rezultatas, Bankas neatsižvelgia į standartinius savo taikomus mokesčius, kuriuos klientas turi sumokėti nepriklausomai nuo to, kaip pavedimas buvo įvykdytas.

3.3. Kai Bankas vykdo profesionalių klientų pavedimus, vykdymo metu jis protingai įvertina įvairius vykdymo veiksnius, atsižvelgdamas į vykdymo kriterijus (žr. 4 skyrių žemiau). Net ir tuo atveju, kai atrodo, kad finansinių priemonių kaina nebuvo geriausia galima, pavedimas vis tiek gali būti laikomas įvykdytu palankiausiomis klientui sąlygomis.

4. VYKDYMO KRITERIJAI

4.1. Sąlyginė svarba, kurią Bankas kiekvienu konkrečiu atveju suteikia 3.1 punkte aukščiau išvardintiems vykdymo veiksniams, priklauso nuo šių vykdymo kriterijų:

- Kliento ypatybės – kliento tipas: neprofesionalusis ar profesionalusis;
- Pavedimo ypatybės – tokios kaip galimybė daryti poveikį rinkai;
- Finansinių priemonių ypatybės – tokios kaip likvidumas, taip pat tai, ar egzistuoja pripažinta centralizuota rinka;
- Vykdymo vietos ypatybės – Bankui prieinamų likvidumo šaltinių konkrečios ypatybės.

5. PAREIGOS PASIEKTI GERIAUSIĄ ĮMANOMĄ PAVEDIMO ĮVYKDYMO REZULTATĄ APIMTIS

5.1. Bankas visada laikosi pareigos pasiekti geriausią įmanomą pavedimo įvykdymo rezultatą neprofesionaliųjų ir profesionaliųjų klientų pateiktų pavedimų dėl finansinių priemonių atžvilgiu, išskyrus 5.3 punkte aprašytą situaciją.

5.2. Bankas taip pat laikosi pareigos pasiekti geriausią įmanomą pavedimo įvykdymo rezultatą, kai profesionalusis klientas pateikia prašymą dėl kotiruotės (angl. Request for Quote; RFQ) ir pasikliauna Banku, o pastarasis turi apsaugoti kliento interesus sandorio kainodaros ir kitų svarbių sandorio elementų atžvilgiu. Tam, kad Bankui tokiu atveju galėtų pareiga siekti geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato profesionaliojo kliento atžvilgiu, turi būti tenkinamos visos šios sąlygos:

- profesionalusis klientas pateikia prašymą dėl kotiruotės;
- profesionalusis klientas neturi galimybės „apsipirkinėti“ – kai pagrįstai galima manyti, kad Bankas yra vienintelė sandorį sudaryti galinti šalis;
- profesionalusis klientas neturi prieigos prie rinkos kainų;
- Bankas aiškiai sutiko profesionaliojo kliento atžvilgiu laikytis pareigos siekti geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato.

5.3. Jeigu neprofesionalusis ar profesionalusis klientas pateikia Bankui konkrečius nurodymus dėl pateikto pavedimo, Bankas, kiek tai įmanoma, vykdo pavedimą laikydamasis tokių konkrečių nurodymų. Bankas gali nukrypti nuo tokių konkrečių nurodymų tik tada, kai dėl susiklosčiusių aplinkybių tai būtina kliento interesams, o Bankas iš anksto atsiklausti kliento neturėjo galimybės arba laiku negavo atsakymo į savo užklausimą. Šiuo atveju Bankas privalo surinkti ir saugoti įrodymus dėl pavedimo įvykdymo sąlygų (kurie turi būti pateikiami klientui jam to pareikalavus), ir nedelsdamas informuoti klientą apie tai, kad jo pavedimas įvykdytas kitomis, negu pavedime nustatyta, sąlygomis. Kai konkretūs nurodymai yra susiję tik su tam tikrais kliento pavedimo elementais, Bankas išsaugo pareigą siekti geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato tų pavedimo elementų, kuriems netaikomi konkretūs kliento nurodymai, atžvilgiu. **Bankas įspėja klientą, kad tokie konkretūs nurodymai gali užkirsti kelią Bankui imtis šioje Politikoje nustatytų veiksmų, Banko taikomų siekiant geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato.**

6. VYKDYMAS PREKYBOS VIETOJE

6.1. Kai Bankas priima pavedimą dėl finansinių priemonių, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, daugiašalėje prekybos sistemoje ar organizuotos prekybos sistemoje, Bankas paprastai įvykdo pavedimą prekybos vietoje pats, veikdamas kaip kliento atstovas, arba, jeigu Bankas nėra atitinkamos prekybos vietos dalyvis, jis perduoda pavedimą įvykdyti kitam subjektui (finansų makleriu, kredito įstaigai ar finansų maklerio įmonei).

6.2. Bankas taip pat gali vykdyti pavedimą ne prekybos vietoje (angl. over the counter; OTC), kaip aprašyta Politikos **Error! Reference source not found.** 9 skyriuje.

7. VYKDYMAS PER KITUS SUBJEKTUS

7.1. Kai Bankas nėra pavedimo vykdymui aktualios prekybos vietos dalyvis, toks pavedimas perduodamas subjektui, kuris pavedimą įvykdo tokioje prekybos vietoje arba perduoda pavedimą vykdyti kitai trečiajai šaliai.

7.2. Kai Bankas kliento pavedimus vykdo perduodamas juos trečiosioms šalims, jis imasi visų reikiamų priemonių, kad atrinktų tokį subjektą, kuris nuolat pasiekia geriausią įmanomą pavedimo įvykdymo rezultatą.

8. VYKDYMAS SAVO SĄSKAITA

8.1. Sudarydamas sandorius savo sąskaita, Bankas dėl tos pačios finansinės priemonės tuo pačiu metu gali vykdyti sandorius su keliais klientais ar sutarties šalimis. Bankas taip pat gali turėti svarbias tokių finansinių priemonių pozicijas ir vykdyti rizikos draudimo ar prekybos veiklą, kuri gali daryti poveikį rinkai.

8.2. Bankas veikia kaip sandorio su klientu šalis (sudaro sandorius savo sąskaita) (i) vykdant prekybą finansinėmis priemonėmis, kuriomis neprekiuojama prekybos vietoje; (ii) vykdant prekybą, kai Bankas yra rinkos formuotojas finansinių priemonių, kuriomis leista prekiauti prekybos vietoje, atžvilgiu, ir (iii) kai Bankas veikia kaip sistemingai sandorius savo viduje sudarantis tarpininkas (kai Bankas sandorius vykdo sistemingai ir iš esmės savo sąskaita, vykdydamas klientų pavedimus tam tikrų finansinių priemonių atžvilgiu Bankas veiks kaip sistemingai sandorius savo viduje sudarantis tarpininkas). Visais atvejais Bankas turi pareigą klientui siekti geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato, išskyrus Politikos **Error! Reference source not found.** skyriuje aprašytas situacijas.

8.3. Sudarydamas sandorius savo sąskaita ir nustatydamas sandorio kainą, Bankas laikosi toliau aprašyto požiūrio: Bendra kliento mokėtina vykdymo kaina susideda iš bazinės kainos ir išlaidų bei mokesčių:

- Bazinė kaina yra realizuota ar preliminariai apskaičiuota kaina, kuri taikoma Bankui apdraudžiant sandorio riziką tarpbankinėje rinkoje. Nustatant bazinę kainą atsižvelgiama į tai, kaip Bankas vertina rinkos rizikos veiksnius ir kaip Bankas siekia pozicionuoti save rinkoje atsižvelgiant į tokius rizikos veiksnius; taip pat
- Išlaidos ir mokesčiai, kurie sudaro skirtumą tarp bazinės kainos ir bendros vykdymo kainos klientui. Į šią sumą įskaitomi visi mokesčiai ir išlaidos, susiję su sandoriu ir taikomi tiek Banko, tiek kitų šalių.

9. VYKDYMAS NE PREKYBOS VIETOJE (OTC)

9.1. Remiantis šia Politika, klientų pavedimai gali būti vykdomi ir ne prekybos vietoje. Laikoma, kad klientai, užmegzdami sutartinius santykius su Banku ir (ar) pateikdami pavedimus, yra informuojami ir duoda sutikimą Bankui vykdyti pavedimus ne prekybos vietoje. Klientų pavedimai gali būti vykdomi ne prekybos vietoje tiek kai (i) finansinėmis priemonėmis nėra leidžiama prekiauti arba neprekiuojama prekybos vietoje, tiek kai (ii) finansinėmis priemonėmis yra leidžiama prekiauti arba jomis prekiaujama prekybos vietoje. Abiem atvejais Bankas turi pareigą klientui siekti geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato, išskyrus Politikos **Error! Reference source not found.** skyriuje aprašytas situacijas. Kai finansinėmis priemonėmis yra leidžiama prekiauti arba jomis prekiaujama prekybos vietoje, klientų pavedimai gali būti vykdomi ne prekybos vietoje tik jeigu toks pavedimų vykdymas užtikrina geriausią rezultatą klientui.

9.2. Bankas gali vykdyti pavedimus ne prekybos vietoje savo sąskaita arba sudarydamas sandorius su kitomis šalimis.

9.3. Vykdydamas pavedimus ne prekybos vietoje, Bankas patikrina klientui siūlomos kainos teisingumą surinkdamas rinkos duomenis, naudojamus tokios priemonės kainai įvertinti, ir, kai įmanoma, palygindamas panašias arba palyginamas priemones.

9.4. Klientai informuojami apie tokias rizikas, susijusias su pavedimų vykdymu ne prekybos vietoje:

- sandorio šalies rizika, kai sandorio šalis iš dalies ar visiškai neįvykdo sandorio;
- vykdymas už iš esmės kitokią kainą nei buvo kotiruojama kaina ar pasiūlymas, ar paskutinė paskelbta kaina pavedimo pateikimo metu, taip pat dalinis pavedimų vykdymas ar didelių pavedimų įvykdymas keliais sandoriais skirtingomis kainomis;
- pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo vėlavimas, kai Bankas turi ieškoti sandorio šalių ar rinkos formuotojų;
- atidarymo kaina, kuri gali gerokai skirtis nuo ankstesnės dienos uždarymo kainos;
- blokuota rinka (pirkimo kaina lygi siūlomai pardavimo kainai) ir kryžminė rinka (pirkimo kaina viršija siūlomą pardavimo kainą), kurios gali užkirsti kelią klientų pavedimų vykdymui.

10. VYKDYMO VIETŲ IR KITŲ SUBJEKTŲ ATRANKA

10.1. Bankas siekia, jog naudojamų vykdymo vietų skaičius būtų pakankamas tam, kad Banko klientams nuolatos būtų užtikrintas geriausias įmanomas pavedimo įvykdymo rezultatas.

10.2. Atrinkdamas pavedimams vykdyti tinkamas vykdymo vietas ir subjektus, Bankas dės pakankamas pastangas pasirinkti tokias vykdymo vietas ir subjektus, kad nuolatos būtų pasiekiamas geriausias rezultatas.

10.3. Bankas, rinkdamasis tinkamą vykdymo vietą ir subjektą, atsižvelgia į šiuos kiekybinius ir kokybinius rodiklius:

- likvidumą, tai yra pirkimo ir pardavimo kainos skirtumą, rinkos gylį ir rinkos dalį;
- vykdymo vietos taikomus mokesčius;
- įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybę;
- kitus svarbius veiksnius.

10.4. Subjektų, kuriems Bankas perduoda vykdyti pavedimus, atranka vykdoma reguliariai peržiūrint tokių subjektų gebėjimą užtikrinti geriausią įmanomą pavedimo įvykdymo rezultatą ir užtikrinti Banko galimybes įvykdyti savo įsipareigojimus pasiekti geriausią įmanomą pavedimo įvykdymo rezultatą.

10.5. Pasirinkdamas subjektus, kuriems Bankas perduoda vykdyti pavedimus, Bankas, be pirmiau minėtų veiksnių, atsižvelgia ir į kitus veiksnius, kurie Bankui tuo metu yra svarbūs. Tokie veiksniai galėtų būti, pavyzdžiui, Banko bendras subjekto įvertinimas ir pasitikėjimas tokiu subjektu bei jam prieinamomis prekybos vietomis.

10.6. Geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato pasiekimo tikslais, kai pavedimą galima įvykdyti daugiau nei vienoje konkuruojančioje vietoje, norint įvertinti ir palyginti rezultatus klientui, kurie būtų gaunami vykdydami pavedimą kiekvienoje iš šioje Politikoje išvardytų vietų, kuriose tokį pavedimą galima įvykdyti, atliekant tokį vertinimą reikia

atsižvelgti ir į paties Banko komisinį atlyginimą bei pavedimo įvykdymo išlaidas kiekvienoje iš pavedimų įvykdyti tinkamų vykdymo vietų.

10.7. Informacija apie Banko naudojamas vykdymo vietas ir skirtingų klientų pavedimų dėl skirtingų finansinių priemonių vykdymo būdus yra pateikta šios Politikos prieduose.

11. PAVEDIMŲ TVARKYMAS

11.1. Palyginami klientų pavedimai vykdomi remiantis laiko prioriteto principu (nuosekliai, vienas po kito), išskyrus atvejus, kai tai neįgyvendinama dėl atitinkamo pavedimo ypatybių ir (ar) vyraujančių rinkos sąlygų, arba kai tai prieštarauja kliento interesams ir kai toks principo pažeidimas būtų pagrįstas. Klientų pavedimams teikiama pirmenybė prieš paties Banko pavedimus.

11.2. Jei klientas nėra davęs konkrečių nurodymų, Bankas pradeda pavedimo vykdymą nedelsiant po jo gavimo iš kliento.

11.3. Jeigu kliento pavedimai gaunami ne prekybos vietos darbo valandomis, pavedimai paprastai įvykdomi, kai prekybos vieta vėl pradeda prekybą.

11.4. Kai dėl objektyvių, nuo Banko nepriklausančių priežasčių negalima pradėti kliento pavedimo vykdymo (pvz., kai klientas neturi pakankamai lėšų atsiskaityti pagal pavedimą) arba kai pavedimo negalima įvykdyti per protingą terminą dėl nepalankių rinkos sąlygų (sumažėjusi kaina, nėra pasiūlos ir pan.), Bankas atsisako priimti pavedimą, jeigu atitinkamos aplinkybės jau egzistuoja pavedimo pateikimo metu, arba, jeigu pavedimas jau yra pateiktas, nedelsdamas informuoja klientą ir kreipiasi dėl konkrečių nurodymų, kaip toliau elgtis su pavedimu.

11.5. Jeigu įstatymai nenumato kitaip, tuo atveju, kai pateikiamas ribinis kliento pavedimas, susijęs su akcijomis, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje arba kuriomis prekiaujama prekybos vietoje, kuris nebuvo nedelsiant įvykdytas esamomis rinkos sąlygomis, Bankas, nebent klientas būtų aiškiai nurodęs kitaip, privalo imtis priemonių, kuriomis būtų sudarytos sąlygos kuo greičiau įvykdyti tą pavedimą, nedelsiant viešai paskelbdamas tą kliento ribinį pavedimą kitiems rinkos dalyviams lengvai prieinamu būdu (įskaitant kliento ribinio pavedimo perdavimą prekybos vietai).

11.6. Įvykdęs sandorį kliento vardu, Bankas pateikia klientui patvirtinimą dėl pavedimo įvykdymo ir, be kita ko, informuoja klientą apie tai, kur pavedimas buvo įvykdytas bei kokie mokesčiai ir išlaidos buvo patirti.

12. PAVEDIMŲ SUJUNGIMAS, PASKIRSTYMAS IR IŠSKAIDYMAS

12.1. Bankas kiekvieno kliento pavedimą vykdo atskirai, išskyrus **Error! Reference source not found.** ir (arba) **Error! Reference source not found.** punktuose toliau nurodytus atvejus.

12.1.1. Kai bet koks (kokie) per „Luminor Trade“ platformą kliento sudarytas (sudaryti) sandoris (sandoriai) su finansinėmis priemonėmis (pvz., ateities sandoris (sandoriai) ar susitarimas (susitarimai) dėl skirtumų), pasibaigia ir klientas neuždaro sandorio (sandorių) ir nenurodo Bankui uždaryti tokio (tokių) sandorio (sandorių) per Banko nustatytą laiką atviram (atviriams) sandoriui (sandoriams) uždaryti, Bankas gali uždaryti tokį (tokius) kliento sandorį (sandorius), sujungdamas tokius sandorius su kitais analogiškais pavedimais dėl kitų klientų analogiškų sandorių uždarymo, jeigu Bankas mano, kad toks sujungimas nepakenks nė vieno iš klientų interesams.

12.1.2. Kitose situacijose, kai mažai tikėtina, kad pavedimų ir sandorių sujungimas, žiūrint bendrai, turės neigiamos įtakos kuriam nors klientui, kurio pavedimą ketinama sujungti

12.2. Bankas informuoja klientą apie savo ketinimą sujungti pavedimą ir kiekvienam klientui, kurio pavedimą ketinama sujungti, atskleidžiama, kad sujungimas jam gali turėti neigiamos įtakos, susijusios su konkrečiu pavedimu.

12.3. Sujungtas pavedimas, kuris visiškai įvykdomas vieninga kaina, yra paskirstomas proporcingai pagal pirminių pavedimų apimtį ir ta pačia sujungto pavedimo įvykdymo kaina. Keliais sandoriais ir skirtingomis kainomis įvykdytas sujungtas pavedimas paprastai paskirstomas proporcingai pagal pirminių pavedimų apimtį ir vidutinę svertinę tokio sujungto pavedimo įvykdymo kainą. Iš dalies įvykdytas sujungtas pavedimas paskirstomas proporcingai pagal pirminių pavedimų apimtį ir tokio iš dalies įvykdyto sujungto pavedimo kainą.

12.4. Bankas gali išskaidyti pavedimus dėl finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, daugiašalėje prekybos sistemoje ir (ar) organizuotos prekybos sistemoje.

12.5. Bankas jokiais aplinkybėmis neįjungia klientų pavedimų su savo paties pavedimais.

12.6. Bankas, klientui raštu paprašius, per 15 (penkiolika) darbo dienų pateikia klientui visa papildomą informaciją, susijusią su pavedimų sujungimu ir (arba) išskaidymu. Klientas tokį prašymą gali pateikti asmeniškai bet kuriame Banko skyriuje arba naudodamasis interneto banku.

13. PERŽIŪRA IR ATASKAITOS

13.1. Bankas nuolat stebi ir vertina Politikos efektyvumą, ir ypač stebi Politikoje nurodytų subjektų vykdymo kokybę. Jeigu nustatoma kokių nors trūkumų, jie neatidėliojant ištaisomi.

13.2. Politika turi būti peržiūrima ne rečiau kaip kartą per metus arba įvykus svarbių pokyčių finansinių priemonių rinkose, ar bet kada įvykus reikšmingiems pokyčiams, kure turi įtakos geriausio įmanomo pavedimo įvykdymo rezultato parametrams, išvardintiems šios Politikos 3.1 punkte, ir taip daro poveikį Banko gebėjimui pasiekti geriausią įmanomą

pavedimo įvykdymo rezultata (įskaitant vykdymo vietų pridėjimą ar pašalinimą). Bankas informuos klientus apie visus reikšmingus Politikos pokyčius ir paskelbs atnaujintą Politikos versiją savo interneto svetainėje. Bankas taip pat kasmet apibendrins ir savo interneto svetainėje viešai paskelbs, kiekvienai finansinių priemonių klasei, penkis didžiausias pagal prekybos apimtis pavedimų vykdymo vietas ir subjektus visiems įvykdytiems ar perduotiems vykdyti klientų pavedimams, ir informaciją apie pasiektą pavedimų vykdymo kokybę. Periodinėse ataskaitose, kurias skelbs Bankas, bus pateikiama informacija apie pavedimų dėl individualių finansinių priemonių įvykdymo kainą, išlaidas, spartą ir tikimybę. Ataskaitos bus rengiamos atskirai dėl penkių didžiausių vykdymo vietų ir penkių didžiausių subjektų (tarpininkų), kuriems per ataskaitinį laikotarpį buvo perduoti vykdyti klientų pavedimai. Bankas taip pat skelbs su kiekviena finansinių priemonių klase susijusios analizės santrauką ir išvadas, kurias jis padarė atlikęs išsamią vykdymo vietų, kuriose praėjusiais metais vykdė klientų pavedimus, vykdymo kokybės stebėseną.

14. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14.1. Bet kokius šios Politikos pakeitimus turi patvirtinti Valdyba.

PAVEDIMŲ DĖL FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VYKDYMO POLITIKOS 1 priedas

PAVEDIMŲ VYKDYMO VIETOS

1. Neprofesionaliųjų ir profesionaliųjų klientų pateikti pavedimai dėl finansinių priemonių vykdomi toliau nurodytose vykdymo vietose:

1.1. Pavedimai dėl Baltijos šalyse įsteigtų įmonių akcijų – NASDAQ vertybinių popierių biržose Vilniuje, Taline ir Rygoje bei „Nordea Bank“ Abp;

1.2. Pavedimai dėl finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose ir (arba) daugiašalėse prekybos sistemose, pateikti per „Luminor Trade“ platformą – „Saxo Bank“ A/S;

1.3. Pavedimai dėl biržoje prekiaujamų fondų (ETF), išskyrus tuos, kurie pateikiami per „Luminor Trade“ platformą – per „BNY Mellon Capital Markets EMEA“ Limited, „HSBC Trinkaus & Burkhardt“ AG ir „Nordea Bank“ Abp, taip pat NASDAQ vertybinių popierių biržas Vilniuje, Taline ir Rygoje;

1.4. Pavedimai dėl įmonių akcijų, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose ir (arba) daugiašalėse prekybos sistemose, išskyrus pavedimus dėl Baltijos šalyse įsteigtų įmonių akcijų ir pavedimus, pateiktus per „Luminor Trade“ platformą – per „Nordea Bank“ Abp;

1.5. Pavedimai dėl kolektyvinio investavimo subjektų vienetų, – per „HSBC Trinkaus & Burkhardt“ AG, „Nordea Investment Funds“ S.A., „Nordea Funds“ Ltd., „DNB Asset Management“ S.A.;

1.6. Pavedimai dėl skolos vertybinių popierių:

1.6.1. Pavedimai dėl Baltijos šalių vyriausybės skolos vertybinių popierių, išleistų vietinėse rinkose – per „Luminor Bank“ AS, AB „SEB banką“ ir „Swedbank“, AB;

1.6.2. Pavedimai dėl Baltijos šalių skolos vyriausybės vertybinių popierių, išskyrus nurodytus 1.6.1. punkte aukščiau – per „Luminor Bank“ AS, „Bloomberg“ daugiašalę prekybos sistemą ir kitus;

1.6.3. Pavedimai dėl ne Baltijos šalių skolos vertybinių popierių – per „Luminor Bank“ AS, „Bloomberg“ daugiašalę prekybos sistemą bei kitus;

1.7. Pavedimai dėl struktūrizuotų finansinių priemonių – per „Nordea Bank“ Abp.

2. Kai klientų pavedimai negali būti vykdomi šio Politikos priedo 1 punkte nurodytose vietose dėl nuo Banko nepriklausančių priežasčių, tokie pavedimai gali būti vykdomi ir kitose vykdymo vietose, jeigu toks vykdymas Bankui nesutrukdo pasiekti klientui geriausio įmanomo rezultato pagal šios Politikos reikalavimus.

PAVEDIMŲ DĖL FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VYKDYMO POLITIKOS 2 priedas

PAVEDIMŲ VYKDYMAS

1. Akcijos - į OMX Nasdaq Baltic biržos sąrašus įtraukti nuosavybės vertybiniai popieriai

1.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

1.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Į OMX Nasdaq Baltic biržos sąrašus įtrauktų akcijų pirkimas ir pardavimas.

1.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Užsienio akcijų ir fondų pirkimas ir pardavimas.

1.4. Vykdyto metodas

Bankas veikia kaip agentas ir vykdo pavedimus, susijusius su Baltijos šalių akcijomis, Nasdaq Baltic biržose (Vilniuje, Rygoje ir Taline).

1.5. Galimi pavedimų tipai

Ribiniai pavedimai. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali būti neįvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

1.6. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas pavedimus vykdo:

- „Nasdaq OMX Baltic“ (reguliuojamoji rinka);
- „First North“ (Daugiašalė prekybos sistema);
- „Nordea Bank“ Abp.

1.7. Vykdyto standartas ir stebėseną

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavedimų vykdymo efektyvumui stebėti.

1.8. Vykdyto veiksniai neprofesionaliems klientams

Neprofesionaliems klientams, siunčiantiems pavedimą vykdymui, taikoma paprasta iš anksto numatyta automatinė pavedimų nukreipimo logika. Bendra suma yra laikoma svarbiausiu veiksniu, kiti veiksniai yra analizuojami tik tuo atveju, jeigu bendra suma yra panaši keliose vykdymo vietose. Tokiu atveju vykdymo veiksnių eiliškumas būtų toks:

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo tikimybė;
4. Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

1.9. Vykdyto veiksniai profesionaliems klientams

Profesionalių klientų, kurie paprastai prekiauja didesniais kiekiais ir jų pavedimai yra sudėtingesni, atveju yra atsižvelgiama į konkrečius jų instrukcijas. Didesnis sudėtingumas reiškia, kad pavedimai gali turėti poveikį rinkai, jei jie būtų tiesiogiai nukreipiami į rinką, todėl dėl jų reikia atlikti analizę iki sandorio sudarymo ir apsvaistyti tinkamos strategijos pasirinkimą. Vykdyto veiksnių eiliškumas yra:

1. Kaina;
2. Pavedimo dydis;
3. Kiti veiksniai (rinkos poveikis);
4. Išlaidos;
5. Sparta;
6. Įvykdymo tikimybė.

Bankas pasilieka teisę savarankiškai spręsti dėl pirmiau nurodyto veiksnių sąrašo eiliškumo, jeigu yra vertinama konkreti situacija ar aplinkybė, reikalaujanti tokio eiliškumo pakeitimo.

2. Obligacijos

2.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

2.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Valstybių skolos vertybinių popierių ir įmonių obligacijų pirkimas ir pardavimas.

2.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nėra

2.4. Vykdyto metodas

Bankas dažniausiai prekiauja obligacijomis kaip pagrindinė šalis klientams (savo sąskaita). Išskirtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, didelių pavedimų labai nelikvidžiomis obligacijomis atveju, Bankas gali vykdyti pavedimą kaip agentas.

Kainos nustatymas obligacijų pavedimuose ir jų vykdymas yra rankinis procesas. Rinkai yra būdingos orientacinės nebiržinės kainos.

Bankas gali apsirūpinti likvidumu iš:

- Savo prekybos knygos;
- Kitų rinkos dalyvių, tokių kaip:
 - o AB „SEB Bank“;
 - o „Swedbank“, AB;
 - o „Danske Bank“ A/S;
 - o AB „Šiaulių bankas“;
 - o „Nasdaq OMX Baltic“ birža įtrauktoms į prekybą obligacijoms;
 - o „Bloomberg“ daugiašalė prekybos sistema;
 - o „Goldman Sachs International“;
 - o „UniCredit Bank“ AG;
 - o „Raiffeisen Bank International“ AG;
 - o „Commerzbank“ AG;
 - o „JP Morgan Chase Bank“;
 - o „Societe Generale“ SA.

2.5. Galimi pavedimų tipai

Ribiniai pavedimai. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali būti neįvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

Prašymas dėl kotiruotės. Prašymas dėl kotiruotės yra kliento užklausa dėl Banko kainos nustatymo konkrečiai obligacijai. Bankas užtikrina geriausią įvykdymo rezultatą dėl kliento prašymo dėl kotiruotės, sąžiningai ir kuo greičiau nustatydamas sandoriui kainą, esant nustatytam kiekiui ir atsižvelgiant į rinkos sąlygas.

2.6. Banko parinkta vykdymo vieta

Banko vykdymo vietos:

- „Luminor Bank“ AS;
- „Nasdaq OMX Baltic“ birža įtrauktoms į prekybą obligacijoms;
- „Bloomberg“ daugiašalė prekybos sistema;

2.7. Vykdyto standartas ir stebėseną

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavedimų vykdymo efektyvumui stebėti.

2.8. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdyto veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi obligacijų kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo tikimybė;
4. Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

3. Palūkanų normos išvestinės priemonės – Palūkanų normos apsikeitimo ir pasirinkimo sandoriai

3.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

3.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Palūkanų normos apsikeitimo ir pasirinkimo sandoriai.

3.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nėra

3.4. Vykdytojas

Bankas prekiauja palūkanų normos išvestinėmis priemonėmis kaip pagrindinė šalis klientams (savo sąskaita), pats būdamas vykdymo vieta.

Bankas peržiūri savo kainas pagal jam žinomas tarpbankinės rinkos kainas, siekdamas užtikrinti, kad jo vidurkio taškai būtų jam žinomų geriausių pirkimo ir pardavimo kainų diapazone.

3.5. Galimi pavidimų tipai

Prašymas dėl kotiruotės. Klientams paprašius, Bankas pateikia jiems palūkanų normos išvestinių priemonių kainas. Šias kainas Bankas apskaičiuoja taip, kad būtų įvykdytas įsipareigojimas klientui pateikti geriausią galimą sandorio rezultata, atsižvelgiant į bendrą sumą. Jei klientas nori prekiauti, jis gali apsispręsti tai padaryti už kainą, kurią Bankas yra nurodęs. Sandorio priėmimui taikomi filtrai, pagrįsti praėjusiu laikotarpiu ir (arba) kainų svyravimais pagrindinėje rinkoje nuo tada, kai buvo nurodyta kaina.

3.6. Banko parinktos vykdymo vietos

- „Luminor Bank“ AS;
- „DNB Bank“ ASA.

3.7. Vykdytojas ir stebėseną

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavidimų vykdymo efektyvumui stebėti.

3.8. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdytojas veiksnių eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavidimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
3. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavidimo dydis;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

4. Valiutų išvestinės priemonės – valiutų išankstiniai ir pasirinkimo sandoriai

4.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

4.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Valiutų išankstiniai ir pasirinkimo sandoriai.

4.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Valiutų išvestinės priemonės, kuriomis prekiaujama per „Luminor Trade“ platformą, tokios kaip, atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotini sandoriai, valiutų kursų išankstiniai sandoriai ir valiutų kursų pasirinkimo sandoriai.

4.4. Vykdyto metodas

Bankas prekiauja valiutų kursų išvestinėmis priemonėmis kaip pagrindinė šalis klientams (savo sąskaita), pats būdamas vykdymo vieta.

Bankas peržiūri savo kainas pagal jam žinomas tarpbankinės rinkos kainas, siekdamas užtikrinti, kad jo vidurkio taškai būtų jam žinomų geriausių pirkimo ir pardavimo kainų diapazone.

4.5. Galimi pavedimų tipai

Prašymas dėl kotiruotės. Klientams paprašius, Bankas pateikia jiems valiutų išvestinių priemonių kainas. Šias kainas Bankas apskaičiuoja taip, kad būtų įvykdytas įsipareigojimas klientui pateikti geriausią galimą sandorio rezultatą, atsižvelgiant į bendrą sumą. Jei klientas nori prekiauti, jis gali apsispręsti tai padaryti už kainą, kurią Bankas yra nurodęs. Sandorio priėmimui taikomi filtrai, pagrįsti praėjusiu laikotarpiu ir (arba) kainų svyravimais pagrindinėje rinkoje nuo tada, kai buvo nurodyta kaina.

4.6. Banko parinkta vykdymo vieta

- „Luminor Bank“ AS;
- „DNB Bank“ ASA;
- „Barclays“ PLC;
- „Nordea Bank“ Abp.

4.7. Vykdyto standartas ir stebėseną

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavedimų vykdymo efektyvumui stebėti.

4.8. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdyto veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavidimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
3. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavidimo dydis;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

5. Valiutų išvestinės priemonės – per „Luminor Trade“ prekiaujami atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotini sandoriai

5.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

5.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotinių sandorių, kuriais prekiaujama per „Luminor Trade“, pirkimas ir pardavimas.

5.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

- Valiutų kursų neatidėliotini sandoriai, kurie sudaryti turint tikslą konvertuoti pinigus iš vienos valiutos į kitą, įskaitant sandorius, kuriais siekiama palengvinti atsiskaitymą už kitus sandorius.
- Sandoriai, skirti kliento pozicijos vertės nustatymo datos nukėlimui, dėl kurių kliento padėtis valiutų kursų rinkoje nepasikeičia.

5.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina įvykdyti iš karto arba anuliuoti yra panašus į standartinį pavedimą rinkos kaina (aprašytą toliau). Tai yra nurodymas prekiauti nedelsiant geriausiomis įmanomomis sąlygomis. Tačiau Bankas nutraukia pavedimo vykdymą, jeigu negali įvykdyti jo nedelsiant per tris sekundes.

Pavedimas rinkos kaina yra tradicinis nurodymas įvykdyti kaip įmanoma didesnę pavedimo dalį geriausiomis įmanomomis rinkos sąlygomis. Pavedimas rinkos kaina paprastai yra įvykdomas nedelsiant (arba neįvykdomas per palyginti trumpą laiką). Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina kaip galima greičiau, neatsižvelgiant į kainos pokyčius.

Pavedimas rinkos kaina yra laikomas galiojančiu iki dienos pabaigos. Jei jis negali būti visiškai įvykdytas nedelsiant, Bankas ir toliau bando vykdyti pavedimą iki oficialaus atitinkamos rinkos uždarymo.

Ribinis pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti – tai pavedimas prekiauti tokia kaina, kokią klientas mato savo ekrane, jei ji vis dar yra galima, atsižvelgiant į nustatytą leistiną nuokrypį. Pateikdamas ribinį pavedimą įvykdyti iš karto arba anuliuoti, klientas gali nurodyti leistiną nuokrypį. Leistinas nuokrypis gali būti nurodytas kaip fiksuotas kainų padidėjimas arba kaip dabartinės rinkos kainos procentinis dydis. Jeigu klientas nurodo leistiną nuokrypį, pavedimas gali būti įvykdytas blogesne kaina, nei klientas matė ekrane, su sąlyga, kad kainos skirtumas neviršija kliento nurodytos leistino nuokrypio.

Jei yra galima geresnė kaina, kliento pavedimas gauna dėl to visą naudą, įvykdydamas kliento pavedimą geresne kaina, neatsižvelgiant į tai, kiek geresnė ji yra.

Ribinis pavedimas - tai pavedimas prekiauti nurodyta arba geresne kaina, jei tai įmanoma padaryti per nurodytą laiką. Galimos šios pavedimo trukmės:

- Dienos pavedimas: Galioja iki oficialaus prekybos uždarymo pavedimo pateikimo dieną (arba paskesnę darbo dieną pavedimams, priimtiems per savaitgalį).
- Galiojantis iki nurodytos datos: Galioja iki oficialaus prekybos uždarymo kliento pasirinktą dieną.
- Galiojantis iki anuliovimo: Galioja neribotą laiką, nebent arba kol klientas jį aiškiai atšaukia.

Kai pavedimas pridedamas prie atvirosios pozicijos, jis automatiškai yra atšaukiamas, jeigu pozicija uždaroma.

Ribinis pavedimas suaktyvinamas, kai rinkos kaina pasiekia ribinę kainą. Kai nėra pakankamai likvidumo, kad pavedimas būtų visiškai įvykdytas nurodyta ar geresne kaina, likęs pavedimas vėl tampa „besiilsinčiu pavedimu“.

Nuostolio stabdymo pavedimas yra paprastai naudojamas uždaryti poziciją, kai rinka veikia priešingai, siekiant išvengti tolesnių nuostolių. Jis taip pat gali būti naudojamas atidaryti poziciją, kai rinka pasiekia nurodytą kainos lygį.

Nuostolio stabdymo pavedimas gali būti tokių pat trukmių kaip ir ribinis pavedimas (aprašytas pirmiau).

Kai pavedimas pridedamas prie atvirosios pozicijos, jis automatiškai yra atšaukiamas, jeigu pozicija uždaroma.

Nuostolio stabdymo pavedimas parduoti yra suaktyvinamas, kai pardavimo kaina, už kurią klientas galėtų atlikti lygiaverčio dydžio sandorį, pasiekia nurodytą kainų lygį. Suaktyvintas nuostolio stabdymo pavedimas tampa pavedimu rinkos kaina.

Nuostolio stabdymo pavedimas pirkti yra suaktyvinamas, kai pirkimo kaina, už kurią klientas galėtų atlikti lygiaverčio dydžio sandorį, pasiekia nurodytą kainų lygį. Suaktyvintas nuostolio stabdymo pavedimas tampa pavedimu rinkos kaina.

Šis susitarimas skirtas apsaugoti klientus nuo rizikos, kad jų nuostolio stabdymo pavedimas bus vykdomas dėl sparčiai didėjančio pirkimo ir pardavimo kainų skirtumo, rinkai iš tikrųjų nesvyruojant. Taip gali atsitikti dėl ekonominės statistikos paskelbimo arba sumažėjusio likvidumo laikotarpiu, pavyzdžiui, atsiskaitymo dieną arba rinkos uždarymo ar atidarymo metu.

Klientai turėtų atkreipti dėmesį, jog tai reiškia, kad nuostolio stabdymo pavedimas niekada nebus vykdomas nurodytu kainų lygmeniu, bet visada bus vykdomas kaina, kuri yra blogesnė klientui (paprastai per kainų skirtumą nuo kliento nuostolio stabdymo lygmens).

Nuostolio stabdymo pavedimo suaktyvinimo lygmuo gali būti nustatytas siekiant sekti rinkos kainą. Šiuo atveju, kai rinka svyruoja kliento naudai, pavedimo suaktyvinimo lygmuo svyruoja taip pat. Kintančio nuostolio stabdymo pavedimo suaktyvinimo lygmuo svyruoja etapais, kurie apibrėžiami, kai pateikiamas pavedimas.

Kai nuostolio stabdymo pavedimas yra suaktyvinamas, jis įvykdomas pasitaikius pirmai galimybei tuo metu rinkoje esančiomis geriausiomis sąlygomis. Tai reiškia, kad klientas susiduria su rizika, kad pavedimas bus prasčiau įvykdytas esant kainos šuoliams arba nelikvidžioms rinkoms.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas laukia taip pat, kaip ir nuostolio stabdymo pavedimas. Tačiau, kai tik jis yra suaktyvinamas, vietoj to, kad būtų vykdomas rinkos kaina, jis yra konvertuojamas į ribinį pavedimą su iš anksto sutarta ribine kaina. Nuo to momento pavedimas laikomas ribiniu pavedimu.

Tokio tipo pavedimas suteikia klientui tam tikrą apsaugą nuo to, kad pavedimas bus prasčiau įvykdytas esant kainos šuoliams arba nelikvidžioms rinkoms. Tačiau tokia apsauga kainuoja. Tam tikromis aplinkybėmis pavedimas gali būti neįvykdytas visai.

Kintantys nuostolio stabdymo ribiniai pavedimai yra negalimi.

5.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotinais sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

5.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

5.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

6. Valiutų išvestinės priemonės – per „Luminor Trade“ prekiaujami valiutų kursų išankstiniai sandoriai

6.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

6.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Valiutų kursų išankstinių sandorių pirkimas ir pardavimas.

6.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Valiutų kursų sandoriai, kurie sudaryti turint tikslą konvertuoti pinigus iš vienos valiutos į kitą, įskaitant sandorius, kuriais siekiama palengvinti atsiskaitymą už kitus sandorius.

6.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina įvykdyti iš karto arba anuluoti – išsamesnę informaciją rasite Atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotini sandoriai (5 skyrius).

Ribinis pavedimas įvykdyti iš karto arba anuluoti – išsamesnę informaciją rasite Atnaujinamų valiutų kursų neatidėliotini sandoriai (5 skyrius).

6.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja valiutų kursų išankstiniais sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

6.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

6.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

7. Valiutų išvestinės priemonės – per „Luminor Trade“ prekiaujami valiutų kursų pasirinkimo sandoriai

7.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

7.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Valiutų kursų paprastieji pasirinkimo sandoriai.

7.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Barjero ir binariniai pasirinkimo sandoriai.

7.4. Galimi pavedimų tipai

Prekyba kotiruotėmis. Klientams paprašius, Bankas pateikia jiems valiutų kursų pasirinkimo sandorių kainas. Šias kainas Bankas apskaičiuoja taip, kad būtų įvykdytas įsipareigojimas klientui pateikti geriausią galimą sandorio rezultatą, atsižvelgiant į bendrą sumą.

Jei klientas nori prekiauti, jis gali apsispręsti tai padaryti už kainą, kurią Bankas yra nurodęs. Sandorio priėmimui taikomi filtrai, pagrįsti praėjusiu laikotarpiu ir (arba) kainų svyravimais pagrindinėje rinkoje nuo tada, kai buvo nurodyta kaina.

7.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja valiutų kursų pasirinkimo sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

7.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

7.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

8. Susitarimai dėl skirtumų (SDS) – per „Luminor Trade“ prekiaujami SDS, paremti nuosavybės vertybiniais popieriais

8.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

8.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Susitarimų dėl skirtumų, paremtų atskiromis akcijomis, pirkimas ir pardavimas.

8.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nėra

8.4. Galimi pavidimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas. Kai kurios biržos nepriima pavidimų rinkos kaina. Jei klientas šiose rinkose pateikia pavedimą rinkos kaina, Bankas automatiškai konvertuoja pavedimą į agresyvią ribinį pavedimą su tam tikra procentine „pinigine“ riba. Įvedęs pavedimą, klientas pats turi patikrinti, ar pavedimas yra įtrauktas į prekybą rinkoje. Jei klientas pastebi arba įtaria, kad jo pavedime yra klaidų, jis turėtų nedelsdamas kreiptis į Banką.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti – tai pavedimas pirkti arba parduoti, kuris turi būti įvykdytas nedelsiant, ir bet kuri pavedimo dalis, kurios negalima nedelsiant įvykdyti, yra atšaukiama. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti gali būti įvykdomas pilnai arba iš dalies, arba apskritai gali būti neįvykdomas.

Nuostolio stabdymo pavedimas. Skirtingai nei ribinis pavedimas, nuostolio stabdymo pavedimu leidžiama parduoti žemesne už dabartinę rinkos kainą arba nusipirkti aukštesne už dabartinę rinkos kainą, jeigu yra pasiekama nuostolio stabdymo kaina arba ji net viršijama. Todėl nuostolio stabdymo pavedimas yra „snaudžiantis“ pavedimas iki tada, kai nuostolio stabdymo kaina yra pasiekama arba ji net viršijama.

Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas. Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas yra panašus kaip pirmiau aprašytas nuostolio stabdymo pavedimas, tačiau nuostolio stabdymo kaina svyruoja pagal kliento nustatytus parametrus. Tokiu būdu kintantis nuostolio stabdymo pavedimas gali būti naudojamas parduoti, jeigu kaina nukrenta daugiau nei nustatyta nuo didžiausios kainos, kuria buvo prekiaujama, arba pirkti, jeigu kaina viršija nustatytą lygį nuo mažiausios kainos, kuria buvo prekiaujama.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas. Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas yra aukščiau aprašyto nuostolio stabdymo pavedimo variantas su žemesne (aukštesne) ribine kaina, siekiant sustabdyti prekybą, jeigu prieš pavedimo įvykdymą kaina krenta (kyla) per daug, apribojant prekybą iš anksto nustatytų kainų ribose.

8.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja SDS, paremtų nuosavybės vertybiniais popieriais, sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

8.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavidimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

8.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Tikėtinas įvykdymo poveikis;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

9. Susitarimai dėl skirtumų (SDS) – per „Luminor Trade“ prekiaujami SDS, paremti indeksais

9.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

9.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

SDS, paremti akcijų indeksais.

9.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nėra

9.4. Galimi pavidimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas. Kai kurios biržos nepriima pavidimų rinkos kaina. Jei klientas šiose rinkose pateikia pavedimą rinkos kaina, Bankas automatiškai konvertuoja pavedimą į agresyvių ribinį pavedimą su tam tikra procentine „pinigine“ riba. Įvedęs pavedimą, klientas pats turi patikrinti, ar pavedimas yra įtrauktas į prekybą rinkoje. Jei klientas pastebi arba įtaria, kad jo pavedime yra klaidų, jis turėtų nedelsdamas kreiptis į Banką.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti – tai pavedimas pirkti arba parduoti, kuris turi būti įvykdytas nedelsiant, ir bet kuri pavedimo dalis, kurios negalima nedelsiant įvykdyti, yra atšaukiama. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti gali būti įvykdomas pilnai arba iš dalies, arba apskritai gali būti neįvykdomas.

Nuostolio stabdymo pavedimas. Skirtingai nei ribinis pavedimas, nuostolio stabdymo pavedimu leidžiama parduoti žemesne už dabartinę rinkos kainą arba nusipirkti aukštesne už dabartinę rinkos kainą, jeigu yra pasiekama nuostolio stabdymo kaina arba ji net viršijama. Todėl nuostolio stabdymo pavedimas yra „snaudžiantis“ pavedimas rinkos kaina iki tada, kai nuostolio stabdymo kaina yra pasiekama arba net viršijama.

Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas. Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas yra panašus kaip pirmiau aprašytas nuostolio stabdymo pavedimas, tačiau nuostolio stabdymo kaina svyruoja pagal kliento nustatytus parametrus. Tokiu būdu kintantis nuostolio stabdymo pavedimas gali būti naudojamas parduoti, jeigu kaina nukrenta daugiau nei nustatyta nuo didžiausios kainos, kuria buvo prekiaujama, arba pirkti, jeigu kaina viršija nustatytą lygį nuo mažiausios kainos, kuria buvo prekiaujama.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas. Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas yra aukščiau aprašyto nuostolio stabdymo pavedimo variantas su žemesne (aukštesne) ribine kaina, siekiant sustabdyti prekybą, jeigu prieš pavedimo įvykdymą kaina krenta (kyla) per daug, apribojant prekybą iš anksto nustatytų kainų ribose.

Atsižvelgiant į riziką, kylančią prekiaujant nestabiliose rinkose, klientas, siekdamas apriboti riziką ir valdyti investavimo strategijas, gali svarstyti galimybę naudoti skirtingų rūšių pavedimus.

9.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja SDS, paremtų indeksais, sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

9.6. Stebėseną

Bankas reguliariai stebi pavidimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

9.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Tikėtinas įvykdymo poveikis;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

10. Susitarimai dėl skirtumų (SDS) – per „Luminor Trade“ prekiaujami SDS, paremti biržos prekėmis

10.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

10.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

SDS, paremti biržos prekių ateities sandoriais.

10.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nėra

10.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas. Kai kurios biržos nepriima pavedimų rinkos kaina. Jei klientas šiose rinkose pateikia pavedimą rinkos kaina, Bankas automatiškai konvertuoja pavedimą į agresyvią ribinį pavedimą su tam tikra procentine „pinigine“ riba. Įvedęs pavedimą, klientas pats turi patikrinti, ar pavedimas yra įtrauktas į prekybą rinkoje. Jei klientas pastebi arba įtaria, kad jo pavedime yra klaidų, jis turėtų nedelsdamas kreiptis į Banką.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą. Ribiniai pavedimai gali būti nukreipti į biržą be žmogaus įsikišimo.

Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti – tai pavedimas pirkti arba parduoti, kuris turi būti įvykdytas nedelsiant, ir bet kuri pavedimo dalis, kurios negalima nedelsiant įvykdyti, yra atšaukiama. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti gali būti įvykdomas pilnai arba iš dalies, arba apskritai gali būti neįvykdomas.

Nuostolio stabdymo pavedimas. Skirtingai nei ribinis pavedimas, nuostolio stabdymo pavedimu leidžiama parduoti žemesne už dabartinę rinkos kainą arba nusipirkti aukštesne už dabartinę rinkos kainą, jeigu yra pasiekama nuostolio stabdymo kaina arba ji net viršijama. Todėl nuostolio stabdymo pavedimas yra „snaudžiantis“ pavedimas iki tada, kai nuostolio stabdymo kaina yra pasiekama arba ji net viršijama.

Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas. Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas yra panašus kaip pirmiau aprašytas nuostolio stabdymo pavedimas, tačiau nuostolio stabdymo kaina svyruoja pagal kliento nustatytus parametrus. Tokiu būdu kintantis nuostolio stabdymo pavedimas gali būti naudojamas parduoti, jeigu kaina nukrenta daugiau nei nustatyta nuo didžiausios kainos, kuria buvo prekiaujama, arba pirkti, jeigu kaina viršija nustatytą lygį nuo mažiausios kainos, kuria buvo prekiaujama.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas. Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas yra aukščiau aprašyto nuostolio stabdymo pavedimo variantas su žemesne (aukštesne) ribine kaina, siekiant sustabdyti prekybą, jeigu prieš pavedimo įvykdymą kaina krenta (kyla) per daug, apribojant prekybą iš anksto nustatytų kainų ribose.

Atsižvelgiant į riziką, kylančią prekiaujant nestabiliose rinkose, klientas, siekdamas apriboti riziką ir valdyti investavimo strategijas, gali svarstyti galimybę naudoti skirtingų rūšių pavedimus.

10.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja SDS, paremtų biržos prekėmis, sandoriais kaip nerizikinga pagrindinė šalis su klientais, pats būdamas vykdymo vieta.

10.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

10.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Tikėtinas įvykdymo poveikis;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

11. Struktūrizuoti produktai

11.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

11.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Struktūrizuoti produktai yra apibrėžiami kaip įsipareigojimas su įterptomis išvestinėmis priemonėmis struktūrizuoto kredito, struktūrizuoto nuosavo kapitalo, sudėtingos palūkanų normos rizikos, valiutos kurso rizikos ar bet kokio jų derinio/mišria forma, ir juos gali išleisti Nordea Bank Abp arba jų išleidimą gali organizuoti Nordea Bank Abp.

11.3. Finansinės priemonės, kurioms netaikoma ši politika

Struktūrizuoti produktai, kuriuos išleido ne Nordea Bank Abp.

11.4. Galimi pavidimų tipai

Prašymas dėl kotiruotės. Prašymas dėl kotiruotės yra kliento užklausa dėl Banko kainos nustatymo konkrečiai obligacijai. Bankas pateikia geriausią prašymo dėl kotiruotės įvykdymo rezultata, sąžiningai ir kaip įmanoma greičiau, nustatydamas sandoriui kainą, esant nustatytam kiekiui ir atsižvelgiant į rinkos sąlygas.

11.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Bankas prekiauja struktūrizuotais produktais kaip klientų agentas.

Banko vykdymo subjektas:

- „Nordea Bank“ Abp.

11.6. Stebėsena

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavidimų vykdymo efektyvumui stebėti.

- Struktūrizuotų produktų kainas vykdymo subjektas „Nordea Bank“ AB (publ) lygina su baziniais duomenimis, taikytiniais atitinkamai priemonei arba pagrindinėms pozicijoms, kai įmanoma. Jeigu nėra tiesiogiai taikytinų pakankamos kokybės bazinių duomenų, naudojami Nordea Bank Abp vidaus vertinimo modeliai. Remdamasis Nordea Bank Abp pateikta informacija, Bankas peržiūri ir stebi šį procesą.

11.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavidimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi struktūrizuotų produktų kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
3. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavidimo dydis;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

12. Žaliavų išvestinės priemonės

12.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

12.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Ne prekybos vietoje vykdomi žaliavų apsikeitimo ir pasirinkimo sandoriai apsidraudimo tikslais.

12.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Bankas neteikia pagrindinių vertybinių popierių ateities sandorių su pasibaigusiu galiojimo terminu fizinio pristatymo paslaugos. Todėl Bankas rekomenduoja klientams, turintiems ateities sandorių pozicijų, atkreipti dėmesį į pirmąją įspėjimo dieną (angl. First Notice Day, FND) ir užtikrinti, kad turimos pozicijos būtų uždarytos iki atitinkamos datos, kaip nurodyta žemiau:

Jeigu FND diena yra ankstesnė už kontrakto pabaigos dieną (angl. Expiry Date), pozicijos privalo būti uždarytos dieną prieš FND dieną. Jeigu pabaigos diena yra ankstesnė už FND dieną, tada pozicijos privalo būti uždarytos ne vėliau kaip pabaigos dieną.

Jeigu ateities sandorių pozicijos nėra uždaromos iki atitinkamos datos, Bankas jas uždaro kliento vardu pirmą pasitaikiusią progą esama rinkos kaina. Visos su tuo susijusios išlaidos, pelnas ar nuostolis tenka klientui.

12.4. Vykdyto metodas

Bankas prekiauja žaliavų išvestinėmis priemonėmis kaip pagrindinė šalis klientams (savo sąskaita), pats būdamas vykdyto vieta.

Bankas peržiūri savo kainas pagal jam žinomas tarpbankinės rinkos kainas, siekdamas užtikrinti, kad jo vidurkio taškai būtų jam žinomų geriausių pirkimo ir pardavimo kainų diapazone.

12.5. Galimi pavedimų tipai

Prašymas dėl kotiruotės. Klientams paprašius, Bankas pateikia jiems biržos prekių išvestinių priemonių kainas. Šias kainas Bankas apskaičiuoja taip, kad būtų įvykdytas įsipareigojimas klientui pateikti geriausią galimą sandorio rezultatą, atsižvelgiant į bendrą sumą. Jei klientas nori prekiauti, jis gali apsispręsti tai padaryti už kainą, kurią Bankas yra nurodęs. Sandorio priėmimui taikomi filtrai, pagrįsti praėjusiu laikotarpiu ir (arba) kainų svyravimais pagrindinėje rinkoje nuo tada, kai buvo nurodyta kaina.

12.6. Banko parinkta vykdyto vieta

- „Luminor Bank“ AS.

12.6. Vykdyto standartas ir stebėseną

Bankas yra įdiegęs valdymo sistemą ir kontrolės procesą pavedimų vykdyto efektyvumui stebėti.

12.7. Svarbūs vykdyto veiksniai

Vykdyto veiksmų eiliškumas yra (neprofesionaliesiems klientams, Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdyto rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdyto):

1. Kaina;
2. Išlaidos;
3. Įvykdyto ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdyto poveikis/Pavedimo dydis;
5. Sparta;
6. Kiti veiksniai.

PAVEDIMŲ DĖL FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VYKDYMO POLITIKOS 3 priedas

PAVEDIMŲ GAVIMAS IR PERDAVIMAS

1. Nuosavybės vertybiniai popieriai – akcijos ir depozitoriumo pakvitavimai, kuriais prekiaujama platformoje „Luminor Trade“

1.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

1.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Ne Baltijos šalių piniginių nuosavybės vertybinių popierių ir j jiems prilygstančių produktų pirkimas ir pardavimas.

1.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Nuosavybės vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama ne platformoje „Luminor Trade“.

1.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas. Kai kurios biržos nepriima pavedimų rinkos kaina. Jei klientas šiose rinkose pateikia pavedimą rinkos kaina, Bankas automatiškai konvertuoja pavedimą į agresyvią ribinį pavedimą su tam tikra procentine „pinigine“ riba. Įvedęs pavedimą, klientas pats turi patikrinti, ar pavedimas yra įtrauktas į prekybą rinkoje. Jei klientas pastebi arba įtaria, kad jo pavedime yra klaidų, jis turėtų nedelsdamas kreiptis į Banką.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti – tai pavedimas pirkti arba parduoti, kuris turi būti įvykdytas nedelsiant, ir bet kuri pavedimo dalis, kurios negalima nedelsiant įvykdyti, yra atšaukiama. Pavedimas įvykdyti iš karto arba anuliuoti gali būti įvykdomas pilnai arba iš dalies, arba apskritai gali būti neįvykdomas.

Nuostolio stabdymo pavedimas. Skirtingai nei ribinis pavedimas, nuostolio stabdymo pavedimu leidžiama parduoti žemesne už dabartinę rinkos kainą arba nusipirkti aukštesne už dabartinę rinkos kainą, jeigu yra pasiekama nuostolio stabdymo kaina arba ji net viršijama. Todėl nuostolio stabdymo pavedimas yra „snaudžiantis“ pavedimas rinkos kaina iki tada, kai nuostolio stabdymo kaina yra pasiekama arba net viršijama.

Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas. Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas yra panašus kaip pirmiau aprašytas nuostolio stabdymo pavedimas, tačiau nuostolio stabdymo kaina svyruoja pagal kliento nustatytus parametrus. Tokiu būdu kintantis nuostolio stabdymo pavedimas gali būti naudojamas parduoti, jeigu kaina nukrenta daugiau nei nustatyta nuo didžiausios kainos, kuria buvo prekiaujama, arba pirkti, jeigu kaina viršija nustatytą lygį nuo mažiausios kainos, kuria buvo prekiaujama.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas. Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas yra aukščiau aprašyto nuostolio stabdymo pavedimo variantas su žemesne (aukštesne) ribine kaina, siekiant sustabdyti prekybą, jeigu prieš pavedimo įvykdymą kaina krenta (kyla) per daug, apribojant prekybą iš anksto nustatytų kainų ribose.

1.5. Banko parinktas vykdymo subjektas

Piniginiais nuosavybės vertybiniais popieriais su klientais Bankas prekiauja, pats būdamas agentu. Visus klientų pavedimus Bankas perduoda bankui „Saxo Bank“, kuris turi galimybę naudotis išmaniųjų pavedimų nukreipimo technologijomis (angl. Smart Order Routers), gebančiomis patikrinti skirtingas įvykdymo vietas, stengiantis įvykdyti piniginių nuosavybės vertybinių popierių pavedimą.

Banko vykdymo subjektas:

- „Saxo Bank“ A/S.

1.6. Stebėseną

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

1.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra toks (neprofesionaliesiems klientams Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi akcijų kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);

2. Tikėtinas įvykdymo poveikis;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

2. Nuosavybės vertybiniai popieriai – akcijos, kuriomis prekiaujama banko Nordea tiesioginės prieigos prie rinkos (angl. direct market access, DMA) platformoje

2.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

2.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Piniginių nuosavybės vertybinių popierių ir į jiems prilygstančių produktų pirkimas ir pardavimas banko Nordea Bank Abp DMA platformoje.

2.3. Finansinės priemonės, kurioms netaikoma ši politika

Nuosavybės vertybiniai popieriai, kuriais neprekiuojama pagal DMA sutartį.

2.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

2.5. Banko parinktas vykdymo subjektas

Piniginiais nuosavybės vertybiniais popieriais su klientais Bankas prekiauja, pats būdamas agentu. Visus klientų pavedimus Bankas perduoda bankui Nordea Bank Abp, kuris turi galimybę naudotis aibe skirtingų vietų piniginiams nuosavybės vertybinių popierių pavedimams vykdyti.

Banko vykdymo subjektas:

- „Nordea Bank“ Abp.

2.6. Stebėsena

Nuosavybės vertybiniais popieriais prilygstančių produktų pavedimų vykdymo efektyvumui stebėti Bankas naudojami valdymo sistema ir kontrolės procesais. Vykdyto kokybę (kainų analizę) Bankas tikrina, naudodamas sandorių kainos analizės (SKA) priemonę, kurią jam suteikė bankas „Nordea Bank“ Abp. SKA naudojama įvertinti geriausią pavedimo įvykdymo rezultatai, akcentuojant pavedimo įvykdymą kainomis, esančiomis pavedimo įvykdymo metu.

2.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdyto veiksnių eiliškumas yra toks (neprofesionaliesiems klientams Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatai, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi akcijų kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

3. Biržos ir nuosavybės vertybinių popierių išvestinės finansinės priemonės – ateities sandoriai, kuriais prekiaujama platformoje „Luminor Trade“

3.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

3.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

Ateities sandorių pirkimas ir pardavimas spekuliatyviems tikslams ir rizikai apdrausti.

3.3. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems netaikoma ši politika

Bankas neteikia pagrindinių vertybinių popierių ateities sandorių su pasibaigusiu galiojimo terminu fizinio pristatymo paslaugos. Todėl Bankas rekomenduoja klientams, turintiems ateities sandorių pozicijų, atkreipti dėmesį į pirmąją įspėjimo dieną (angl. First Notice Day, FND) ir užtikrinti, kad turimos pozicijos būtų uždarytos iki atitinkamos datos, kaip nurodyta žemiau:

Jeigu FND diena yra ankstesnė už kontrakto pabaigos dieną (angl. Expiry Date), pozicijos privalo būti uždarytos dieną prieš FND dieną. Jeigu pabaigos diena yra ankstesnė už FND dieną, tada pozicijos privalo būti uždarytos ne vėliau kaip pabaigos dieną.

Jeigu ateities sandorių pozicijos nėra uždaromos iki atitinkamos datos, Bankas jas uždaro kliento vardu pirmą pasitaikiusią progą esama rinkos kaina. Visos su tuo susijusios išlaidos, pelnas ar nuostolis tenka klientui.

3.4. Galimi pavedimų tipai

Pavedimas rinkos kaina. Pavedimu rinkos kaina klientas nurodo finansų įstaigai ar prekybos sandorio šaliai kuo greičiau įvykdyti tam tikro dydžio sandorį vyraujančia rinkoje kaina. Finansų įstaigos privalo vykdyti pavedimus rinkos kaina, neatsižvelgiant į kainos pokyčius. Taigi, jei rinkos kaina žymiai svyruoja per kliento pavedimo įvykdymo laiką, tikėtina, kad pavedimas bus neapsaugotas nuo rizikos jį įvykdyti už kainą, kuri iš esmės skiriasi nuo kainos, kai pavedimas buvo įvestas. Kai kurios biržos nepriima pavedimų rinkos kaina. Jei klientas šiose rinkose pateikia pavedimą rinkos kaina, Bankas automatiškai konvertuoja pavedimą į agresyvią ribinį pavedimą su tam tikra procentine „pinigine“ riba. Įvedęs pavedimą, klientas pats turi patikrinti, ar pavedimas yra įtrauktas į prekybą rinkoje. Jei klientas pastebi arba įtaria, kad jo pavedime yra klaidų, jis turėtų nedelsdamas kreiptis į Banką.

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą. Ribiniai pavedimai gali būti nukreipti į biržą be žmogaus įsikišimo.

Nuostolio stabdymo pavedimas. Skirtingai nei ribinis pavedimas, nuostolio stabdymo pavedimu leidžiama parduoti žemesne už dabartinę rinkos kainą arba nusipirkti aukštesne už dabartinę rinkos kainą, jeigu yra pasiekama nuostolio stabdymo kaina arba ji net viršijama. Todėl nuostolio stabdymo pavedimas yra „snaudžiantis“ pavedimas iki tada, kai nuostolio stabdymo kaina yra pasiekama arba ji net viršijama.

Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas. Kintantis nuostolio stabdymo pavedimas yra panašus kaip pirmiau aprašytas nuostolio stabdymo pavedimas, tačiau nuostolio stabdymo kaina svyruoja pagal kliento nustatytus parametrus. Tokiu būdu kintantis nuostolio stabdymo pavedimas gali būti naudojamas parduoti, jeigu kaina nukrenta daugiau nei nustatyta nuo didžiausios kainos, kuria buvo prekiaujama, arba pirkti, jeigu kaina viršija nustatytą lygį nuo mažiausios kainos, kuria buvo prekiaujama.

Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas. Nuostolio stabdymo ribinis pavedimas yra aukščiau aprašyto nuostolio stabdymo pavedimo variantas su žemesne (aukštesne) ribine kaina, siekiant sustabdyti prekybą, jeigu prieš pavedimo įvykdymą kaina krenta (kyla) per daug, apribojant prekybą iš anksto nustatytų kainų ribose.

3.5. Banko parinktas vykdymo subjektas

Ateities sandoriais su klientais Bankas prekiauja, pats būdamas agentu. Visus pavedimus Bankas perduoda bankui „Saxo Bank“, kuris klientų pavedimus nukreipia į atitinkamos biržos elektroninę pavedimų knygą. Kainodara vykdoma pagal atitinkamos biržos taisykles.

Banko vykdymo subjektas:

- „Saxo Bank“ A/S.

3.6. Stebėseną

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

3.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra toks (neprofesionaliesiems klientams Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultatą, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);

2. Tikėtinas įvykdymo poveikis;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Sparta;
5. Kiti veiksniai.

4. Biržoje prekiaujami produktai – biržoje prekiaujami fondai

4.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

4.2. Finansinės priemonės, kurioms taikoma ši politika

Biržoje prekiaujami fondai.

4.3. Finansinės priemonės, kurioms netaikoma ši politika

Biržoje prekiaujami fondai, kuriais prekiaujama platformoje „Luminor Trade“.

4.4. Galimi pavedimų tipai

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą. Ribiniai pavedimai gali būti nukreipti į biržą be žmogaus įsikišimo. Pateikus ribinį pavedimą dėl akcijos, kuria prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, Bankas neprivalo tokio ribinio pavedimo paskelbti, jeigu jo negalima nedelsiant įvykdyti vyraujančiomis rinkos sąlygomis.

4.5. Banko parinkta vykdymo vieta

Piniginių nuosavybės vertybinių popierių sandoriais su klientais Bankas prekiauja, pats būdamas agentu. Klientų nurodymus Bankas perduoda šiems vykdymo subjektams:

- „BNYM Capital Markets“;
- „HSBC Trinkaus und Burkhardt“ AG;
- „Nordea Bank“ Abpl;
- „Nasdaq OMX Baltic“.

4.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

4.7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra toks (neprofesionaliesiems klientams Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

5. Kitos finansinės priemonės – kolektyvinio investavimo subjektų vienetai

5.1. Skirta

Neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams.

5.2. Finansinės priemonės ir sandoriai, kuriems taikoma ši politika

KIAVPS (angl. UCITS) sistemai priklausantys ir nepriklausantys kolektyvinio investavimo subjektai.

5.3. Finansinės priemonės, kurioms netaikoma ši politika

Nėra

5.4. Galimi pavedimų tipai

Ribinis pavedimas. Ribiniu pavedimu klientas nustato didžiausią pirkimo kainą arba mažiausią pardavimo kainą, kuria būtų sudaromas sandoris. Kadangi ribinį pavedimą galima įvesti labai nukrypstant nuo dabartinės rinkos kainos, jis gali nebūti įvykdytas nedelsiant. Klientas, kuris pateikia ribinį pavedimą, privalo žinoti, kad jis atsisako užtikrinimo, kad pavedimas bus įvykdytas nedelsiant, mainais į lūkestį ateityje gauti geresnę kainą.

5.5. Banko parinktas vykdymo subjektas

Kolektyvinio investavimo subjektų vienetais su klientais Bankas prekiauja, pats būdamas agentu. Gavęs savo klientų pavedimus pasirašyti ir išpirkti investicinių fondų vienetų / akcijų, Bankas juos įvykdo, pavedimą pateikdamas fondų valdymo bendrovei (ar kitokiai pastarosios nurodytai bendrovei).

Banko vykdymo subjektai:

- „HSBC Trinkaus und Burkhardt“ AG;
- „Nordea Investment Funds“ S.A.;
- „Nordea Funds“ Ltd.;
- „DNB Asset Management“ S.A.

5.6. Stebėsena

Bankas reguliariai stebi pavedimų vykdymo efektyvumą, pasirinktų vykdymo subjektų atžvilgiu.

5,7. Svarbūs vykdymo veiksniai

Vykdymo veiksmų eiliškumas yra toks (neprofesionaliesiems klientams Bankas pateikia geriausią pavedimo įvykdymo rezultata, įvertintą remiantis bendra suma, kuri atspindi finansinių priemonių kainą ir išlaidas, susijusias su vykdymu):

1. Kaina ir išlaidos (bendra suma);
2. Sparta;
3. Įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybė;
4. Tikėtinas įvykdymo poveikis/Pavedimo dydis;
5. Kiti veiksniai.

2. Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D)

Šios Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D) yra taikomos Šalių santykiams dėl Paslaugų teikimo pagal Sutartis tarp Banko (dabartinis pavadinimas – Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, buvęs pavadinimas – AB DNB bankas) ir Kliento:

1. kurios sudarytos iki 2017-09-30 (imtinai) ir kuriose yra nurodyta, kad taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos;
2. kurios sudarytos 2017-10-01 ir vėliau, jei jose (arba jų prieduose) yra nurodyta, kad taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D).

1. INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOSE VARTOJAMOS SĄVOKOS

1.1. Šiose Sąlygose vartojamos didžiąja raide parašytos sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes, jei kitokios reikšmės joms nesuteikia kontekstas:

Anketa	Bankui priimtinos formos ir turinio dokumentas, kuriame Klientas pateikia informaciją apie savo žinias ir patirtį investavimo srityje ir, jei taikoma, finansinę padėtį ir tikslus, kurių siekia naudodamasis Paslaugomis.
Bankas	Luminor Bank AS, registracijos kodas 11315936, adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre, Lietuvos Respublikoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, įmonės kodas 304870069, registruotos buveinės adresas: Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuva.
Banko interneto tinklapis	Banko interneto tinklapis www.luminor.lt .
Skatinamųjų mokėjimų politika	Banko parengta ir viešai skelbiama skatinimo priemonių, susijusių su Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimu, politika, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Bendrosios taisyklės	Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Darbo diena	Kalendorinė diena, išskyrus Lietuvos Respublikos oficialių švenčių ir poilsio dienas.
Finansinė priemonė	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymas	Banko parengtas apibendrintas Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymas, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais, skelbiamas https://www.luminor.lt/lt/informacija-investuotojams-mifid .
Interesų konfliktų vengimo politika	Banko patvirtinta ir viešai skelbiama Interesų konfliktų vengimo teikiant Investicines paslaugas politika su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Investavimo rekomendacija	Banko iniciatyva ar Kliento prašymu teikiama asmeninio pobūdžio rekomendacija Klientui dėl sandorių, susijusių su Finansinėmis priemonėmis, kuria siūloma imtis vieno iš šių veiksmų: a) pirkti, parduoti, pasirašyti, apsiekti, išpirkti, laikyti arba platinti konkrečią Finansinę priemonę; b) pasinaudoti arba nepasinaudoti konkrečios Finansinės priemonės suteikiama teise pirkti, parduoti, pasirašyti, apsiekti arba išpirkti Finansinę priemonę.
Investicinės paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Investicinių paslaugų teikimo sąlygos arba Sąlygos	Šios Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos, reglamentuojančios Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimą, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Įstatymas	2007 m. sausio 18 d. LR finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024 su vėlesniais pakeitimais ir (ar) papildymais.

Kainynas	Banko patvirtinti ir viešai skelbiami Banko teikiamų Investicinių ir Papildomų paslaugų kainynas bei kainynas Luminor Trade platformai, kuriame nurodoma visa informacija apie Banko paslaugų kainas ir susijusius mokesčius bei kitas išlaidas, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Klientas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Bankas teikia Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas, arba kuris kreipiasi į Banką dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos	Tam tikrų Banko teikiamų Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo sąlygos.
LEI kodas	Unikalus tarptautinis juridiniam asmeniui priskirtas 20 simbolių raidinis skaitmeninis kodas, sudarytas tiksliai pagal ISO 17442 standartą ir vadovaujantis atitinkamomis Finansinio stabilumo tarybos gairėmis. LEI kodo sąvoka apima ir išankstinio juridinio asmens identifikatoriaus – pre-LEI kodo – sąvoką.
Mokesčiai	Kliento mokėtini mokesčiai, palūkanos, komisiniai, gražintinos finansavimo sumos, išlaidos bei kiti mokėjimai bendrai vadinami mokesčiais.
Papildomos paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Paslaugos	Investicinės paslaugos ir Papildomos paslaugos.
Pavedimų vykdymo politika	Banko patvirtinta ir viešai skelbiama Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politika su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Rekomendacijų teikimo sąlygos	Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos bei šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų priedu Nr. 1 esančios Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos, su visais pakeitimais.
Finansinių priemonių atrankos procesas	Banko patvirtintas ir viešai skelbiamas bei šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų priedu Nr. 2 esantis Finansinių priemonių atrankos procesas.
Sutartis	Banko ir Kliento sudaryta sutartis dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Šalis ar Šalys	Bankas ir Klientas atskirai ar kartu.

1.2. Jei Sąlygose nenurodyta kitaip, žodžiai vartojami vienaskaitos forma taip pat reiškia ir daugiskaitą, vienos giminės žodžiai apima ir bet kurios kitos giminės atitinkamus žodžius, žodžiai reiškiantys asmenis apima ir juridinius, ir ne juridinius asmenis, o nuoroda į visumą taip pat reiškia nuorodą ir į jos dalį; ir (kiekvieniu konkrečiu atveju) atvirkščiai.

1.3. Sąlygų punktų ir kitų nuostatų pavadinimai rašomi tik dėl patogumo ir neturi įtakos Sąlygų aiškinimui.

2. INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOS IR SUSIJĘ DOKUMENTAI

2.1. Šios Sąlygos taikomos Šalių santykiams Bankui teikiant Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas Klientams.

2.2. Bankas, teikdamas Klientui Investicines paslaugas ir (ar) Papildomas paslaugas, veikia sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, atsižvelgdamas į geriausius savo klientų interesus, laikydamasis šių Sąlygų, įstatymų ir kitų teisės aktų.

2.3. Atskirų Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimo specifika numatoma tarp Banko ir Kliento sudaromoje Sutartyje ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose.

2.4. Teikdamas Investicines ir Papildomas paslaugas, Bankas įgyvendina Banko patvirtintą Interesų konfliktų vengimo politiką.

2.5. Vykdydamas Klientų pavedimus dėl Finansinių priemonių, Bankas veikia vadovaudamasis Pavedimų vykdymo politika.

2.6. Teikdamas Investavimo rekomendacijas, Bankas veikia vadovaudamasis Rekomendacijų teikimo sąlygomis. Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų sąvoka apima ir Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygas.

2.7. Bankas, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais ir siekdamas, kad Klientas galėtų priimti pagrįstą investicinių sprendimą, pateiks Klientui Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą. Aprašymas yra pritaikytas neprofesionaliam klientui, kurio žinios ir patirtis investavimo srityje yra minimalios.

2.8. Bankas, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, pateiks Klientui Skatinamųjų mokėjimų politiką, kurioje yra numatyta Banko politika susijusi su užmokesčiu, komisiniu atlyginimu arba kitokia pinigine ar nepinigine nauda, kurią sumoka arba suteikia tretieji asmenys arba šių trečiųjų asmenų naudai veikiančys kiti asmenys, kai tai susiję su Banko teikiamomis Paslaugomis Klientams.

2.9. Papildomai prie šių Sąlygų, Šalių santykiams pagal šias bei visas kitas tarp Banko ir Kliento sudarytas paslaugų teikimo sąlygas ir Sutartis dėl Banko paslaugų teikimo Klientui, taikomos ir Bendrosios taisyklės, kurios yra neatskiriama Sutarčių dalis.

2.10. Sutartis, Investicinių paslaugų teikimo sąlygos, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos, Kainynas, Pavedimų vykdymo politika bei Bendrosios taisyklės sudaro vientisą Kliento ir Banko susitarimą dėl Sutartyje nurodytų Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.

2.11. Iki Sutarties sudarymo Bankas pateikia Klientui susipažinti Investicinių paslaugų teikimo sąlygas, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygas, Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą, Interesų konfliktų vengimo politiką, Pavedimų vykdymo politiką, Kainyną, Skatinamųjų mokėjimų politiką ir Bendrąsias taisykles, kurios yra skelbiamos Banko interneto tinklapyje www.luminor.lt/lt/informacija-investuotojams-mifid. Klientui susipažinimui taip pat pateikiamos Sutarties sąlygos bei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos. Klientas sudarydamas Sutartį patvirtina, kad jis gavo šiame punkte nurodytus dokumentus ir su jais susipažino.

2.12. Laikoma, kad Klientas sutinka su Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, Pavedimų vykdymo politikos bei Kainyno sąlygomis sudarydamas Sutartį.

2.13. Esant neatitikimui tarp Bendrųjų taisyklių ir šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos. Esant neatitikimui tarp Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų ir Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, taikomos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos. Esant neatitikimui tarp Sutarties sąlygų ir Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, Pavedimų vykdymo politikos ar Kainyno, taikomos Sutarties sąlygos. Esant neatitikimui tarp dokumentų lietuviško teksto ir jų vertimo į užsienio kalbą, bus vadovaujamas lietuvišku tekstu, nebent Sutartis nustatytų kitaip.

2.14. Bankas turi teisę:

2.14.1. pakeisti Investicinių paslaugų teikimo sąlygas, Pavedimų vykdymo politiką, Interesų konfliktų vengimo politiką, Kainyną ar Sutartis, įskaitant jų dalimi esančias Konkrečių paslaugų teikimo sąlygas Bendrosiose taisyklėse ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose nustatytais atvejais ir tvarka. Apie pakeitimus Bankas informuoja Klientą Bendrosiose taisyklėse ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose nustatytais terminais ir būdais. Šie pakeitimai Klientui yra privalomi ir taikomi visoms tarp Banko ir Kliento sudarytoms Sutartims.

2.14.2. laikydamasis Bendrosiose taisyklėse numatytų sąlygų ir tvarkos taikomų Sutarties pakeitimui, pakeisti Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą, Interesų konfliktų vengimo politiką ir Skatinamųjų mokėjimų politiką. Informacija apie pakeitimus teikiama Klientui Bendrosiose taisyklėse nurodytu būdu.

3. LEI KODAS

3.1. Kiekvienas juridinis asmuo, pageidaujantis, kad Bankas jam teiktų Investicines paslaugas privalo turėti ir Bankui pateikti galiojantį LEI kodą. Jei Sutartyje su juridiniu asmeniu nėra nurodytas LEI kodas ir (arba) jei juridinis asmuo prarado (neteko) galiojančio LEI kodo, Bankas turi teisę Paslaugų tokiems juridiniams asmenims neteikti ir (arba) atsisakyti teikti Paslaugas tol, kol jis gaus ir Bankui pateiks galiojantį LEI kodą.

4. INFORMACIJA APIE BANKĄ

4.1. Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, skyriaus kodas 304870069, buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, Vilnius, Lietuvos Respublika, duomenys kaupiami ir saugomi Estijos komerciniame registre, kredito įstaiga veikia pagal Estijos priežiūros institucijos išduotą licenciją Nr. 4.1-1/54.

4.2. Klientai dėl informacijos apie Banko Paslaugų teikimą gali kreiptis į Banką telefonu 1608 (iš užsienio +370 5 2393444) arba į bet kurį Banko klientų aptarnavimo padalinį arba Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ar Sutartyje nurodytais kontaktais, jei taikoma. Informacija apie Banko teikiamas Investicines paslaugas, Banko padalinių adresus, darbuotojų telefonus bei kitus kontaktinius duomenis skelbiama Banko interneto tinklapyje.

4.3. Klientas su Banku gali bendrauti ir dokumentus bei informaciją gali gauti lietuvių kalba ir kita Sutartyje nustatyta kalba.

4.4. Informacija tarp Banko ir Kliento gali būti perduodama Bendrosiose taisyklėse ir Sutartyje nustatytais būdais, o Kliento pavedimai dėl Finansinių priemonių gali būti teikiami ir gaunami Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje numatytais būdais.

5. KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į KATEGORIJAS

5.1. Bankas priskiria Klientus neprofesionaliųjų klientų, profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms bei Sutartyje nurodo, ar atskirai praneša Klientui, kuriai kategorijai Klientas yra priskirtas, vadovaudamasis Klientų priskyrimo investuotojų kategorijoms gairėmis, kurios yra šių Sąlygų priedas Nr. 3 ir su kuriomis Klientas gali susipažinti Banko interneto puslapyje www.luminor.lt/lt/informacija-investuotojams-mifid.

6. INFORMACIJA APIE KLIENTO ŽINIAS IR PATIRTĮ INVESTAVIMO SRITYJE, FINANSINĘ PADĖTĮ, TIKSLUS, NAUDOJANTIS PASLAUGOMIS

6.1. Bankas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka renka informaciją apie Kliento žinias ir patirtį investavimo srityje, susijusias su konkrečiomis Paslaugomis bei Finansinėmis priemonėmis, taip pat informaciją apie Kliento finansinę padėtį bei tikslus, kurių siekia Klientas naudodamasis Investicinėmis paslaugomis. Šiuo tikslu Bankas turi teisę prašyti Kliento pateikti reikalingą informaciją, užpildant Banko parengtą Anketą.

6.2. Jeigu Klientas neužpildo Anketos ir (ar) nepateikia Anketos ir (ar) pateikia netinkamai užpildytą Anketą, Bankas turi teisę atsisakyti teikti tokiam Klientui tam tikras Paslaugas.

6.3. Bankas turi teisę pasitikėti Kliento Anketoje pateikta informacija ir neprivalo jos tikrinti, išskyrus atvejus, kai Bankui yra žinoma arba turėtų būti žinoma, kad informacija akivaizdžiai pasenusi, netiksli ar neišsami. Bankas, siekdamas įsitikinti ar Bankui pateikta informacija yra patikima, turi teisę patikrinti Kliento pateiktos informacijos nuoseklumą, lygindamas ją su Bankui iš kitų šaltinių žinoma informacija.

6.4. Jeigu Anketoje Kliento nurodyta informacija pasikeičia, Klientas įsipareigoja nedelsdamas apie tai informuoti Banką bei pateikti Bankui atnaujintą Anketą.

7. KLIENTŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ IR PINIGINIŲ LĖŠŲ SAUGOJIMAS

7.1. Bankas, saugodamas Klientams priklausančias Finansines priemones, imasi priemonių, užtikrinančių Klientų nuosavybės teisės apsaugą. Bankas atskirai įtraukia į apskaitą savo ir kiekvieno Kliento Finansines priemones.

7.2. Bankas neturi teisės naudotis Klientui priklausančiomis Finansinėmis priemonėmis, jei nėra gautas Kliento sutikimas.

7.3. Klientui priklausančios Finansinės priemonės, išleistos užsienio valstybėse registruotų emitentų, gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją. Pasirinkdamas kitą Finansinių priemonių saugotoją, Bankas veikia su reikiamu profesionalumu ir atsargumu. Kliento prašymu Bankas suteiks Klientui informaciją apie Klientui priklausančių Finansinių priemonių saugotoją.

7.4. Kitas asmuo, kuriam gali būti perduotos saugoti Klientų Finansinės priemonės gali būti įsteigtas tik tokioje valstybėje, kurioje kito asmens finansinių priemonių apsaugai taikomas specifinis reglamentavimas ir priežiūra ir toks specifinis reglamentavimas bei priežiūra turi būti taikomi asmens, kuriam perduodamos saugoti Klientų Finansinės priemonės, atžvilgiu.

7.5. Bankas neperduos saugoti Klientų Finansinių priemonių asmenims, kurie yra įsteigti ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje, kurioje kito asmens finansinių priemonių laikymas ir apsauga nėra specifiškai reglamentuojami. Šio reikalavimo Bankas galės nesilaikyti:

7.5.1. jei dėl Finansinių priemonių arba su jomis susijusių investicinių paslaugų pobūdžio jas reikia saugoti pas asmenį, esantį tokioje ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje;

7.5.2. jei Finansinės priemonės laikomos profesionaliojo Kliento vardu, kuris pats raštu nurodo, kad Bankas Finansines priemones saugotų pas tokioje ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje esantį trečiąjį asmenį.

7.6. Klientui priklausančios Finansinės priemonės gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją atidarytoje bendroje Klientų sąskaitoje (angl. omnibus account). Nesant galimybės saugoti Kliento Finansinių priemonių pas kitą Finansinių priemonių saugotoją atidarytoje bendroje Klientų sąskaitoje, Kliento Finansinės priemonės gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją Banko ar kito Finansinių priemonių saugotojo vardu atidarytoje Finansinių priemonių sąskaitoje. Bankas įspėja Klientą, kad saugant Kliento Finansines priemones bendroje Klientų sąskaitoje (angl. omnibus account) arba Banko ar kito Finansinių priemonių saugotojo vardu, į tokias Finansines priemones gali būti nukreipiamos reikalavimo teisės, turimos į kitą klientą, Banką ar kitą Finansinių priemonių saugotoją. Bankas neprisiima atsakomybės, susijusios su Finansinių priemonių saugojimu pas trečiąjį asmenį ar (ir) trečiojo asmens vardu.

7.7. Klientui priklausančios ir pas trečiąjį asmenį saugomos Finansinės priemonės, vadovaujantis trečiajam asmeniui taikomais nacionalinės teisės reikalavimais, gali būti neatskirtos nuo Bankui ar trečiajam asmeniui priklausančių Finansinių priemonių, ir įspėja Klientą, kad į tokias Finansines priemones gali būti nukreipiamos reikalavimo teisės, turimos į kitą klientą, Banką ar kitą Finansinių priemonių saugotoją.

7.8. Kai sąskaitų, kuriose apskaitomos Klientui priklausančios Finansinės priemonės, atžvilgiu taikoma ne valstybės narės teisė, atitinkamai gali keistis Klientui priklausančių Finansinių priemonių suteikiamos teisės.

7.9. Kliento sąskaitose, atidarytose Banke, esančios lėšos, indėliai, vertybiniai popieriai, kitas gautinas iš Banko turtas, tarp jų ir Kliento reikalavimo teisės į Banką, yra laikomos įkeistomis Bankui užtikrinant Kliento įsipareigojimų įvykdymą pagal visas Sutartis.

7.10. Jei Klientas nėra fizinis asmuo, Kliento lėšos sąskaitose Banke bet kuria valiuta ar kitos grąžintinos lėšos ir finansinės priemonės (kaip tai apibrėžta LR Finansinio užtikrinimo susitarimų įstatyme), yra laikomos finansiniu užstatu be nuosavybės teisės perdavimo, užtikrinančiu Sutartyje numatytų Kliento finansinių įsipareigojimų įvykdymą Bankui.

7.11. Jei Sutartis nenustato kitaip, Klientui leidžiama laisvai disponuoti įkeistomis (finansinio užstato) lėšomis ar finansinėmis priemonėmis (finansinį užstatą pakeisti, atsiimti) tol, kol Bankas nepasinaudoja Sutartyje ar įstatymuose numatytais teisėmis apriboti Kliento teisę disponuoti lėšomis ar finansinėmis priemonėmis.

7.12. Bankas turi teisę įskaityti Banko ir Kliento priešpriešinius vienas kitą reikalavimus Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka. Bankas taip pat gali turėti šiame punkte nurodytas ir kitas teises Kliento Finansinių priemonių atžvilgiu, jei tokios teisės numatytos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ar (ir) Sutartyje.

7.13. Vadovaujantis Įstatymu, Bankas turi teisę naudotis Kliento piniginėmis lėšomis.

7.14. Siekdamas užtikrinti Klientams priklausančių Finansinių priemonių ir piniginių lėšų saugumą, Bankas įgyvendina tinkamą veiklos organizavimo politiką ir procedūras, turi patikimas administravimo ir apskaitos procedūras, vidaus kontrolės mechanizmą, veiksmingas rizikos vertinimo procedūras bei informacijos apdorojimo sistemų kontrolės ir apsaugos priemones, o taip pat imasi visų kitų reikalingų veiksmų.

7.15. Teisės aktų numatyta tvarka Bankas turi teisę teikti žemiau nurodytą informaciją apie Klientų Finansines priemones ir pinigines lėšas turintiems teisę ją gauti asmenims, įskaitant Lietuvos banką:

7.15.1. vidaus sąskaitas ir informaciją, pagal kurią lengva identifikuoti kiekvieno Kliento vardu laikomų piniginių lėšų ir Finansinių priemonių likučius;

7.15.2. informaciją ir duomenis apie Banko sąskaitas kituose bankuose, kuriuose laikomos Klientų piniginės lėšos bei informaciją apie atitinkamus susitarimus su kitais bankais;

7.15.3. informaciją ir duomenis apie sąskaitas su kitais asmenimis, pas kuriuos yra saugomos Klientų Finansinės priemonės bei informaciją ir duomenis apie atitinkamus susitarimus su tokiais kitais asmenimis;

7.15.4. duomenis apie trečiuosius asmenis, kuriems yra pavestos su tuo susijusios funkcijos, ir išsami informacija apie pavestas funkcijas;

7.15.5. informaciją apie pagrindinius asmenis, dalyvaujančius susijusiuose procesuose, įskaitant ir apie asmenis, atsakingus už reikalavimų susijusių su klientų turto apsauga laikymosi priežiūrą;

7.15.6. susitarimus, svarbius Klientų nuosavybės teisės į saugomą turtą nustatymui.

7.16. Bankas saugomų savo Klientų Finansinių priemonių kitiems asmenims neskolina ir nenaudoja jų jokiais kitais tikslais.

8. ĮSIPAREIGOJIMŲ INVESTUOTOJAMS DRAUDIMAS

8.1. Bankas laikosi visų įsipareigojimų investuotojams, kurie taikomi Banko veiklai Lietuvos Respublikoje ir kurių aprašymas yra pateiktas šių Sąlygų priede Nr. 4.

9. BANKO MOKESČIAI BEI KITI MOKĖJIMAI BANKUI

9.1. Už naudojimąsi Paslaugomis Klientas privalo mokėti Bankui Kainyne ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nustatytus Banko mokesčius, palūkanas, komisinius bei kitus mokėjimus.

9.2. Klientas už naudojimąsi Paslaugomis Bankui įsipareigoja sumokėti nedelsdamas po Paslaugų suteikimo, jei kitaip nenustatyta Sutartyje ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Kainyne.

9.3. Informaciją apie visas išlaidas ir kitus mokėjimus, įskaitant su investicinėmis paslaugomis ir finansinėmis priemonėmis susijusias išlaidas ir mokėjimus, kurie atsiranda nepaisant būdingos rinkos rizikos, Bankas pateiks Klientui mokėjimus sumuojant, kad Klientas galėtų suprasti visas išlaidas ir išlaidų kaupiamąjį poveikį investicijų grąžai, o Kliento pageidavimu – išlaidas ir mokėjimus Bankas atskleis detalai. Ši informacija klientui teikiama periodiškai, ne rečiau kaip kartą per metus, ir teikiama visą kliento investavimo laikotarpį. Rekomenduodamas ar siūlydamas Finansines priemones, aukščiau nurodytą informaciją apie visas išlaidas ir kitus mokėjimus, Bankas pateiks Klientui iš anksto. Klientas taip pat privalo nustatytais terminais sugrąžinti iš Banko gauto finansavimo sumas bei apmokėti kitas su Paslaugų teikimu susijusias išlaidas (mokesčius notarui už notarinių veiksmų atlikimą, žyminius mokesčius, teismo išlaidas, turto vertinimo išlaidas, dokumentų kopijų, pažymų paruošimo išlaidas, draudimo įmokas, valstybės, biržos ar kitų asmenų nustatytas rinkliavas ir pan.). Jei šias išlaidas apmoka Bankas, tai Klientas privalo Banko nustatyta tvarka kompensuoti Bankui Banko patirtas išlaidas.

9.4. Klientas Mokesčius perveda į Sutartyje nurodytą Banko sąskaitą arba sukaupia Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytoje Kliento sąskaitoje bei užtikrina galimybę jas nurašyti. Bankas nurašo Mokesčius iš Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytų Kliento sąskaitų, o nesant galimybių nurašyti Mokesčius iš šių sąskaitų, Bankas turi teisę juos nurašyti nuo kitų Kliento Banke atidarytų sąskaitų. Lėšos nurašomos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodyta valiuta arba kita valiuta, taikant Banko nustatytą keitimo kursą. Banko teisė nurašyti Mokesčius iš Kliento sąskaitų galioja iki visiško mokesčių sumokėjimo Bankui. Klientas privalo užtikrinti, jog suėjus Mokesčių mokėjimo terminui Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytose Kliento sąskaitose būtų pakankama lėšų suma Mokesčiams nurašyti. Mokesčius Bankas nurašo Banko pasirinktu eiliškumu. Bankas taip pat turi teisę pareikalauti, kad Mokesčius Klientas sumokėtų Bankui grynais ar pervestų į Banko nurodytą sąskaitą.

10. INFORMACIJOS, PRANEŠIMŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

10.1. Bankas teikia Klientui pranešimus (ataskaitas) apie suteiktas Paslaugas Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyse numatyta tvarka ir terminais. Pranešimuose nurodomi Klientui suteiktų Investicinių paslaugų rezultatai, pobūdis, taip pat informacija apie išlaidas, susijusias su sandorių sudarymu ir Paslaugų teikimu Klientui.

10.2. Bet kokius kitus pranešimus ir informaciją, kurie turi būti teikiami pagal Sutartis ir (ar) teisės aktus, Bankas Klientui teikia Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje numatytu būdu ir terminais. Jei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodyti keli galimi pranešimų gavimo būdai, Bankas turi teisę siųsti pranešimus bet kuriuo Kliento Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytu būdu Banko pasirinkimu. Jei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir Sutartyje nenustatytas pranešimų teikimo periodiškumas, Bankas teikia pranešimus Klientui teisės aktuose nustatytu periodiškumu, o jei teisės aktai nenustato privalomų terminų, Bankas teikia pranešimus savo pasirinktu periodiškumu.

10.3. Bankas, papildomai prie Sutartyje nurodyto gavimo būdo, turi teisę pateikti Klientui informaciją bet kokių kitų Banko pasirinktu būdu (pvz., išsiųsdamas informaciją paštu, elektroniniu paštu, faksu, kitais telekomunikacijų galiniais įrenginiais, internetinės bankininkystės priemonėmis, taip pat paskelbdamas informaciją Banko interneto tinklapyje, Banko įstatuose nurodytame dienraštyje, kitose visuomenės informavimo priemonėse ir (arba) kitomis priemonėmis ir būdais).

11. PATVIRTINIMAI

11.1. Šalys viena kitai patvirtina, kad:

11.1.1. turi visus įgalinimus bei turi teisę sudaryti Sutartis bei vykdyti Sutartimis prisiimamus įsipareigojimus;

11.1.2. yra gavusios visus leidimus, patvirtinimus, sutikimus ir pritarimus, kuriuos reikia gauti pagal galiojančius teisės aktus;

11.1.3. šiose Investicinių paslaugų teikimo sąlygose bei Sutartyse pateikti patvirtinimai yra teisingi šių sąlygų priėmimo metu, o taip pat bus teisingi visą Investicinių paslaugų ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo laikotarpį.

12. ATSAKOMYBĖ

12.1. Šalių atsakomybė nustatoma vadovaujantis Sutartimi ir/ar Lietuvos Respublikos įstatymais.

12.2. Šalys privalo atlyginti viena kitai tiesioginius nuostolius, kilusius dėl įsipareigojimų nevykdymo ir ar netinkamo vykdymo. Bankas neatsako už Kliento nuostolius, atsiradusius dėl Kliento ir/ar trečiųjų asmenų kaltės ir/ar dėl teisėtų Banko veiksmų.

12.3. Klientas supranta, jog sandoriai dėl Finansinių priemonių yra susiję su rizika. Klientas, sudarydamas tokius sandorius, prisiima galimą nuostolių riziką ir nereikš Bankui pretenzijų dėl patirtų nuostolių.

12.4. Bankas neatsako už Kliento patirtus investicinius nuostolius, t.y. nuostolius, kurie buvo sąlygoti neigiamų pokyčių Finansinių priemonių rinkose, valiutų kursų pokyčių, infliacijos ir kitų rizikų. Bankas neatsako už mokestinės aplinkos prievolių pasikeitimą, taip pat už emitento ar trečiosios šalies mokumą, už reguliuojamos rinkos operatoriaus ar (ir) atsiskaitymų sistemos veikimą ir neprivalo atlyginti nuostolių, Kliento patirtų dėl emitento, jo atstovų, mokėjimo agentų, reguliuojamos rinkos operatorių ar (ir) atsiskaitymų sistemų ar kitų trečiųjų asmenų veikimo ar neveikimo ar Banko veiksmų (jei tokie buvo), kurių Bankas pagrįstai ėmėsi reaguodamas į trečiųjų asmenų veikimą ar neveikimą.

13. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13.1. Klientas turi teisę perleisti savo teises ir pareigas, kylančias iš šių Sąlygų bei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų ir (ar) Sutarčių, tik gavęs išankstinį rašytinį Banko sutikimą.

13.2. Investicinių paslaugų teikimo sąlygos galioja neapibrėžtą terminą.

14. PRIEDAI

Priedas Nr. 1. Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos.

Priedas Nr. 2. Finansinių priemonių atrankos procesas.

Priedas Nr. 3. Klientų skirstymo į kategorijas gairės.

Priedas Nr. 4. Informacija apie kompensacijas už investicijas.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS

INVESTAVIMO REKOMENDACIJŲ TEIKIMO SĄLYGOS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Šios Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos (toliau – **Sąlygos**) yra Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus Investicinių paslaugų teikimo sąlygų (D) priedas Nr. 1 ir reglamentuoja Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygas Luminor Bank AS Lietuvos skyriuje.

1.2. Šiose Sąlygose vartojamos didžiąja raide parašytos sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes, jei kitokios reikšmės joms nesuteikia kontekstas:

Anketa	Bankui priimtinos formos ir turinio dokumentas, kuriame Klientas pateikia informaciją apie savo žinias ir patirtį investavimo srityje ir, jei taikoma, finansinę padėtį ir tikslus, kurių siekia naudodamasis Paslaugomis.
Bankas	Luminor Bank AS, registracijos kodas 11315936, adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre, Lietuvos Respublikoje veikiančias per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, įmonės kodas 304870069, registruotos buveinės adresas: Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuva.
Finansinė priemonė	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Investavimo rekomendacija	Banko iniciatyva ar Kliento prašymu teikiama asmeninio pobūdžio rekomendacija Klientui dėl sandorių, susijusių su Finansinėmis priemonėmis, kuria siūloma imtis vieno iš šių veiksmų: a) pirkti, parduoti, pasirašyti, apsigėisti, išpirkti, laikyti arba platinti konkrečią Finansinę priemonę; b) pasinaudoti arba nepasinaudoti konkrečios Finansinės priemonės suteikiama teise pirkti, parduoti, pasirašyti, apsigėisti arba išpirkti Finansinę priemonę.
Investicinės paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Įstatymas	2007 m. sausio 18 d. LR finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024 su vėlesniais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Klientas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Bankas teikia Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas, arba kuris kreipiasi į Banką dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Papildomos paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Paslaugos	Investicinės paslaugos ir Papildomos paslaugos.
Sutartis	Banko ir Kliento sudaryta sutartis dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Šalis ar Šalys	Bankas ir Klientas atskirai ar kartu.

1.3. Jei Sąlygose nenurodyta kitaip, žodžiai vartojami vienaskaitos forma taip pat reiškia ir daugiskaitą, vienos giminės žodžiai apima ir bet kurios kitos giminės atitinkamus žodžius, žodžiai reiškiantys asmenis apima ir juridinius, ir ne juridinius asmenis, o nuoroda į visumą taip pat reiškia nuorodą ir į jos dalį; ir (kiekvienam konkrečiam atveju) atvirkščiai.

1.4. Sąlygų punktų ir kitų nuostatų pavadinimai rašomi tik dėl patogumo ir neturi įtakos Sąlygų aiškinimui.

1.5. Šios Sąlygos taikomos Šalių santykiams Bankui teikiant Investavimo rekomendacijas Klientui.

2. INVESTAVIMO REKOMENDACIJŲ TEIKIMAS

2.1. Bankas turi teisę, bet ne pareigą teikti Investavimo rekomendacijas. Bankas teikia Investavimo rekomendacijas tik tiems Klientams su kuriais yra sudarytos paslaugų teikimo sutartys dėl Investavimo rekomendacijos Klientui teikimo.

2.2. Bankas neteiks Investavimo rekomendacijų Klientui, jei Klientas neužpildė ir (arba) nepakankamai užpildė Anketą.

2.3. Bankas, teikdamas Investavimo rekomendacijas Klientui, vadovausis Anketoje pateikta informacija. Klientas privalo nedelsdamas informuoti Banką apie Anketoje nurodytų duomenų ir (arba) informacijos pasikeitimą ir pateikti Bankui atnaujintą Anketą.

2.4. Bankas teikia Klientui asmenines Investavimo rekomendacijas. Klientas negali atskleisti ar bet koku kitu būdu pavišinti Banko jam pateiktos Investavimo rekomendacijos, kadangi Investavimo rekomendacija nėra skirta tretiesiems asmenims net esant tapačioms ar panašioms aplinkybėms.

2.5. Jei kitaip nenumatyta Banko su Klientu sudarytoje Sutartyje, Bankas neįsipareigoja reguliariai ar atsižvelgiant į pasikeitusias rinkos sąlygas atnaujinti Klientui pateiktų Investavimo rekomendacijų, teikti naujų Investavimo rekomendacijų ar atlikti Klientui rekomenduotų Finansinių priemonių periodinio tinkamumo vertinimo, tačiau tinkamumo vertinimo ataskaitoje, kuri pateikiama tik neprofesionaliesiems Klientams, Bankas nurodys Klientui ar jis turėtų siekti savo, pagal Investavimo rekomendaciją sudaryto sandorio periodinio įvertinimo. Klientas privalo pats nuolat stebėti savo įsigytų Finansinių priemonių rinkos kainas ar vertes bei vykstančius pokyčius rinkoje. Jei Klientas pageidauja, kad jam pateikta Investavimo rekomendacija būtų atnaujinta, Klientas privalo dėl to kreiptis į Banką. Rekomenduotų Finansinių priemonių periodinį tinkamumo vertinimą Bankas atlieka jei tai yra numatyta su Klientu sudarytoje Sutartyje. Periodinis tinkamumo vertinimas atliekamas toje Sutartyje numatytomis sąlygomis.

2.6. Galutinį sprendimą, kokias Finansines priemones pasirinkti, ar vadovautis Investavimo rekomendacija, taip pat ir sprendimą pateikti nurodymą atlikti operaciją ar sudaryti sutartį dėl Finansinės priemonės, arba prisiimti kokius nors kitus finansinius įsipareigojimus Klientas privalo priimti pats savarankiškai, atsižvelgdamas į savo žinias ir patirtį investavimo srityje, finansines galimybes, investavimo tikslus, kartu prisiimdamas visą su tokiu sprendimu susijusią atsakomybę ir riziką. Jei Klientas (fizinis asmuo) gaudamas ir/ar gavęs Investavimo rekomendaciją, ketina veikti per savo atstovą, jis privalo iš anksto apie tai informuoti Banką, kad Bankas prieš teikdamas paslaugas Klientui per jo atstovą galėtų surinkti ir įvertinti informaciją apie tokio atstovo žinias ir patirtį investavimo srityje. Banko pateiktos Investavimo rekomendacijos nėra ir joku būdu negali būti suprantamos kaip prievolė Klientui atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo). Kiekvienu atveju investicinį sprendimą priima pats Klientas.

2.7. Investavimo rekomendacijų teikimas nėra Finansinių priemonių portfelio valdymo paslauga, nebent tarp Šalių yra sudaryta sutartis dėl šios paslaugos teikimo. Klientas privalo pats nuolat stebėti savo įsigytų Finansinių priemonių rinkos kainas ar vertes bei vykstančius pokyčius rinkoje.

2.8. Jei Investavimo rekomendacijoje yra nurodyta daugiau nei viena Finansinė priemonė kaip vienas paketas, tai reiškia, kad Klientui Investavimo rekomendacija pateikta dėl visų nurodytų Finansinių priemonių kartu. Jei Klientas pasinaudos Investavimo rekomendacija ne visų Finansinių priemonių atžvilgiu, toks sandoris gali neatitikti Kliento investavimo tikslų ir jam priimtinos rizikos.

2.9. Jei Bankas suteikė Klientui Investavimo rekomendaciją ar kitokio pobūdžio informaciją, patarimus ar rekomendacijas dėl Finansinių priemonių, Bankas bet koku atveju nėra ir negali būti laikomas atsakingu už tokios Investavimo rekomendacijos, patarimo ar informacijos pagrindu įsigytos Finansinės priemonės ir (ar) sudaryto sandorio pelningumą ar nuostolingumą.

3. PRIKLAUSOMA IR NEPRIKLAUSOMA REKOMENDACIJA

3.1. Bankas teikia tiek nepriklausomas, tiek ir priklausomas Investavimo rekomendacijas. Ar Klientui bus teikiama nepriklausoma, ar priklausoma Investavimo rekomendacija yra nurodoma atskirai su Klientu sudarytoje Sutartyje.

3.2. Tuo atveju, jei dėl bet kokių priežasčių tarp Banko ir Kliento sudarytoje Sutartyje nėra nurodyta, ar teikiama rekomendacija yra priklausoma, ar nepriklausoma, bus laikoma, kad Bankas Klientui teikia priklausomą rekomendaciją.

3.3. Kai su Klientu sudarytoje Sutartyje nurodoma, kad yra teikiama nepriklausoma Investavimo rekomendacija, tai reiškia, kad Bankas:

3.3.1. teikdamas Investavimo rekomendacijos paslaugą, vadovaudamasis Finansinių priemonių atrankos procesu, įvertins pakankamą kiekį rinkoje prieinamų Finansinių priemonių, kurios yra skirtingos pagal tipą ir emitentus ar produkto pardavėjus arba platintojus, siekdamas užtikrinti, kad tikslai, kurių Klientas siekia naudodamasis Investicinėmis paslaugomis, būtų tinkamai pasiekti, o vertinamos Finansinės priemonės nebūtų ribojamos vien tik priemonėmis, kurias išleido arba pateikė: a) pats Bankas; b) su Banku glaudžiais ryšiais susiję kiti subjektai; arba c) subjektai, su kuriais Banką sieja sutartiniai, teisiniai ar ekonominiai ryšiai, keliantys grėsmę teikiamos nepriklausomos Investavimo rekomendacijos objektyvumui;

3.3.2. kiek tai susiję su nepriklausomos Investavimo rekomendacijos teikimu, griežtai laikosi Skatinamųjų mokėjimų politikoje numatytų apribojimų ir reikalavimų.

3.4. Kai su Klientu sudarytoje Sutartyje nurodoma, kad yra teikiama priklausoma Investavimo rekomendacija, tai reiškia, kad Bankas:

3.4.1. Teikdamas Investavimo rekomendaciją neprivalo įvertinti plataus rinkoje prieinamų Finansinių priemonių, kurios yra skirtingos pagal tipą ir emitentus ar produkto pardavėjus arba platintojus, rato. Rekomenduojamų finansinių priemonių spektras gali būti apribotas finansinėmis priemonėmis, kurias išleido arba pateikė: a) pats Bankas; b) su

Banku glaudžiais ryšiais susiję kiti subjektai; arba c) subjektai, su kuriais Banką sieja sutartiniai, teisiniai ar ekonominiai ryšiai, keliantys grėsmę teikiamos nepriklausomos Investavimo rekomendacijos objektyvumui;

3.4.2. Laikydamasis Skatinamųjų mokėjimų politikoje nustatytų reikalavimų, Bankas turi teisę gauti ir pasilikti iš trečiųjų asmenų gaunamus skatinamuosius mokėjimus, kai tokie skatinamieji mokėjimai yra panaudojami investicinių paslaugų klientams kokybei gerinti.

3.5. Atsižvelgiant į tai, kad pagal skirtingas su Klientais sudarytas Sutartis Banko teikiamos Investavimo rekomendacijos gali būti tiek priklausomos, tiek ir nepriklausomos, Bankas užtikrina savo padalinių teikiančių tokias Investavimo rekomendacijas atskyrimą vienas nuo kito tokiu būdu, kad padaliniai vykdytys Sutartis, pagal kurias teikiamos priklausomos Investavimo rekomendacijos, negali vykdyti Sutarčių pagal kurias teikiamos nepriklausomos rekomendacijos. Atitinkamai, Banko darbuotojai, teikiantys nepriklausomos Investavimo rekomendacijos paslaugas neteikia priklausomos Investavimo rekomendacijos paslaugų.

4. TINKAMUMO VERTINIMO ATASKAITA

4.1. Prieš sudarant sandorį pagal suteiktą Investavimo rekomendaciją, Bankas, patvariojoje laikmenoje pateiks neprofesionaliam Klientui Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimą, kuriame nurodoma Klientui suteikta Investavimo rekomendacija ir kaip ji atitinka neprofesionaliojo kliento prioritetus, investavimo tikslus ir kitas reikšmingas savybes.

4.2. Jei sandoris dėl Finansinės priemonės pirkimo ar pardavimo būtų sudaromas naudojantis nuotolinėmis ryšio priemonėmis ir dėl to Bankas neturės galimybių iš anksto pateikti Klientui Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimą, ir jei Klientas sudarydamas Sutartį su tuo sutinka, Bankas turi teisę pateikti rašytinį tinkamumo įvertinimą patvariojoje laikmenoje iš karto po to, kai Klientas prisiima iš sandorio kylančius įsipareigojimus. Tuo tikslu, Bankas įsipareigos suteikti galimybę Klientui atidėti sandorio sudarymą, jei Klientas pageidautų iš anksto gauti Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimą.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ atrankos procesas

Finansinių priemonių atrankos procesas, kuris yra Investicinių paslaugų teikimo sąlygų (D) priedas Nr. 2 nustato principus, procesus ir tvarką, kuria Luminor Bank AS Lietuvos skyrius (toliau – **Luminor**), teikdamas nepriklausomas investavimo rekomendacijas, atlieka aktyvią, pakartotinę ir skaidrią klientui rekomenduojamų finansinių priemonių atranką.

Nepriklausomas rekomendacijas teikiantys Luminor darbuotojai rekomenduoja kruopščiai išanalizuotas ir atrinktas finansines priemones.

Siekiant užtikrinti aukščiausią klientams teikiamų nepriklausomų rekomendacijų teikimo paslaugos kokybę ir standartus, Luminor parengė klientams rekomenduojamų finansinių priemonių atrankos procesą, kurią sudaro du lygiai: 1) Luminor Investicijų komitetas nustato principus, ribas ir reikalavimus, kuriais remiantis pasaulio duomenų bazėse parenkamos finansinės priemonės ir iš jų formuojamas Luminor aktyvusis finansinių priemonių sąrašas (toliau – **Aktyvusis sąrašas**); ir 2) atsižvelgiant į kliento poreikius, tikslus, žinias ir patirtį, taip pat finansinę padėtį ir gebėjimą patirti nuostolius, iš Aktyviojo sąrašo parenkamos konkrečios finansinės priemonės.

1. Finansinių priemonių atrinkimas Aktyviajam sąrašui

1.1. Luminor Investicijų komitetas

Aktyvųjį sąrašą sudaro ir tvirtina Luminor Investicijų komitetas – Luminor įmonių grupės vidaus organizacinis vienetas. Luminor Investicijų komitetą sudaro vyriausieji investicijų konsultantai, turintys pakankamai žinių ir patirties teikiant investicines paslaugas ir produktus.

Luminor Investicijų komitetas periodiškai peržiūri Aktyvųjį sąrašą ir tvirtina reikalingus pakeitimus, papildydamas sąrašą naujomis finansinėmis priemonėmis ar išbraukdamas iš jo kai kurias iš jame esančių. Finansinių priemonių parinkimo Aktyviajam sąrašui metodai, principai ir tvarka yra aprašyti toliau.

1.2. Aktyviajame sąrašė esančių finansinių priemonių rūšys

Kadangi nepriklausomos rekomendacijos paprastai teikiamos fiziniams asmenims (neprofesionaliems klientams), Luminor rekomendacijas teikia dėl finansinių priemonių, dėl kurių kliento prisiimama investavimo rizika negali viršyti pradinės investicijų sumos ir klientui negali sukelti papildomų įsipareigojimų.

Atsižvelgiant į tai, Luminor Aktyvųjį sąrašą sudaro toliau nurodytų rūšių finansinės priemonės, kurios neapsiriboja su Luminor glaudžiais ar kitokiais teisiniais ar ekonominiais (pvz., sutartiniais) ryšiais susijusių juridinių asmenų išleistomis arba teikiamomis finansinėmis priemonėmis, (kai minėti santykiai yra tokie glaudūs, kad dėl jų gali kilti grėsmė teikiamų konsultacijų nepriklausomumui).

i) Akcijos

Akcijos yra nuosavybės vertybiniai popieriai. Akcijas įsigyjančio investuotojo riziką sudaro jo sumokėta akcijos kaina ir tokios kainos dinamika. Akcijų kaina gali svyruoti nuo 100 proc. iki begalybės.

Analizuodamas neriboto skirtingų jurisdikcijų emitentų rato išleistas akcijas, Luminor daugiausiai dėmesio skiria tokiems pradiniam finansinių priemonių ir jų teikėjų (emitentų) kriterijams, padedantiems Luminor suformuoti pakankamą akcijų spektrą, kuris gali būti toliau analizuojamas atrankos proceso metu:

- akcijų emitentas turi būti įregistruotas Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (EBPO) priklausančioje šalyje arba Lietuvoje;
- akcijos turi būti įtrauktos į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašus;
- prospektas ir (arba) kitokie teisiniai ir (arba) informaciniai dokumentai, kuriuos būtina pateikti pagal emitentui taikomus skaidrumo reikalavimus, turi būti tinkamai paviešinti.

ii) Obligacijos

Obligacija yra ne nuosavybės vertybinis popierius, pagal kurio sąlygas bendrovė, vyriausybė ar kitoks institucinis emitentas (arba teikėjas) tampa obligacijos turėtojo skolininku. Obligacijas įsigyjančio investuotojo riziką sudaro jo sumokėta obligacijos kaina ir tokios kainos dinamika. Obligacijų kaina gali svyruoti nuo 100 proc. iki begalybės.

Analizuodamas neriboto skirtingų jurisdikcijų emitentų rato išleistas akcijas, Luminor daugiausiai dėmesio skiria obligacijoms, kurios yra skirstomos į dvi grupes: 1) obligacijos, kurių emitentai (teikėjai) turi investicinį reitingą; ir 2) didelio pajamingumo obligacijos, kurių emitentai (teikėjai) reitingo neturi.

Analizuodamas obligacijų emitentus (teikėjus), Luminor taip pat vertina, ar jiems nėra taikomos tarptautinės sankcijos.

Analizuodamas ir parinkdamas konkrečias obligacijų emisijas, Luminor vadovaujasi tokiais principais:

- emisija turi būti registruota vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;

- prospektas ir (arba) kitokie teisiniai ir (arba) privalomi informaciniai emisijos dokumentai turi būti tinkamai pavišinti;
- emisijos vertė yra didesnė nei 100 mln. Eurų (išskyrus emisijas, registruotas Baltijos šalyse).

iii) **Kolektyvinio investavimo subjektai – bendrieji investiciniai fondai / fondai, kuriais prekiaujama biržoje**

Kolektyvinio investavimo subjektus sudaro daugelio investuotojų lėšos, skirtos investuoti į įvairias finansines priemones – akcijas, obligacijas ir pan. Kolektyvinio investavimo subjektai gali būti skirtingų formų, tokių kaip bendrieji investiciniai fondai (angl. *mutual funds*), investicinės bendrovės / bendrijos. Kolektyvinio investavimo subjektus valdo turto valdytojai, kurie investuoja kolektyvinio investavimo subjekto kapitalą siekdami gauti kapitalo prieaugio ir (arba) pajamų fondo investuotojams. Kolektyvinio investavimo subjekto portfelis yra suformuotas ir prižiūrimas atsižvelgiant į jo prospekte nurodytus investavimo tikslus.

Fondai, kuriais prekiaujama biržoje (angl. *exchange traded funds*, ETF) – tai kolektyvinio investavimo subjektai, įtraukti į vertybinių popierių biržų prekybinius sąrašus. ETF gali būti prekiaujama visą dieną, įprastu atitinkamos vertybinių popierių biržos darbo metu. ETF perkami ir parduodami taip pat, kaip paprastosios akcijos.

Analizuodamas ir rinkdamasis kolektyvinio investavimo subjektus, Luminor vadovaujasi tokiais principais ir kriterijais:

- kolektyvinio investavimo subjektas turi būti licencijuotas / registruotas vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;
- kolektyvinio investavimo subjekto prospektas, informacijos apie pagrindinius investuotojus dokumentas ir (arba) kiti įstatymų numatyti dokumentai turi būti tinkamai pavišinti;
- kolektyvinio investavimo subjekto grynoji turto vertė turi būti ne mažesnė kaip 50 mln. eurų;
- grynoji turto vertė turi būti skaičiuojama reguliariai (pageidautina – kas dieną).

Analizuodamas ir rinkdamasis teikėjus (turto valdymo bendroves), Luminor daugiausiai dėmesio skiria tokiems aspektams:

- teikėjas (turto valdymo bendrovė) turėtų būti licencijuotas / registruotas vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;
- teikėjas (turto valdymo bendrovė) turėtų turėti gerą reputaciją.

1.3. **Pakankamo lygio įvairovė**

Pirmiau išvardytų rūšių finansinės priemonės proporcingai atitinka Luminor teikiamas investicines paslaugas, turint omenyje tikslingą Luminor nepriklausomų rekomendacijų klientūrą. Pirmiau išvardytų rūšių finansinės priemonės padeda užtikrinti pakankamą Luminor klientų skirtingų investavimo strategijų įvairovės lygį.

Kadangi Luminor nepriklausomas rekomendacijas teikia tik dėl tų finansinių priemonių, dėl kurių kliento prisiimama investavimo rizika negali viršyti pradinės investicijų sumos (t. y. akcijų, obligacijų ir kolektyvinio investavimo subjektų), Luminor paslaugos apima pakankamą ir įvairų rinkoje esančių finansinių priemonių asortimentą.

1.4. **Finansinių priemonių skaičius**

Parinkdamas finansines priemones Aktyviajam sąrašui, Luminor naudojami įvairiais nepriklausomais ir geros reputacijos informacijos šaltiniais (pvz., finansų terminalais, duomenų bazėmis), teikiančiais objektyvią informaciją apie finansines priemones. Minėtose duomenų bazėse galima rasti informacijos apie finansines priemones nepriklausomai nuo jurisdikcijos, emitentų, pramonės šakų ar bet kokių susitarimų su emitentais ir (arba) vykdymo vietomis. Taigi, vadovaujantis pirmiau aprašytais atrankos kriterijais, kiekvienos pasirinktos rūšies finansinių priemonių skaičius yra neribotas ir pakankamai atspindi rinkoje esančių finansinių priemonių skaičių.

1.5. **Glaudžiai susijusios finansinės priemonės**

Bet kokios finansinės priemonės, kurias išleido su Luminor tiesioginį ir (arba) netiesioginį ryšį turintys subjektai, į Aktyvųjų sąrašą įtraukiamos tik jeigu jų parinkimas yra grindžiamas objektyviais kriterijais, nustatytais toliau aprašytoje finansinių priemonių atrankos tvarkoje.

Teikdamas nepriklausomas investavimo rekomendacijas, Luminor išskiria ir aiškiai nurodo, kurias finansines priemones išleido su Luminor tiesiogiai arba netiesiogiai susiję emitentai, ir kurioms finansinėms priemonėms tokie ryšiai nėra būdingi.

Siekdamas užtikrinti nepriklausomą kiekvienos rūšies finansinių priemonių įvairovę, parinkdamas finansines priemones Aktyviajam sąrašui ir įtraukdamas jas į Aktyvųjų sąrašą, Luminor nustato, kad finansinės priemonės, kurias išleido pats Luminor arba su juo glaudžiais teisiniais ar ekonominiais ryšiais susiję subjektai, negali sudaryti daugiau kaip 10 proc. visų kiekvienos rūšies finansinių priemonių.

2. **Finansinių priemonių parinkimo procesas**

Teikdami nepriklausomas rekomendacijas klientams, Luminor finansų konsultantai siekia suformuoti tokį finansinių priemonių portfelį, koks vienu metu atitiktų kliento asmenines charakteristikas ir užtikrintų pakankamą finansinių priemonių įvairovę – t. y. apimtų skirtingus geografinius regionus, rizikos rūšis, pramonės šakas ir daugybę kitokių veiksnių. Kliento portfelio diversifikacija – svarbiausias dalykas siekiant valdyti visos kliento investicijos riziką.

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta pirmiau, Luminor finansų konsultantai privalo užtikrinti, kad Aktyviajame sąraše visuomet būtų platus finansinių priemonių pasirinkimas, padėsiantis suformuoti diversifikuotą portfelį, kuriame būtų atsižvelgta į kliento tikslus ir kitokias asmenines charakteristikas. Taigi, finansinių priemonių parinkimo Aktyviajam sąrašui procesą sudaro keletas etapų: i) nustatomas atrankos tikslas (t. y. investavimo idėja arba konkrečios paieškos tikslas) ir ii) atliekama atranka ir paskesnė paieška, tam tikslui pasitelkiant kiekybinę ir kokybinę analizę, siekiant nustatyti tinkamiausias finansines priemones, kurios bus įtrauktos į Aktyvųjų sąrašą.

2.1. Atrankos tikslo nustatymas

- 2.1.1. Luminor finansų konsultantai privalo nustatyti tikslą, t. y. finansinę priemonę, kuriai būtų būdingos konkrečios savybės, pagal kurias bus atliekama tolimesnė nuodugni analizė. Tikslas turi būti apibrėžtas glaudžiai ir aiškiai, kad pagal jį galima būtų atitinkamai formuluoti atrankos kriterijus.
- 2.1.2. Tikslas gali būti pagrįstas vienu ar daugiau iš šių veiksnių: pramonės šaka, geografinis regionas / turto klasė, strategija, rinkos kapitalizacija. Tačiau, atrinkdami finansines priemones, atsakingi darbuotojai nėra apriboti tik pirmiau nurodytais veiksniais.
- 2.1.3. Tikslas turi būti tinkamai aprašytas dokumentuose.

2.2. Kintamieji kiekybiniai kriterijai

- 2.2.1. Nustačius atrankos tikslą ir pritaikius pradinį parinkimo principus ir kriterijus, nurodytus 1.2 punkte, finansų konsultantai pritaiko kiekybinius kriterijus, kuriais siekiama nustatyti pasirinktų galimų finansinių priemonių savybes.
- 2.2.2. Kiekybiniai kriterijai turi būti taikomi taip, kad, jais remiantis, tarp nustatytų tikslų galima būtų rasti geriausias atitinkamas alternatyvas.
- 2.2.3. Renkantis kintamuosius kiekybinius kriterijus, be kita ko, atsižvelgiama į tokius esminius veiksnius:
 - Kartotinius (angl. *multiples*);
 - santykinę vertę;
 - ateities perspektyvas;
 - mokesčius ir išlaidas;
 - grąžą ir pastovumą;
 - riziką;
 - grąžą, lyginant su prisiimta rizika;
 - sudėtingumą;
 - kitus veiksnius, susijusius su konkrečia finansine priemone.
- 2.2.4. Tikslui pasiekti, finansų konsultantams suteikiami įgaliojimai keisti kintamuosius kriterijus, nustatant papildomų vertinamųjų veiksnių arba atsisakant jau nustatytų, taip pat keičiant konkrečių kriterijų ribas.
- 2.2.5. Kiekybinės atrankos rezultatai turi būti tinkamai registruojami.

2.3. Nuodugni analizė

- 2.3.1. Atlikus kiekybinį finansinių priemonių parinkimą, atliekama nuodugni vertinamųjų kokybinių kriterijų analizė.
- 2.3.2. Be kita ko, tarp kokybinių kriterijų yra šie:
 - valdymo bendrovės istorija ir duomenys;
 - valdytojo duomenys;
 - valdymo strategija ir nuoseklumas;
 - komunikacijos sudėtingumas ir skaidrumas;
 - kiti dalykai.
- 2.3.3. Kadangi atrankai naudojama programinė įranga gali neapimti visų egzistuojančių finansinių priemonių, atsakingi darbuotojai gali rankiniu būdu pridėti papildomas finansines priemones, jei jos atitinka visus kitus taikomus reikalavimus.
- 2.3.4. Nuodugni analizė turi būti atliekama, visų pirma remiantis pirminiu šaltiniu (t. y. emitento tinklapiu), finansiniu terminalu / duomenų baze ar kitais patikimais šaltiniais.
- 2.3.5. Sprendimas į sąrašą neįtraukti vienos ar kitos alternatyvios finansinės priemonės turi būti pagrįstas raštu.

2.4. Galutinis santykinis vertinimas

- 2.4.1. Jei po nuodugnios analizės lieka kelios tą patį atrankos tikslą atitinkančios finansinės priemonės, finansų konsultantas atlieka galutinį santykinį vertinimą. Tokio vertinimo metu, atsižvelgiant į kiekvienos finansinės priemonės rezultatus, riziką, kainą ir sudėtingumą, taip pat Luminor klientų charakteristikas, pasirenkama nustatyta pradinį tikslą geriausiai atitinkanti viena iš likusiųjų finansinių priemonių.

- 2.4.2. Kalbant apie kolektyvinio investavimo subjektus, jei egzistuoja keli lygiaverčiai kolektyvinio investavimo subjektai, dėl kurių Lietuvoje turi būti atlikta notifikavimo procedūra, pirmenybė teikiama tiems kolektyvinio investavimo subjektams, dėl kurių tokia procedūra buvo atlikta.

3. Finansinių priemonių parinkimas atskiriems klientams

- 3.1.1. Teikdamas klientui konsultacijas dėl finansinių priemonių rūšių ir konkrečių finansinių priemonių, finansų konsultantas daugiausiai dėmesio skiria kliento asmeninėms charakteristikoms ir jo suteiktai informacijai: kliento žinioms ir patirčiai, poreikiams ir tikslams, rizikos toleravimui, taip pat kliento finansinei padėčiai ir gebėjimui prisiimti nuostolius.
- 3.1.2. Parinkdamas finansines priemones kliento individualiam portfeliui, finansų konsultantas siekia užtikrinti didžiausią įmanomą portfelio diversifikaciją, padėsiančią paskirstyti investicijų riziką pagal geografinius regionus, turto klases ir pramonės šakas.
- 3.1.3. Galutinį sprendimą dėl konkrečios rekomenduojamos finansinės priemonės ir jos dalies kliento portfelyje finansų konsultantas priima savo nuožiūra. Gausios finansų konsultantų žinios ir patirtis suteikia jiems galimybę racionaliai įvertinti konkrečių finansinių priemonių, geografinių regionų, pramonės šakų raidos ir kitokių aspektų ateities perspektyvas.
- 3.1.4. Finansų konsultantas informuoja klientą, ar klientas turėtų siekti periodinio tinkamumo įvertinimo, kuris padėtų įsitikinti, kad pasirinktos kliento portfelyje esančios finansinės priemonės vis dar atitinka kliento investavimo tikslus ir kitą finansų konsultantui pirmiau pateiktą informaciją.
- 3.1.5. Jeigu klientas paprašo vengti investuoti konkrečiuose geografiniuose regionuose ir (arba) pramonės šakose arba turi kitokių ypatingų investavimo ketinimų, finansų konsultantas tinkamai į juos atsižvelgia rinkdamas klientui rekomenduojamą finansinę priemonę.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS

KLIENTŲ SKIRSTYMO Į KATEGORIJAS GAIRĖS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Luminor Bank AS Lietuvos skyrius (toliau – **Bankas**) prieš pradėdamas teikti investicines ir/arba papildomas Paslaugas, remdamasis Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo (toliau – **Įstatymas**) ir kitų susijusių teisės aktų nuostatomis, visus fizinius ir juridinius asmenis, kuriems Bankas teikia investicines ir/arba papildomas Paslaugas, arba kurie kreipiasi į Banką dėl investicinių ir/arba papildomų paslaugų teikimo (toliau – **Klientas** arba **Klientai**), suskirsto į atitinkamas kategorijas.
- 1.2. Šiame dokumente pateikiami paaiškinimai dėl Klientų skirstymo į kategorijas procedūros ir dėl tokio Klientų skirstymo atsirandančio investuotojų teisių apsaugos lygio.
- 1.3. Šiame dokumente vartojamos sąvokos atitinka Įstatyme apibrėžtas sąvokas, jeigu nenumatyta kitaip.

2. KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į KATEGORIJAS

- 2.1. Bankas priskiria Klientus neprofesionaliųjų klientų, profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms bei Sutartyje nurodo, ar atskirai praneša Klientui, kuriai kategorijai Klientas yra priskirtas.
- 2.2. Aukščiausias investuotojo apsaugos lygis taikomas Klientams, kurie yra priskirti neprofesionaliųjų klientų kategorijai.
- 2.3. Neprofesionaliųjų klientų kategorijai priskirtas Klientas, galiojančiuose teisės aktuose nustatytais atvejais, turi teisę raštu prašyti Banko sumažinti investuotojo apsaugos lygį. Tokiu atveju Bankas, siekdamas įvertinti, ar Klientas atitinka Įstatymuose numatytus profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms keliamus reikalavimus, turi teisę prašyti Kliento pateikti tam tikrus dokumentus ir/arba informaciją. Klientams, kurie priskiriami profesionaliųjų klientų arba tinkamos sandorio šalies kategorijai, taikomas žemesnis investuotojo apsaugos lygis.
- 2.4. Profesionaliųjų klientų kategorijai priskiriami Klientai, kurie turi atitinkamų žinių, įgūdžių ir patirties investavimo srityje. Profesionaliaisiais klientais, kurie tokiais yra laikomi be atskiro pripažinimo, gali būti:
 - 2.4.1. licencijuoti ir/arba kitu būdu prižiūrimi subjektai, veikiantys finansų rinkose, - kredito įstaigos, finansų maklerio įmonės, kitos licencijuotos ir/arba prižiūrimos finansų įstaigos, draudimo įmonės, kolektyvinio investavimo subjektai ir jų valdymo įmonės, pensijų fondai ir jų valdymo įmonės, prekiaujančios biržos prekėmis ir biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis vietos įmonės, asmenys, savo sąskaita prekiaujantys ateities sandoriais, ir kiti instituciniai investuotojai. Šiame papunktyje nurodyti profesionalieji klientai apima subjektus, licencijuotus ir/arba prižiūrimus Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse (įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares) ir trečiuosiose šalyse;
 - 2.4.2. didelės įmonės, atitinkančios bent 2 iš šių kriterijų: balanse nurodyto turto vertė – ne mažiau kaip 20 milijonų eurų; pardavimo grynosios pajamos – ne mažiau kaip 40 milijonų eurų; nuosavos lėšos – ne mažiau kaip 2 milijonai eurų;
 - 2.4.3. šalių vyriausybės ir regioninės valdžios institucijos, valstybės skolos valdymą vykdančios subjektai, centriniai bankai, Pasaulio bankas, Tarptautinis valiutos fondas, Europos Centrinis Bankas, Europos investicijų bankas ir kitos panašios tarptautinės ir tarpvalstybinės institucijos;
 - 2.4.4. kiti instituciniai investuotojai, kurių pagrindinė veiklos sritis yra investavimas į finansines priemones, įskaitant subjektus, kurie verčiasi turto pakeitimu vertybiniais popieriais ar dalyvauja kituose finansavimo sandoriuose.
- 2.5. Bankas, atsižvelgdamas į iš Kliento gautą raštišką prašymą, profesionaliųjų klientų kategorijai gali priskirti ir tuos Klientus, kurie nėra nurodyti 2.4 punkte, įskaitant savivaldybes, vietos valdžios institucijas ir kitus viešuosius juridinius asmenis ir privačius investuotojus. Kliento prašymas laikyti jį profesionaliuoju klientu (toks prašymas gali būti bendro pobūdžio, dėl konkrečios investavimo paslaugos, sandorio arba produkto) ir priskirti jį profesionaliojo kliento kategorijai gali būti tenkinamas, jeigu šis Klientas atitinka bent du iš šių kriterijų:
 - 2.5.1. per paskutinius keturis metų ketvirčius Klientas kiekvieną ketvirtį atitinkamoje rinkoje yra vidutiniškai sudaręs po 10 didelių sandorių;
 - 2.5.2. Kliento finansinių priemonių portfelis, įskaitant lėšas ir finansines priemones, viršija 500 tūkstančių eurų;
 - 2.5.3. Klientas profesionaliai dirba arba dirbo finansų sektoriuje ne trumpiau kaip vienus metus eidamas tokias pareigas, kurios reikalauja žinių apie Klientui numatomas teikti paslaugas ar numatomus sudaryti sandorius.
- 2.6. Klientas, siekiantis būti pripažintas profesionaliuoju ir priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai, privalo kreiptis į Banką raštu, nuroydamas, kad jis pageidauja būti laikomas profesionaliuoju klientu ir tokio prašymo taikymo apimtį (toks prašymas gali būti bendro pobūdžio, dėl konkrečios investavimo paslaugos, sandorio arba produkto). Bankas

- privalo raštu pateikti Klientui aiškų įspėjimą apie apsaugą ir žalos kompensavimo teises, kurių Klientas gali netekti, tenkinus jo prašymą.
- 2.7. Jeigu Klientas priskiriamas profesionaliojo kliento kategorijai, jam netaikomos Įstatymo 29 straipsnyje (išskyrus 5–8 dalis), 30, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 dalyje numatytos investuotojo apsaugos priemonės, išskyrus atvejus, kai Šalys susitaria kitaip.
- 2.8. Klientas, priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai, privalo atskiru raštu patvirtinti Bankui, kad jam yra žinomos ir suprantamos tam tikrų investuotojo apsaugos priemonių netaikymo pasekmės.
- 2.9. Klientas, priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai remiantis 2.4 punktu, turi teisę atsisakyti šio profesionaliojo kliento statuso ir prašyti Banko taikyti aukštesnį arba žemesnį investuotojo apsaugos lygį. Aukštesnis investuotojo apsaugos lygis taikomas Klientui po to, kai pasirašoma ir įsigalioja tarp Kliento ir Banko sudaryta sutartis, kurioje nurodoma, kad Klientas nėra laikomas profesionaliuoju klientu dėl vienos arba kelių Paslaugų, vienos arba kelių rūšių Finansinių priemonių arba sandorių. Jeigu Klientas prašo taikyti žemesnį investuotojo apsaugos lygį, Bankas turi teisę prašyti Kliento pateikti tam tikrus dokumentus ir/arba informaciją, kad galėtų įvertinti, ar Klientas atitinka įstatymų reikalavimus, keliamus tinkamos sandorio šalies kategorijai.
- 2.10. Bankas, gavęs Kliento sutikimą, priskiria jį tinkamos sandorio šalies kategorijai, jeigu Klientas atitinka Įstatymo 39 straipsnio nuostatas. Tinkama sandorio šalimi gali būti:
- 2.10.1. finansų maklerio įmonės (investavimo įmonės);
 - 2.10.2. kredito įstaigos;
 - 2.10.3. draudimo įmonės;
 - 2.10.4. suderintieji kolektyvinio investavimo subjektai ir jų valdymo įmonės;
 - 2.10.5. pensijų fondai ir jų valdymo įmonės;
 - 2.10.6. kitos finansų įstaigos, licencijuotos ar prižiūrimos pagal Europos Sąjungos teisę arba pagal Europos ekonominės erdvės valstybių narių nacionalinę teisę (įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares);
 - 2.10.7. valstybių narių vyriausybės ir jų įgalioti subjektai, užsiimantys valstybės skolos valdymu nacionaliniu lygiu, taip pat centriniai bankai ir tarpvalstybinės organizacijos;
 - 2.10.8. subjektai iš trečiųjų šalių, kurie yra lygiaverčiai aukščiau šiame papunktyje nurodytų kategorijų subjektams;
 - 2.10.9. subjektas, priskiriamas profesionaliųjų klientų kategorijai pagal 2.4.1, 2.4.2 ir 2.4.3 papunkčius.
- 2.11. Jeigu Klientas, gavęs jo sutikimą, priskiriamas tinkamos sandorio šalies kategorijai, Bankas turi teisę teikti Įstatyme numatytas paslaugas, nesilaikydamas pareigų, įtvirtintų Įstatymo 29 straipsnyje (išskyrus 5–8 dalis), 30, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 dalyje.
- 2.12. Klientas, priskirtas tinkamos sandorio šalies kategorijai, turi teisę prašyti jam taikyti visas neprofesionaliųjų investuotojų interesų apsaugos priemones, įtvirtintas Įstatymo 29, 30, 31, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas priemones. Toks prašymas gali būti bendro pobūdžio arba pateikiamas kiekvienu konkrečiu atveju. Prašymas turi būti pateiktas raštu, nurodant, ar Kliento pageidavimas būti laikomu neprofesionaliuoju ar profesionaliuoju klientu siejamas su viena ar daugiau investavimo paslaugų, sandorių, viena ar daugiau sandorio arba produkto rūšimi. Jeigu savo prašyme Klientas aiškiai neprašo jo laikyti neprofesionaliuoju klientu, Bankas su šia tinkama sandorio šalimi elgsis kaip su profesionaliuoju klientu.
- 2.13. Kai tinkama sandorio šalis aiškiai prašo ją laikyti neprofesionaliuoju klientu, Bankas laikys šią tinkamą sandorio šalį neprofesionaliuoju klientu, taikydamas 2.9 punkto nuostatas.
- 2.14. Bankas turi teisę savo nuožiūra:
- 2.14.1. Priskirti tinkamą sandorio šalį profesionaliojo kliento arba neprofesionaliojo kliento kategorijai;
 - 2.14.2. Priskirti profesionalųjį klientą neprofesionaliojo kliento kategorijai.

3. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 3.1 Bankas gali vienašališkai pakeisti šį dokumentą. Apie visus dokumento pakeitimus Klientas informuojamas pagal Banke priimtas politikas (taisykles) ir/arba pagal sutartines nuostatas.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS

INFORMACIJA APIE KOMPENSACIJĄ UŽ INVESTICIJAS

Investuotojų kompensavimo sistema	<p>Pagrindinis investuotojų kompensavimo sistemos tikslas yra apsaugoti Lietuvos Respublikos investuotojus.</p> <p>„Tagatisfond“ (Estijos garantijų fondas – toliau „Fondas“) Garantijų fondo įstatyme nustatytais sąlygomis ir apimtimi garantuoja Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus klientų (investuotojų) lėšų apsaugą.</p>
Kompensacija už investicijas	<p>Investicines paslaugas teikiančio Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus investicijų atveju Fondo pareiga kompensuoti už investicijas Garantijų fondo įstatyme nustatytais sąlygomis ir tvarka atsiranda tą dieną, kurią Luminor Bank AS investicijos tampa neprieinamos investuotojams.</p> <p>Investuotojas yra fizinis arba juridinis asmuo, kuris laiko vertybinius popierius arba kuris įsigijo vertybinių popierių.</p> <p>Profesionaliems investuotojams arba bet kuriam iš žemiau nurodytų asmenų priklausančioms investicijoms apsauga netaikoma ir už jas kompensacija neišmokama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. valstybė; 2. vietos valdžios įstaiga; 3. juridinis asmuo, kurio pagrindinė ir nuolatinė veikla yra įsigyti akcijų arba atlikti vieną ar kelis sandorius ir operacijas, nurodytas Estijos Respublikos kredito įstaigų įstatymo 6 (1) 2)-12) punktuose. 4. įmonė, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga; 5. tos pačios investicijų įstaigos arba įmonės, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga, stebėtojų tarybos arba valdybos narys arba auditorius, ir asmuo, kuris turi ne mažesnę nei penkių procentų investicijų įstaigos arba įmonės, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga, akcinio kapitalo dalį; 6. 5 punkte aukščiau nurodyto asmens vardu veikiantis artimas giminaitis arba trečiasis asmuo. <p>Kompensacija neišmokama tokiais atvejais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Už investiciją, kurios savininkas turi įsipareigojimų Luminor bankui, kurių terminas yra pasibaigęs, nėra kompensuojama tokių įsipareigojimų sumos dydžiu. 2. Nėra garantuojamos investicijos, kurios yra konfiskuotos remiantis apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo. Kompensacijos už investiciją išmokėjimas stabdomas, kai Estijos finansinės žvalgybos padalinio potvarkiu yra apribota teisė disponuoti investicija arba investicija yra konfiskuota baudžiamojoje byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, iki potvarkio panaikinimo arba iki galutinio teismo sprendimo priėmimo.
Kompensacijos dydis	<p>Investicijos yra garantuojamos ir kompensacija už jas yra išmokama pagal jų vertę, buvusią kompensavimo dieną, tačiau suma negali būti didesnė kaip 20 000 eurų vienam investuotojui bet kurioje investicijų įstaigoje.</p>
Jeį reikalavimo teisės priklauso asmenų grupei	<p>Kompensacija už bendras investicijas yra išmokama investuotojams lygiomis dalimis, nebent investicijų įstaiga ir investuotojai susitaria kitaip. Remiantis Garantijų fondo įstatymu bendra investicija yra investicija, kurią bendrai valdo du ar daugiau asmenų. Kompensacijos už bendrą investiciją tikslais kiekvienas bendros investicijos savininkas yra laikomas investuotoju.</p>
Kompensacijos išmokėjimo terminas	<p>Kompensacija investuotojui išmokama ne vėliau kaip per vieną mėnesį po to, kai buvo nustatyta „Tagatisfond“ (Estijos garantijų fondo) kompensuotinos investicijos vertė. Estijos garantijų fondas gali pratęsti išmokėjimo terminą esant ypatingoms aplinkybėms ir turėdamas tam pagrįstą priežastį. Terminą galima pratęsti ne ilgiau kaip trims mėnesiams, tačiau iš viso ne ilgiau kaip dvylikai mėnesių. Išankstinė sąlyga gauti kompensaciją yra investuotojo Estijos garantijų fondui pateiktas prašymas.</p> <p>Tuo atveju, jei kompensacija neišmokama klientui per aukščiau nurodytus terminus, klientas turėtų susisiekti su Estijos garantijų fondu, nes investuotojo teisė gauti</p>

kompensaciją galioja 5 metus nuo dienos, kurią investicijos tampa negražinamos. Šiam terminui pasibaigus investuotojas gali prarasti teisę reikalauti kompensacijos.

Estijos Respublikos garantijų fondo įstatyme numatytais atvejais (daugiau informacijos rasite www.tf.ee), kompensacijos išmokėjimas gali būti atidėtas, pvz. jeigu trūksta duomenų, kuriais pagrindžiama teisė į kompensaciją, dėl kompensacijos vyksta teisminis ginčas arba investuotojui apribota teisė disponuoti kompensacija.

**Kompensacijos
išmokėjimo
valiuta**

Užsienio valiutos ir vertybių popierių užsienio valiuta vertė yra konvertuojama į eurus pagal Europos centrinio banko paskelbtą orientacinį užsienio valiutos keitimo kursą kompensavimo dieną (euro centų tikslumu – dviejų skaitmenų po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematines skaičių apvalinimo taisykles).

**Daugiau
informacijos**

Detali informacija apie įsipareigojimų investuotojams draudimo sąlygas ir atvejus, kai tam tikriems investuotojams kompensacija nėra išmokama ir kai tam tikriems investuotojams draudimo išmokos nemokamos, pateikiama Garantijų fondo interneto svetainėje www.tf.ee.

3. Interesų konfliktų vengimo, teikiant investicines paslaugas, politika

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Interesų konfliktų vengimo, teikiant investicines ir papildomas paslaugas, politika (toliau – Politika) nustato reikalavimus bei procedūras, skirtas nustatyti ir valdyti aplinkybes, susijusias su Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus (toliau – Bankas) teikiamomis investicinėmis ir papildomomis paslaugomis bei investicine veikla (toliau – investicinės paslaugos), kurios sukelia ar gali sukelti Interesų konfliktą, dėl kurio gali būti pažeisti vieno ar kelių klientų interesai.

1.2. Ši politika parengta vadovaujantis Komisijos Deleguotuoju Reglamentu (ES) 2017/565 2016 m. balandžio 25 d. kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES papildoma nuostatomis dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų bei veiklos sąlygų ir toje direktyvoje apibrėžtų terminų, LR teisės aktais.

2. VARTOJAMOS SĄVOKOS

2.1. *Klientas* – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Bankas teikia ar ketina teikti investicines paslaugas.

2.2. *Darbuotojas* – bet kuris Banko darbuotojas, taip pat Valdybos ir Tarybos nariai.

2.3. *Asmenys* – bet kuris Banko priklausomo agento (angl. *tied agent*) darbuotojas, taip pat valdybos ir tarybos nariai, bet kuris kitas fizinis asmuo, kurio paslaugomis naudojasi ir jas kontroliuoja Bankas arba jo priklausomas agentas (angl. *tied agent*) ir kuris dalyvauja Bankui teikiant investicines paslaugas, fizinis asmuo, kuris tiesiogiai dalyvauja teikiant paslaugas Bankui ar jo priklausomam agentui pagal susitarimą, kad Bankas galėtų teikti investicines paslaugas.

2.4. *Interesų konfliktas* - situacija, kai skirtingų šalių interesai prieštarauja vieni kitiems. Tokie konfliktai gali kilti, kai:

- 2.4.1. Banko, Darbuotojų ar Asmenų interesai prieštarauja Kliento interesams;
- 2.4.2. Vieno Kliento interesai prieštarauja kito Kliento interesams;
- 2.4.3. Darbuotojų ar Asmenų interesai prieštarauja Banko interesams.

2.5. *Investicinis tyrimas* – tyrimas ar kitokio pobūdžio informacija (kuri nėra laikoma asmenine investavimo rekomendacija), tiesiogiai ar netiesiogiai siūlanti ar rekomenduojanti investavimo strategiją dėl vienos ar kelių finansinių priemonių arba jų emitentų, įskaitant nuomonės apie esamą ar būsimą tokių finansinių priemonių vertę ar kainą pareiškimą (siūlanti ar rekomenduojanti investavimo strategiją susijusią su specifine pramone ar rinka, taip, kad pateikia atitinkamą požiūrį dėl tam sektoriui būdingų finansinių priemonių ar turto klasių), ir kuri yra skirta Banko Klientams ar visuomenei bei yra įvardijama kaip investicinis tyrimas ar kita panašia sąvoka arba kitokiu būdu pristatoma kaip objektyvus ir nepriklausomas rekomendacijoje nurodytų dalykų paaiškinimas. Šios politikos tikslais, Investiciniu tyrimu laikoma ir informacija, kuri nėra nepriklausomas tyrimas (marketingo komunikacija), kuri yra aukščiau nurodyto tipo informacija, tačiau, kuri nėra įvardijama kaip investicinis tyrimas ar kita panašia sąvoka ir nėra pristatoma kaip objektyvus ir nepriklausomas rekomendacijoje nurodytų dalykų paaiškinimas.

2.6. Kitos politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 1.2. punkte nurodytuose teisės aktuose.

3. INTERESŲ KONFLIKTO IDENTIFIKAVIMAS

3.1. Siekiant identifikuoti galimus Interesų konfliktus, turi būti atsižvelgiama bei įvertinama ar Bankas, Darbuotojas, Asmuo, ar asmuo tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su Banku kontrolės ryšiais patenka į bet kurią iš tokių situacijų:

- 3.1.1. Bankas ar kiti aukščiau nurodyti asmenys gali turėti finansinės naudos arba išvengti finansinių nuostolių Kliento sąskaita;
- 3.1.2. Bankas ar kiti aukščiau nurodyti asmenys Klientui teikiamos paslaugos rezultatu arba Kliento sąskaita sudaromo sandorio rezultatu yra suinteresuoti kitaip nei tuo rezultatu yra suinteresuotas Klientas;
- 3.1.3. Bankas ar kiti aukščiau nurodyti asmenys turi finansinį ar kitokio pobūdžio suinteresuotumą vieno Kliento ar klientų grupės interesų sąskaita teikti pirmenybę kito Kliento ar kitos Klientų grupės interesams;
- 3.1.4. Bankas ar kiti aukščiau nurodyti asmenys verčiasi ta pačia veikla kaip ir Klientas;
- 3.1.5. Bankas ar kiti aukščiau nurodyti asmenys gauna arba gaus ne iš Kliento kaip skatinimo priemonės piniginės ar nepiniginės naudas ar paslaugas, ryšium su Klientui teikiamomis paslaugomis.

3.2. Situacijos, kurioms esant gali atsirasti Interesų konfliktas (nėra įmanomą išvardinti visų esamų ar galimų interesų konfliktų, tačiau žemiau yra išvardintos situacijos, kuriose Interesų konfliktai gali kilti ir į kurias reikia atkreipti ypatingą dėmesį):

- 3.2.1 Kai Bankas ar Darbuotojas sudaro ar ketina sudaryti sandorį dėl finansinės priemonės tuo pat metu, kai yra gautas ar vykdomas Kliento pavedimas dėl tos pačios finansinės priemonės;
- 3.2.2 Kai Vykdomi Klientų pavedimai dėl Banko išleistų finansinių priemonių;
- 3.2.3 Kai Vykdomi Klientų pavedimai pirkti ar parduoti finansines priemones, kurias Bankas viešai ar neviešai platina ar kurie Bankui priklauso nuosavybės teise;
- 3.2.4 Kai Bankas ar Darbuotojai gauna materialinį ar nematerialinį paskatinimą, kuris daro įtaką jų elgsenai taip, kad Klientas ar jų grupė įgyja prioritetą kitų Klientų atžvilgiu;
- 3.2.5 Bankui gaunant pinigines ar nepinigines skatinimo priemones iš trečiųjų šalių arba teikiant pinigines ar nepinigines skatinimo priemones trečiajai šaliai, susijusius su Klientui suteikta paslauga;
- 3.2.6 Kai padalinys, vykdamas investicinius tyrimus, yra susijęs ar veikia kartu su padaliniu, teikiančiu investavimo rekomendacijas bei kitas investicines paslaugas;
- 3.2.7 Kai Bankas teikia įmonių konsultavimo paslaugą bendrovei, kurios išleistų finansinių priemonių yra įsigijęs ar ketina įsigyti savo sąskaita ar teikia investavimo rekomendacijas dėl šių finansinių priemonių Klientams;
- 3.2.8 Kai Bankas teikia investavimo rekomendacijas dėl finansinių priemonių Klientams ir tuo pačiu turi bet kokio pobūdžio susitarimą su asmeniu išleidusiu tokias finansines priemones, kuris gali riboti Banko galimybę parengti objektyvią ir kitus reikalavimus atitinkančią investavimo rekomendaciją;
- 3.2.9 Kai teikiamos investicinės paslaugos keliems Banko Klientams, kurių interesai yra prieštaraujantys;
- 3.2.10 Kai Klientas perka iš Banko finansines priemones, skirtas rizikai, susijusiai su Banko teikiamomis kreditavimo ir finansavimo paslaugomis, valdyti;
- 3.2.11 Kai Bankas tam pačiam Klientui teikia ir įmonių konsultavimo paslaugą, ir kreditavimo paslaugą;
- 3.2.12 Kai Bankas vykdo prekybą finansinėmis priemonėmis savo sąskaita. Šiuo atveju Bankas siekia kuo labiau padidinti grąžą iš prisiimtų pozicijų, todėl teoriškai Interesų konfliktas gali egzistuoti tarp šios veiklos rūšies ir Klientų, kurie sudaro sandorius su Banku. Šios situacijos apima ir atvejus, kai Bankas sudaro su Klientais išvestinių finansinių priemonių sandorius (pavyzdžiui, susitarimus dėl finansinių skirtumų (CFD) ar parduoda Klientams savo turimas finansines priemones) kaip tų sandorių šalis. Tokiais atvejais Banko ir Klientų interesai nesutampa dėl to, kad vienoks sandorio rezultatas Klientui reiškia priešingą to paties sandorio rezultatą Bankui. Interesų konflikto rizika tuo didesnė, kuo reikšmingesnę Banko veiklos ir pajamų dalį sudaro aptariama prekyba finansinėmis priemonėmis Banko sąskaita ir iš jos gaunamos pajamos. Bankas taip pat atsiduria Interesų konflikto situacijoje tais atvejais, kai pats nustato su Klientu sudaromo sandorio kainą, o ne naudoja objektyvius rinkos duomenis, taip pat kai laiko skirtumas tarp sandorio, sudaromo su Klientu, ir sandorio, sudaromo apsidraudimo tikslais (jei toks sudaromas), gali lemti, jog Bankas dėl kainų skirtumo laike gaus papildomos finansinės naudos, todėl abiejų pastarųjų situacijų Bankas savo veikloje siekia maksimaliai vengti;
- 3.2.13 Kitos Interesų konfliktą galinčios sukelti situacijos.

4. INTERESŲ KONFLIKTO VENĖGIMAS IR VALDYMO PRIEMONĖS

4.1. Siekiant užkirsti kelią galimiems Interesų konfliktams, Darbuotojų, teikiančių investicines paslaugas, funkcijos yra atskirtos ir jiems yra draudžiama keistis informacija, susijusia su Klientams teikiamomis investicinėmis paslaugomis ar ketinimus jas teikti, jei toks informacijos apsikeitimas nėra būtinas tinkamam paslaugų suteikimui ir (ar) gali pakenkti Kliento ar Banko interesams.

4.2. Interesų konfliktų valdymo priemonės, susijusios su pasinaudojimu viešai neatskleista informacija bei Darbuotojų asmeniniais sandoriais, nustatytos atskirose Banko vidinėse tvarkose.

4.3. Darbuotojų atlygio ir skatinimo sistema kuriama atsižvelgiant į tai, kad būtų išvengta tiesioginio ryšio tarp susijusių daugiausia vienos rūšies veiklą vykdančių asmenų atlyginimo ir atlyginimo ar pajamų, kurias gauna kiti susiję daugiausia kitos rūšies veiklą vykdančios asmenys, jei dėl skirtingų veiklos rūšių gali kilti Interesų konfliktas. Darbuotojų atlygio ir skatinimo sistema turi būti kuriama taip, kad užkirstų kelią teikti pirmenybę Darbuotojų arba Banko interesams, kai dėl to gali kilti galimybė pakenkti Kliento interesams. Investicinius tyrimus rengiančio Banko skyriaus darbuotojų atlyginimas negali būti siejamas su konkrečiu sandoriu ar rengiamuose tyrimuose nurodytomis rekomendacijomis.

4.4. Darbuotojai negali sudaryti ar rekomenduoti sudaryti finansinių priemonių pirkimo arba pardavimo sandorių, kurių tikslas yra vien tik gauti komisinius ar kitokią finansinę naudą, neatsižvelgiant į geriausius Kliento interesus. Tai nereiškia, kad Bankas neturi teisės sudaryti sandorių su Klientais kaip tų sandorių šalis, tačiau tais atvejais, kai Bankas yra Kliento sudaromo išvestinių Finansinių priemonių sandorio šalis, turi būti imamasi papildomų priemonių Interesų konflikto situacijoms valdyti. Svarbiausios iš tokių priemonių yra tokios:

- Banko rinkos rizika turi būti valdoma sudarant veidrodinius sandorius pilna su Klientais sudarytų sandorių apimtimi arba kitomis priemonėmis pilnai apsidraudžiant nuo su Klientais sudaromų sandorių keliamos rizikos, ir tokius apsidraudimo sandorius sudarant su tokiais subjektais, kurie nėra Banko įmonių grupėje. Tik tuomet, kai Bankas neturi apsidraudimo priemonėmis nepadengtų pozicijų, su Klientu sudaryto sandorio rezultatas Bankui nėra reikšmingas ir dėl to Banko interesai dėl su Klientu sudaromo sandorio neprieštarauja Kliento interesams.

- tais atvejais kai Bankas vykdydamas Klientų pavedimus sudaro su Klientu sandorius savo sąskaita, sudarydamas tokius sandorius Bankas turi užtikrinti, kad toks Sandoris bus sudarytas geriausiomis Klientui sąlygomis, tai yra, Klientui bus pasiektas geriausias įmanomas rezultatas. Tuo tikslu, prieš įvykdydamas Kliento pavedimą sudarant Sandorį savo sąskaita, Bankas vertins ir lygins rezultatus, kuriuos klientas turėtų įvykdžius jo pavedimą kiekvienoje iš galimų pavedimų vykdymo vietų, taip pat įvertins ir palygins Bankui komisinį atlyginimą ir kitas išlaidas, kurios būtų patiriamos vykdant Kliento pavedimą kiekvienoje iš galimų pavedimų vykdymo vietų.

4.5. Tas pats Darbuotojas neturi teisės sudaryti sandorio Banko vardu ir sąskaita bei savo vardu ir savo sąskaita, jei dėl tos pačios finansinės priemonės buvo gautas Kliento pavedimas, tol, kol nebus įvykdytas Kliento pavedimas. Iš skirtingų Klientų gauti pavedimai turi būti vykdomi pavedimų gavimo tvarka, t.y. pirmiausia vykdomi anksčiau gauti pavedimai.

4.6. Jeigu susiduria Banko, Darbuotojo ir Kliento interesai, pirmenybė turi būti teikiama teisėtiems Kliento interesams.

4.7. Tais atvejais, kai vykdomi arba gaunami mokėjimai iš trečiosios šalies, susiję su investicinėmis paslaugomis, tokių mokėjimų atžvilgiu vadovaujamosi Banko Skatinamųjų mokėjimo politika.

4.8. Rengiant Investicinius tyrimus, Interesų konfliktai gali kilti šiose situacijose kai:

- Banko Klientai, siekia išleisti savo finansines priemones už didžiausią galimą kainą,
- Darbuotojai ar Asmenys, prekiaujantys finansinėmis priemonėmis ir valdantys Banko investicijų portfelį, siekia gauti pačią didžiausią naudą šiam portfeliui,
- Bankas veikia kaip emitentas / finansinių priemonių platintojas,
- Investicinio tyrimo rezultatų pateikimo laikas yra pasirinktas netinkamai, kadangi asmuo, gaunantis Investicinio tyrimo rezultatus anksčiau negu kiti, turi galimybę veikti anksčiau, negu informacija daro įtaką finansinės priemonės kainai,
- atlikus Investicinį tyrimą Klientams rekomenduojama arba siūloma investavimo strategija dėl finansinių priemonių, kurias rekomendacijos teikimo metu Bankas ar Asmenys, teikiantys rekomendacijas, valdo, platina, atlieka su jomis sandorius,

4.9. Siekiant išvengti interesų konfliktų, rengiant investicinius tyrimus turi būti laikomasi toliau nurodytų reikalavimų:

4.9.1. Bankas, Darbuotojai ir kiti Asmenys, dalyvaujantys rengiant Investicinius tyrimus, neturi teisės sudaryti asmeninių sandorių arba prekiauti finansinėmis priemonėmis, su kuriomis yra susijęs investicinis tyrimas, arba kitomis susijusiomis finansinėmis priemonėmis, jei šiems asmenims yra žinomas tikėtinas Investicinio tyrimo paskelbimo laikas ar turinys, kuris nežinomas viešai ar nežinomas Klientams. Šiame papunktyje numatytas draudimas taikomas iki tol, kol Investicinio tyrimo gavėjai turės realią galimybę pasinaudoti Investiciniu tyrimu;

4.9.2. Darbuotojai ir kiti Asmenys, dalyvaujantys Investicinio tyrimo rengime, neturi teisės sudaryti asmeninių sandorių dėl finansinių priemonių, su kuriomis Investicinis tyrimas yra susijęs, taip pat dėl kitų susijusių finansinių priemonių, kai toks sandorių sudarymas prieštarauja esamoms rekomendacijoms, išskyrus atvejus, kai susiklosto išimtinės aplinkybės ir yra gautas išankstinis rašytinis Banko vadovybės ar jų įgalioto asmens(-ų) sutikimas, kaip tai nustatyta Banko vidinėse procedūrose, reglamentuojančiose asmeninių sandorių sudarymą;

4.9.3. Darbuotojams ir kitiems Asmenims, dalyvaujantiems rengiant investicinį tyrimą, draudžiama priimti bet kokias skatinimo priemones iš asmenų, kurie tiesiogiai suinteresuoti Investicinio tyrimo objektu;

4.9.4. Bankas, Darbuotojai ir kiti Asmenys, dalyvaujantys rengiant Investicinį tyrimą, neturi teisės pažadėti, kad investicinio tyrimo rezultatas bus jam palankus;

4.9.5. jei Investicinio tyrimo projekte pateikiama rekomendacija arba tikėtina būsima finansinės priemonės kaina, emitentai ir kiti asmenys (išskyrus darbuotojus, rengiančius tą Investicinį tyrimą) neturi teisės, kol investicinis tyrimas nėra išplatintas, peržiūrėti Investicinio tyrimo projekto siekdami patikrinti Investiciniame tyrime pateiktų faktinių duomenų tikrumą arba peržiūrėti Investicinio tyrimo projektą bet kuriuo kitu tikslu.

4.9.6. Turi būti užtikrintas Investicinį tyrimą rengiančių Darbuotojų nepriklausomumas, įskaitant jų funkcijų atskyrimą nuo kitų struktūrinių padalinių, taip pat draudimą užimti vadovaujančias pareigas įmonėse, dėl kurių atliekamas

Investicinis tyrimas, ar kitokį dalyvavimą tų subjektų veikloje, kuris galėtų pakenkti tyrimo objektyvumui. Tuo tikslu Banke turi veikti tik vienas padalinys rengiantis ir teikiantis Investicinius tyrimus kuris yra atskirtas nuo kitas Banko paslaugas teikiančių padalinių. Kitų Banko padalinių Darbuotojai negali būti vadovaujančiais Investicinius tyrimus teikiančio Banko padalinio darbuotojais. Paprastai turi būti užtikrinama, kad Banko padalinio rengiančio ir teikiančio Investicinius tyrimus Darbuotojai dirbtų tik su Investicinių tyrimų rengimu ir jiems būtų neprieinama informacija apie Banko turimas finansines priemones, kuriomis Bankas gali prekiauti. Šio Banko padalinio darbuotojams yra draudžiama teikti bet kokią Informaciją apie Investicinius tyrimus kitų Banko padalinių darbuotojams, o taip pat keistis su kitais padaliniais informacija, susijusia su Klientams teikiamomis investicinėmis paslaugomis ar ketinimais tokias paslaugas teikti, jei toks informacijos apsikeitimas nėra būtinas tinkamam paslaugų suteikimui ir (ar) gali pakenkti Kliento ar Banko interesams. Banko padalinys rengiantis Investicinius tyrimus, iš kitų Banko padalinių gali paprašyti ir gauti esamą ir objektyvią informaciją apie konkrečiu metu egzistuojančias rinkos kainas ir sąlygas. Gaunant šią informaciją, laikomasi Banko vidiniais dokumentais nustatytos tvarkos.

4.10. Teikiant konsultacijas dėl įmonių finansų strategijos, o taip pat ir finansinių priemonių pasirašymo bei platinimo paslaugas, Bankas laikosi toliau nurodytų reikalavimų:

- 4.10.1. Banke fiksuojamos visos potencialios ir jau teikiamos paslaugas dėl finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo, kad būtų galima iš anksto identifikuoti galinčius kilti Interesų konfliktus, kurie nustatomi pagal šioje Politikoje nurodytus kriterijus. Nustačius galimus Interesų konfliktus, Bankas įgyvendina numatytas priemones leidžiančias išvengti ir/ar valdyti tokius konfliktus;
- 4.10.2. Jei 4.10.1. punkte numatytos priemonės dėl kurios nors paslaugos nėra veiksmingos ir tokiu būdu Interesų konfliktas negali būti suvaldytas, Bankas tokios paslaugos dėl finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo neturi imtis;
- 4.10.3. Bankas turi visuomet vertinti ir turimomis priemonėmis valdyti galimus Interesų konfliktus potencialiai galinčius kilti dėl pavedimų vykdymo, Investicinių tyrimų ir finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo paslaugų teikimo skirtingiems Klientams;
- 4.10.4. Teikiant finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo paslaugas ypatingas dėmesys turi būti kreipiamas siekiant, kad būtų užkirstas kelias galimiems Interesų konfliktams dėl per mažo arba per didelio finansinių priemonių emisijos kainos nustatymo arba suinteresuotų šalių dalyvavimo procese. Tuo tikslu, teikiant finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo paslaugas, visų pirma, turi būti vadovaujama tik Kliento išleidžiančio ir/arba parduodančio finansines priemones Interesų. Antra, teikiant emitentams įmonių finansų konsultacijas dėl finansinių priemonių platinimo kainos, tokiaame procese bei priimant su tuo susijusius sprendimus, tiesiogiai niekaip negali dalyvauti Banko darbuotojai bei kiti Asmenys, kurie yra atsakingi ir teikia paslaugas Banko Klientams investuojantiems į tokia finansines priemones.
- 4.10.5. Bankas teikdamas finansinių priemonių platinimo ir pasirašymo paslaugas turi pateikti Klientui informaciją apie tai kaip buvo suformuluotos rekomendacijos dėl finansinių priemonių siūlymo kainos ir siūlymo laiko. Bankas turi informuoti ir su Klientu, išleidžiančiu finansines priemones, suderinti bet kokias rizikos ribojimo ir stabilizavimo strategijas, kurių Bankas numato imtis finansinių priemonių siūlymo/platinimo metu, įskaitant kaip tokios priemonės gali paveikti Kliento interesus. Finansinių priemonių siūlymo/platinimo metu Bankas turi imtis visų protingų žingsnių informuoti Klientą apie tai kaip vyksta/plėtojasi finansinių priemonių siūlymo kainos nustatymas.
- 4.10.6. Bankas veikdamas finansinių priemonių išleidimo/platinimo organizatoriumi, privalo atskirai identifikuoti savo Klientus, kuriems Bankas teikia investicines paslaugas susijusias su Kliento dalyvavimu tokiaame Banko organizuojamame finansinių priemonių išleidime/platinime. Teikdamas šiems Klientams nepriklausomų investavimo rekomendacijų paslaugas, Bankas privalo tinkamai, kaip aprašyta šioje Politikoje, identifikuoti ir valdyti Interesų konfliktus bei laikytis visų tokių paslaugų teikimui keliamų reikalavimų.
- 4.10.7. Bankas veikdamas savo ar Banko grupės įmonių leidžiamų finansinių priemonių platintoju ir platindamas tokias priemones bet kuriems savo Klientams (įskaitant indėlininkus ar investicinius fondus valdomus bet kurios Banko grupės įmonės) Bankas privalo tinkamai, kaip aprašyta šioje Politikoje, identifikuoti ir valdyti Interesų konfliktus. Tam tikrais atvejais, kai Interesų konfliktų neįmanoma tinkamai valdyti, siekdamas išvengti žalos Klientams, Bankas turi susilaikyti nuo tokių paslaugų Klientams teikimo.
- 4.10.8. Bankas organizuojantis finansinių priemonių išleidimą/platinimą, kai tas finansines priemones leidžia emitentai, kuriems Bankas ar kuri nors jo grupės įmonė yra suteikusi kreditą ar paskolą ir tokio kredito ar paskolos grąžinimas yra numatomas finansuoti lėšomis gaunamomis už tas finansines priemones, Bankas privalo tinkamai, kaip aprašyta šioje Politikoje, identifikuoti ir valdyti Interesų konfliktus. Šiuo atveju, kai būtina, Bankas,

nepažeisdamas Kliento interesų, turėtų informuoti kitas savo grupės įmones, kurios yra emitento kreditoriai, apie tokio emitento finansinę situaciją.

4.11. Interesų konfliktų valdymo priemonės, teikiant atskiras investicines paslaugas, nustatytos atskirose Banko vidinėse tvarkose ir procedūrose, reglamentuojančiose tokių paslaugų teikimą.

5. INTERESŲ KONFLIKTŲ ATSKLEIDIMAS

5.1. Jei kyla Interesų konfliktas ir tik tuomet, jei nėra viena iš Banko taikomų Interesų konflikto vengimo priemonių nėra veiksminga užtikrinant, kad Kliento interesais nebus pažeisti, Bankas, prieš teikdamas Investicines paslaugas, privalo pasirašytinai, patvarioje laikmenoje, atskleisti Klientui Interesų konflikto turinį. Atskleidžiant Interesų konflikto turinį, Klientui turi būti aiškiai nurodoma, kad Banko taikomų Interesų konflikto vengimo priemonės yra nepakankamos, siekiant užtikrinti, kad Kliento interesai nebus pažeisti. Taip pat turi būti pateiktas konkretaus, kylančio Interesų konflikto aprašymas kartu nurodant bendrą Interesų konfliktų pobūdį ir šaltinius, taip pat dėl to kylančią riziką Klientui ir veiksmus, kurių imtasi šiai rizikai sumažinti. Paaiškinimai turi būti pateikti pakankamai išsamiai, kad Klientas galėtų priimti šia informacija pagrįstą sprendimą dėl atitinkamos jam teikiamos investicinės paslaugos. Investicinė paslauga gali būti teikiama tik tada, jei Klientas aiškiai išreiškia savo sutikimą dėl Investicinės paslaugos teikimo esant Interesų konfliktui.

5.2. Darbuotojas privalo nedelsiant pranešti atsakingam padaliniiui, jei:

5.2.1. Pastebi aplinkybes, kurios, jo manymu, gali sukelti Interesų konfliktą;

5.2.2. Klientas ar Darbuotojas siekia įsigyti ar parduoti finansinę priemonę, įtrauktą į 5.3. punkte nurodytą Interesų konfliktų sąrašą;

5.3. Atsakingas padalinys turi parengti, o Banko vadovas patvirtinti finansinių priemonių, dėl kurių, teikiant Investicines paslaugas ar sudarant sandorius, yra galimas Interesų konfliktas, sąrašą. Su šiuo sąrašu supažindinami visi Darbuotojai, teikiantys Investicines paslaugas Klientams ar turintys teisę sudaryti sandorius Banko sąskaita. Taip pat atsakingas padalinys atskirai turi būti informuojamas apie Banko ketinamas bei pradedamas tiekti paslaugas dėl finansinių priemonių pasirašymo arba platinimo. Atsakingas padalinys privalo apie tokias paslaugas informuoti Darbuotojus, kurie teikia Klientams kitas paslaugas, kurių atžvilgiu dėl to gali kilti Interesų konfliktas.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

6.1. Atsakingas padalinys nuolat stebi tuos finansinių priemonių sandorius, dėl kurių galimas Interesų konfliktas, o apie užfiksuotus nustatytos tvarkos pažeidimus nedelsiant raštu informuoja Banko vadovą ir Vidaus audito departamentą.

6.2. Atsakingas padalinys saugo ir reguliariai atnaujina informaciją apie investicinių paslaugų, kurias teikia Bankas arba kurios teikiamos jo vardu, rūšis, dėl kurių kilo arba, nuolatinių paslaugų arba veiklos atveju, gali kilti Interesų konfliktas, galintis sukelti grėsmę, jog bus padaryta žala vieno arba kelių Klientų interesams ir bent kartą per metus parengia ir pateikia Banko vadovui ir Vidaus audito departamentui rašytinę informaciją apie tokias situacijas.

6.3. Interesų konfliktų politika peržiūrima bent kartą per metus siekiant nustatyti jos trūkumus. Rasti trūkumai turi būti pašalinami papildant ar pakeičiant šios šią politiką.

4. Finansinių priemonių ir joms būdingų rizikų aprašymas

IŽANGA

Šis dokumentas yra skirtas Banko esamiems ar potencialiems klientams (toliau – Klientai), parengtas atsižvelgiant į Direktyvos 2014/65/EU dėl finansinių priemonių rinkų (MIFID) ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2017/565 reikalavimus.

Bankas, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais ir siekdamas, kad Klientas priimdamas sprendimus dėl investavimo galėtų remtis tinkama informacija, pateikia apibendrintą finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą. Konkreti finansinė priemonė gali turėti papildomų sąlygų ir būtent tai priemonei būdingų rizikos veiksnių.

Šio aprašymo tikslas – pakankamai išsamiai paaiškinti konkrečios finansinės priemonės pobūdį, finansinės priemonės veikimą ir veiklos rezultatus esant skirtingoms rinkos sąlygoms, įskaitant teigiamas ir neigiamas sąlygas, bei tai finansinei priemonei būdingą riziką.

Prieš priimdamas sprendimą dėl investavimo, Klientas privalo susipažinti su šiuo aprašymu. Šis dokumentas nėra investavimo rekomendacija, o taip pat nėra bet kokia kita konsultacija, ir jis nėra pateikiamas kaip asmeninė rekomendacija investuoti į finansines priemones. Prieš priimdamas sprendimą dėl investavimo, Klientas privalo įvertinti, ar tokia investicija atsižvelgiant į jo turimas žinias ir su finansine priemone susijusią patirtį, jo finansinę padėtį ir investavimo tikslus, yra jam tinkama, bei, reikalui esant, kreiptis atitinkamos profesionalios konsultacijos.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Investuotojo pagrindinis tikslas – siekti teigiamos investicijų ar naudojamų rizikos apsidraudimo priemonių grąžos. Tačiau bet kuri investicija yra rizikinga, todėl investicija gali neduoti lauktos grąžos arba netgi būti nuostolinga. Paprastai tarp tikėtinos grąžos dydžio ir rizikos masto egzistuoja tiesioginis ryšys, t. y. kuo didesnės investicinės grąžos tikimasi, tuo didesnė rizika patirti nuostolį. Atskirų finansinių priemonių rizika yra skirtinga. Vienas iš būdų apriboti nuostolių riziką yra investuoti į finansinių priemonių rinkinį, o ne į vieną ar keletą analogiškų finansinių priemonių. Tokio investavimo tikslas riziką paskirstyti tolygiau ir išvengti vienodo neigiamo poveikio visoms finansinėms priemonėms vienu metu.

Klientas yra pats atsakingas už sprendimą investuoti į vieną ar kitą finansinę priemonę. Klientas privalo reguliariai stebėti savo investicijų būklę, nepriklausomai nuo to, ar jam buvo teikta investavimo rekomendacija dėl tam tikrų investicijų. Klientas turi naudotis visa jam prieinama informacija, kad stebėtų kainų pokyčius ir sektų savo investicijų vertę, įskaitant Banko ar kitų informacijos teikėjų (pvz. prekybos sistemos, Reuters, Bloomberg bei kitų informavimo priemonių) teikiamus duomenis, taip pat informaciją, Kliento gautą savarankiškai.

Šis rizikų sąrašas nėra baigtinis, jame yra nurodytos tik reikšmingiausios rizikos, tačiau sudarant sandorį Klientui gali kilti ir kitos rizikos.

2. BENDROJI INFORMACIJA APIE FINANSINES PRIEMONES IR RIZIKAS

2.1. Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas

Reikšmingiausios ir dažniausiai pasitaikančios rizikos, į kurias turi atsižvelgti:

Kainos rizika – galimybė, kad tam tikru dydžiu pasikeis atitinkamos finansinės priemonės kaina.

Rinkos rizika – taip pat vadinama „sistemine rizika“ – galimybė patirti nuostolių dėl veiksnių, lemiančių bendrus atitinkamų finansų rinkų rezultatus.

Likvidumo rizika – rizika, kad tam tikrų finansinių priemonių nepavyks pirkti ar parduoti nepatyrus ženklų papildomų išlaidų dėl nepakankamo likvidumo rinkoje. Finansinės priemonės likvidumą galima įvertinti atsižvelgiant į skirtumą tarp pirkimo ir pardavimo kainos.

Valiutos rizika – rizika, kad investuotojas patirs nuostolių dėl investicijų į užsienio valiuta denominuotas finansines priemones. Klientas turi žinoti, kad investicijų vertė gali kristi dėl nepalankių valiutos kursų svyravimų.

Palūkanų normos rizika – rizika, kad Klientas patirs nuostolių dėl palūkanų normų svyravimų.

Informacinė rizika – rizika, kad Klientas patirs nuostolių dėl to, kad priimdamas sprendimą investuoti į tam tikras finansines priemones jis neturės išsamios informacijos apie emitentą ar turima informacija bus klaidinga.

Sandorio šalies kredito rizika – rizika, kad Klientas patirs nuostolių dėl to, kad kita sandorio šalis, kuri turi kredito įsipareigojimų Klientui ar Kliento naudai veikiančiam Bankui, nesugebės įvykdyti savo įsipareigojimų.

Šalies rizika – rizika patirti nuostolių dėl to, kad konkrečioje šalyje vykstantys nepalankūs įvykiai neigiamai veikia joje registruoto emitento veiklą ir dėl to sumažėja tokio emitento išleistų finansinių priemonių vertė ir (arba) emitento sugebėjimas įvykdyti savo įsipareigojimus.

Teisinė rizika – rizika, kad Klientas patirs papildomų išlaidų arba nuostolių dėl nepalankių ribojimų ar pareigų, nustatytų pasikeitus teisiniam reglamentavimui po finansinių priemonių įsigijimo, įskaitant, be kita ko, teisės aktus, taip pat kompetentingų institucijų privalomus nurodymus bei gaires ar teismo sprendimus.

Specifinė produkto rizika – aprašyta pagal žemiau nurodytas turto klases.

3. VERTYBINIAI POPIERIAI

3.1. Akcijos

Bendroji informacija		
Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams		
<p>Akcijos (nuosavybės vertybiniai popieriai) yra nuosavybės dalį bendrovėje patvirtinantys vienetai. Jeigu akcijas išleidusi bendrovė (emitentas) uždirba pelną, tuomet pelno dalis gali būti padalinta akcininkams dividendų forma. Akcijos taip pat gali suteikti balso teisę akcininkų susirinkimuose. Riziką, kurią investuotojas patiria pirkdamas akciją, sudaro investuotojo sumokėta kaina ir tos kainos tolimesnio kitimo dinamika. Ateityje kaina gali kilti ar kristi. Teoriškai akcijos kaina negali kristi žemiau nulio, o didėti – neribotai.</p> <p>Nuosavybės vertybinių popierių kainos kinta kasdien. Joms įtakos gali turėti daugybė mikro ir makroekonomikos veiksnių, tokių kaip ekonominiai, politiniai, rinkos ir emitentui būdingi pokyčiai. Šie pokyčiai gali neigiamai paveikti akcijų kainą, kuri gali pakilti ar nukristi nepriklausomai nuo bendrovės veiklos sėkmės. Be to, įvairių pramonės šakų, finansų rinkų ir vertybinių popierių reakcija į šiuos pokyčius gali būti skirtinga.</p> <p>Taip pat, nėra garantijos, kad bendrovės, anksčiau mokėjusios dividendus, mokės juos ir toliau, arba kad mokės juos tokio pat dydžio ateityje. Dividendų sumažinimas, arba jų mokėjimo nutraukimas gali turėti neigiamos įtakos akcijų kainai.</p>		
Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis		
Rinkos sąlygos		Kaina
Emitento ekonominės padėties pokyčiai (kiekvienai bendrovei individualiai)*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų pokyčių bendrovėje / pramonės šakoje/ visame ūkyje*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Bendrieji pokyčiai akcijų rinkoje*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų		
Bendroji rizika		
<ul style="list-style-type: none"> - Kainos rizika - Rinkos rizika - Likvidumo rizika - Valiutos rizika - Palūkanų normos rizika - Sandorio šalies kredito rizika 		
Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“		
Produktui būdinga rizika		
<p>Viešųjų ryšių rizika – tai rizika, kad į žiniasklaidą ar socialinius tinklus patekusios nepalankios žinios turės neigiamos įtakos tam tikrai bendrovei ar pramonės šakai.</p> <p>Bendrovės veikloje naudojamų resursų kainos rizika – tai rizika, kad bendrovės veikloje naudojamų resursų (pvz tokių kaip žaliavos, darbas, energija), kurie ypač aktualūs atitinkamos bendrovės verslui, kaina pasikeis ir neigiamai paveiks tokios bendrovės verslą.</p> <p>Reitingų rizika – tai rizika, kad pasikeitus tam tikros bendrovės kredito reitingui, padidės finansavimo kaina.</p>		

Šalies rizika – tai rizikų rinkinys: politinė rizika, valiutos kurso kitimo rizika, ekonominė rizika, suverenaus subjekto rizika. Rizika kiekvienos šalies atžvilgiu yra skirtinga.

Kainos nepastovumas – yra daug įvairių bendrovių, todėl kainos nepastovumas priklauso nuo bendrovės verslo pobūdžio, likvidumo, rinkos sąlygų ir kitų veiksnių. Pavyzdžiui, biotechnologijos sektoriaus bendrovių sėkmė paprastai priklauso nuo kokie sėkmingi ar nesėkmingi rinkoje yra naujai sukurti vaistiniai preparatai; priklausomai nuo to, tokių bendrovių akcijų kaina reikšmingai kyla arba krinta. Tuo tarpu vartojimo prekių sektoriaus bendrovių akcijų kaina būna pastovesnė.

Sandorio užbaigimo būdai – nupirkta akcija galima parduoti biržoje, kurioje jos yra listinguojamos (įtrauktos į prekybos sąrašą). Tam tikros prekybos vietos gali nutraukti arba sustabdyti atitinkamų akcijų prekybą. Taip pat gali būti sunku parduoti nelikvidžias akcijas (kai rinkoje joms nėra pirkėjų ir / arba pardavėjų).

3.2. Obligacijos

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Obligacija yra ne nuosavybės vertybinis popierius, pagal kurį emitentas (obligaciją išleidusi įmonė, vyriausybė ar kita institucija) tampa obligacijos savininko skolininke. Yra įvairių rūšių obligacijų, todėl toliau pateikiamas sąrašas nėra baigtinis, o tik padeda išsiaiškinti tam tikras atitinkamos rūšies obligacijų charakteristikas ar ypatingąsias savybes.

Fiksuotų palūkanų obligacijų turėtojams mokamos fiksuoto dydžio palūkanos pagal vadinamąsias „atkarpas“ ar „kuponus“, o atėjus išpirkimo terminui – visa pagrindinė investicijos suma.

Kintamų palūkanų obligacijų turėtojams reguliariai mokamos palūkanos, kurių norma priklauso nuo kitų orientacinių normų, tokių kaip indeksai. Išpirkimo terminui atėjus obligacijų turėtojui išmokama pagrindinė suma.

Nulinės atkarpos obligacijos yra panašios į obligacijas su fiksuoto dydžio palūkanomis, bet yra išleidžiamos su nuolaida, t. y. mažesne nei nominali jų vertė, ir už jas palūkanos nemokamos. Tokios obligacijos yra išperkamos už nominalią jų vertę. Investuotojas uždirba palūkanas iš skirtumo tarp obligacijos išleidimo kainos ir obligacijos nominalios vertės išpirkimo metu.

Konvertuojamosios obligacijos yra obligacijos, kurias, esant tam tikroms sąlygoms, galima konvertuoti į bendrovės kapitalą.

Priešlaikinio išpirkimo obligacijos yra obligacijos, kurių emitentas turi teisę savo nuožiūra išpirkti (atsiimti) jas iš šių obligacijų turėtojų. Priešlaikinio išpirkimo obligacijos paprastai generuoja didesnę pajamingumą dėl jų galimo išpirkimo prieš terminą rizikos.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

	Rinkos palūkanų norma*		Emitento kredito kokybė*	
	<i>Kyla</i>	<i>Krinta</i>	<i>Gerėja</i>	<i>Blogėja</i>
	<i>Veikimas</i>			
<i>Fiksuotų palūkanų obligacijos kaina</i>	↘	↗	↗	↘
<i>Kintamų palūkanų obligacijos kaina</i>	→	→	↗	↘
<i>Nulinių atkarpų obligacijos kaina</i>	↘	↗	↗	↘
<i>Konvertuojamosios obligacijos kaina</i>	↘	↗	↗	↘
<i>Priešlaikinio išpirkimo obligacijos kaina</i>	↘	↗	↗	↘

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**

- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

Produktui būdinga rizika

Palūkanų normos rizika – kai rinkoje palūkanų norma padidėja, obligacijos kaina sumažėja, ir atvirkščiai.

Reinvestavimo rizika – tai rizika, kad išpirkus obligacijas, investuotojas turės reinvestuoti gautas pajamas už mažesnę palūkanų normą, tokiu būdu gaudamas mažesnę investicijos grąžą. Paprastai taip atsitinka, kai ilgainiui palūkanų normos mažėja ir / arba emitentas pasinaudoja priešlaikine obligacijų išpirkimo teise.

Infliacijos rizika – padidėjus infliacijai, investuotojo perkamoji galia mažėja, ir jis gali gauti neigiamą realią (įskaičius infliaciją) grąžos normą.

Kredito rizika – emitentas yra atsakingas už palūkanų mokėjimą ir obligacijų išpirkimą. Obligacijų platintojai nėra atsakingi už emitento įsipareigojimus, todėl investuotojai turėtų prisiimti riziką tuo atveju, kai emitentas negali išpirkti obligacijų ir / arba mokėti palūkanų. Dažnai emitentai finansuoja obligacijų išpirkimą papildomai skolindamiesi kapitalo rinkose. Pablogėjus rinkos sąlygoms (pvz., sumažėjus skolos vertybinių popierių paklausai arba padidėjus palūkanų normai), emitentui gali būti sunku arba neįmanoma gauti papildomų paskolų, todėl obligacijos gali likti neišpirktos.

Reitingų rizika – sumažėjus obligacijų emitento reitingui, jam brangiau kainuoja skolintis pinigus, ir tai gali turėti neigiamos įtakos emitentų gebėjimui atsiskaityti su esamais obligacijų turėtojais.

Likvidumo rizika – mažos apyvartos (nelikvidžių) obligacijų kaina gali labai greitai ir radikaliai pakisti. Obligacijų, kurių išpirkimo terminas yra ilgas ir / arba jų pajamingumas yra didelis, kaina gali svyruoti labiau, lyginant su kitomis obligacijomis. Jei obligacijas platina ir (arba) parduoda tik vienas tarpininkas ir jis sustabdo prekybą šiomis obligacijomis, gali būti sunku (ar neįmanoma) parduoti iš šio tarpininko įsigytas obligacijas rinkoje. Pažymėtina, kad nepaisant to, jog obligacijos yra kotiruojamos ir jomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje, tai negarantuoja šių obligacijų likvidumo.

Kainos kintamumas – mažesnio likvidumo arba žemesnio kreditingumo obligacijos pasižymi didesniu kainos kintamumu (svyravimu).

Sandorio užbaigimo būdai – obligacijomis paprastai prekiaujama už biržos ribų. Normaliomis rinkos sąlygomis obligacijas galima parduoti iki jų išpirkimo termino. Parduodant obligacijas, jų pajamingumas gali būti arba mažesnis, arba didesnis, lyginant su pajamingumu jų įsigijimo metu. Pajamingumas taip pat gali būti ir neigiamas. Kadangi obligacijomis prekiaujama ne biržoje, tai dėl neigiamų pokyčių rinkoje, arba dėl nelikvidumo, ilgą laiką gali būti sunku rasti tokių obligacijų pirkėją.

Apribojimai prieinamoje rinkoje – kadangi obligacijomis paprastai prekiaujama už biržos ribų, tai dėl neigiamų pokyčių rinkoje, arba dėl nelikvidumo, ilgą laiką gali būti sunku rasti tų obligacijų pirkėją ar pardavėją.

Įsipareigojimai ir prievolės – investuotojas, kuris perka obligacijas, paprastai, be įsigijimo kainos, neprisiima jokių papildomų finansinių įsipareigojamų bei kitų papildomų prievolių, įskaitant neapibrėžtus įsipareigojimus (angl. *contingent liabilities*).

3.3. Investiciniai fondai

3.3.1. Bendrieji investiciniai fondai

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Bendrieji investiciniai fondai yra kolektyvinio investavimo subjektai, kuriuos sudaro iš daugelio investuotojų surinktos lėšos, su tikslu jas investuoti į įvairias finansines priemones, tokias kaip: akcijos, obligacijos, kiti bendrieji investiciniai fondai, išvestinės finansinės priemonės ir t.t. Investicinius fondus valdo turto valdytojai, kurie investuoja fondo kapitalą, siekdami kapitalo prieaugio ir / arba pajamų fondo investuotojams. Bendrojo investicinio fondo portfelis yra struktūrizuotas ir tvarkomas taip, kad atitiktų fondo prospekte nurodytus investavimo tikslus. Bendrojo investicinio fondo veikimo rezultatas tiesiogiai priklauso nuo jame esančių finansinių priemonių veikimo rezultatų. Investicinio fondo gebėjimas pasiekti nustatytus investavimo tikslus tiesiogiai priklauso, be kita ko, ir nuo tokio fondo valdytojo gebėjimo surinkti į fondą veiksmingą finansinių priemonių portfelį.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis		
Rinkos sąlygos		Kaina
Fondo portfelio vertė*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Rinkos lūkesčiai dėl tolimesnio atitinkamos bendrovės / pramonės šakos / ekonomikos, kur yra fondo investicijos, vystymosi ir rezultatų	Teigiami	↗
	Neigiami	↘

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

Produktui būdinga rizika

Fondo strategijos rizika – yra įvairių fondo investavimo strategijų: nuo visiškai konservatyvių, kai investuojama tik į garantuoto pajamingumo finansines priemones, iki agresyvių, kai investuojama į besivystančiose ir greitai augančiose šalyse registruotų bendrovių akcijas, į išvestines finansines priemones, ar žaliavas. Kuo agresyvesnė fondo investavimo strategija, tuo didesnė nuostolių rizika dėl rinkos sąlygų nepastovumo.

Fondo valdytojo profesionalumo rizika – fondai, taikantys tą pačią investavimo strategiją, gali gauti skirtingus investavimo rezultatus priklausomai nuo skirtingos jų valdytojų patirties ir profesionalumo. Paprastai sunku prognozuoti fondų, kurių valdytojai turi mažiau patirties, rezultatus, todėl nuostolių rizika yra didesnė, kai investuojama į tokių valdytojų valdomus fondus, ypač jeigu situacija rinkoje nėra stabili.

Uždarųjų fondų likvidumo rizika – kadangi investicijų valdymo bendrovei gali būti nustatyti fondo vienetų / akcijų išpirkimo iš investuotojo apribojimai, gali būti sunku parduoti fondo vienetus / akcijas antrinėje rinkoje, nesuėjus jų išlaikymo terminui.

Fondo valdytojo rizika – dėl įvairių priežasčių fondo valdymo organas gali nuspręsti likviduoti fondą prieš terminą, arba iš esmės pakeisti fondo taisykles. Tokie sprendimai ir keitimai gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos investuotojui.

Kainos nepastovumas – kadangi investavimo strategijos labai skiriasi, skirtingų bendrųjų investicinių fondų vienetų vertės taip pat yra nepastovios. Priklausomai nuo investavimo strategijos, atitinkamo fondo vieneto kaina gali varijuoti nuo visiškai pastovios iki itin nepastovios.

Sandorio užbaigimo būdai – bendrojo investicinio fondo vienetus/akcijas galima parduoti tik atitinkamo bendrojo investicinio fondų valdymo bendrovei. Galutinis investicijos į bendrąjį investicinį fondą rezultatas daugiausiai priklauso nuo tokio fondo investicijų sėkmės: jeigu jų vertė padidėja, taip pat padidėja ir fondo vienetų vertė. Tačiau sumažėjus fondo investicijų vertei, sumažės ir fondo vienetų/akcijų vertė, o investuotojas patirs nuostolį.

3.3.2. Alternatyvūs investiciniai fondai

Bendroji informacija		
<i>Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams</i>		
<p>Alternatyvūs investiciniai fondai yra kolektyvinio investavimo subjektai, kuriuos sudaro kartu sudėtos iš investuotojų surinktos lėšos, turint tikslą jas investuoti į netradicinį turtą. Dėl sudėtingo pobūdžio ir nepakankamo investicijų reglamentavimo daugumą alternatyvaus investicinio turto turi instituciniai investuotojai arba akredituoti, labai turtingi (turintys perteklinio investuotino turto) fiziniai asmenys. Alternatyvios investicijos apima privačią nuosavybę, ribotos rizikos fondus, valdomus ateities sandorius, nekilnojamąjį turtą, biržos prekes ir išvestinių finansinių priemonių sandorius.</p>		
Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis		
Rinkos sąlygos		Kaina
Fondo portfelio vertė*	Teigiama	↗

	Neigiama	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimųjų permainų, turinčių įtakos tam tikrai bendrovei / pramonės šakai / ekonomikai, kuriose fondas turi investicijų*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘

* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

Produktui būdinga rizika

Sandorio šalies rizika – dėl įvairių priežasčių fondo valdymo organas gali nuspręsti likviduoti fondą prieš terminą, arba iš esmės pakeisti fondo taisykles. Tokie sprendimai ir keitimai gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos investuotojui.

Fondo strategijos rizika – be įprastinės rinkos ir investavimo rizikos, susijusios su tradiciniais kolektyvinio investavimo fondais, alternatyvaus investavimo fondai gali patirti papildomos rizikos tiek, kiek jie naudoja palyginti sudėtingą investavimo būdą ir prekybos strategijas. Priklausomai nuo taikomos strategijos, ši potenciali rizika yra susijusi su išvestinių finansinių priemonių ir sverto naudojimu, ateities sandoriais, trumpomis pozicijomis, apsikeitimo sandoriais ar kitomis išvestinėmis priemonėmis, kurios gali būti nelikvidžios. Kai kurie fondai naudoja tokias sudėtingas išvestines finansines priemones, kurias suprasti gali tik labai finansiškai išprusę žmonės.

Fondo valdytojo patirties rizika – fondai, taikantys tą pačią investavimo strategiją, gali gauti skirtingus investavimo rezultatus priklausomai nuo skirtingos jų valdytojų patirties ir profesionalumo. Paprastai sunku prognozuoti fondų, kurių valdytojai turi mažiau patirties, rezultatus, todėl nuostolių rizika yra didesnė, kai investuojama į tokių valdytojų valdomus fondus, ypač jeigu situacija rinkoje nėra stabilii.

Uždarųjų fondų likvidumo rizika – kadangi investicijų valdymo bendrovei gali būti nustatyti fondo vienetų / akcijų išpirkimo iš investuotojo apribojimai, gali būti sunku prieš laiką parduoti fondo vienetus / akcijas antrinėje rinkoje.

Kainos kintamumas – kadangi investavimo strategijos labai skiriasi, taip pat skiriasi ir atitinkamų alternatyvaus investavimo fondų kintamumas. Be to, išmatuoti kintamumą gali būti sunku dėl mažo likvidumo ir panašių kiekvienam fondui būdingų veiksnių.

Sandorio užbaigimo būdai – šios rūšies fondai daugiausiai yra vadinamieji „uždarieji fondai“. Tai reiškia, kad labiausiai tikėtinas sandorio užbaigimo būdas būtų išpirkti fondo akcijas / vienetus sulaukus fondo išpirkimo termino, arba dalinai juos išpirkti per fondo veikimo laikotarpį, jeigu jame yra pinigų perteklius (pvz., pardavus fondo turtą). Tam tikromis aplinkybėmis vienetų pardavimas atgal valdymo bendrovei arba bet kuriam kitam investuotojui taip pat būtų galimas. Tačiau paprastai likvidumo rizika būna labai didelė ir galimybės užbaigti sandorį gali būti labai retos. Galutinis investavimo rezultatas iš esmės priklauso nuo fondo investicijų sėkmės: padidėjus jų vertei, fondo vienetų vertė taip pat padidėja. Tačiau sumažėjus fondo investicijų vertei, fondo ir jo akcijų vertė taip pat sumažėja, todėl investuotojas patirs nuostolį.

Įsipareigojimai ir prievolės – gali būti nustatyti kapitalo poreikavimo, arba kiti, labai specifiniai, įsipareigojimai, todėl labai rekomenduojama atlikti išsamų būklės patikrinimą (angl. – due diligence).

3.4. Struktūrizuotos finansinės priemonės

3.4.1. Su indeksais siejamos obligacijos

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Su indeksu siejama obligacija yra obligacija, už kurią mokamos periodinės išmokos yra susijusios su tam tikru rinkos indeksu ar indeksų krepšeliu, dėl to investuotojas prisiima su rinkos indekso pokyčiais susijusią riziką. Pavyzdžiui, jeigu indekso rodiklis kyla, investuotojui mokamos didesnės periodinės išmokos, tačiau jeigu indekso rodiklis krinta, investuotojui nemokamos jokios periodinės išmokos, o tam tikrais atvejais jis gali prarasti dalį ar visą pradinę investiciją. Su indeksais siejamos obligacijos gali turėti kapitalo apsaugą, reiškiančią, kad investuotojo nuostoliai yra ribojami tam tikru procentu (kaip tai yra apibrėžta obligacijų sąlygose).

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Emitento ekonominės situacijos pokyčiai (būdingi bendrovėms)*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Pagrindinio pasirinkimo sandorio vertė*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘

* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Produktui būdinga rizika

Emitento rizika – emitentui tapus nemokiam, arba nevykdant savo įsipareigojimų, investuotojas gali neatgauti savo investuotų pinigų, net pradinės investicijos sumos, nes šiuo atveju pagrindinės sumos apsauga nebus taikoma.

Vertės rizika – struktūrizuotos obligacijos yra sudėtingi investiciniai produktai su investavimo rizika, kuri apima pagrindinės sumos apsaugą, galiojančią tik tuomet, kai obligacija laikoma iki išpirkimo termino. Obligacijų vertė gali ženkliai svyruoti nuo emisijos dienos iki išpirkimo termino priklausomai nuo susijusio pasirinkimo sandorio vertės pokyčių.

Likvidumo rizika – struktūrizuotos obligacijos yra skirtos laikyti iki išpirkimo termino. Struktūrizuotų obligacijų prekybai gali nebūti nusistovėjęs rinkos, arba ta rinka gali būti nelabai likvidi. Vadinasi, investuotojai privalo žinoti, kad jiems gali nepavykti parduoti savo obligacijų, arba jų pardavimo kaina gali būti nepalanki, kadangi su indeksu susijusios obligacijos įprastai neturi gerai išsivysčiusios antrinės rinkos.

Reitingų rizika – tai rizika, kad obligacijas išleidusios bendrovės (emitento) kredito reitingas pasikeis ir dėl to padidės finansavimo kaina.

Kainos kintamumas – priklauso nuo pagrindinio pasirinkimo sandorio vertės pagal susitarimo sąlygas.

Sandorio užbaigimo būdai – ši priemonė yra struktūrizuota taip, kad ji turi būti laikoma iki obligacijos išpirkimo termino. Priklausomai nuo emitento, gali būti galimybė parduoti antrinėje rinkoje.

Apribojimai prieinamoje rinkoje – paprastai nėra nusistovėjęs prekybos rinkos, arba rinka nėra likvidi. Prekyba antrinėje rinkoje priklauso nuo emitento suteiktų galimybių.

3.5. Biržoje prekiaujami produktai

3.5.1. Biržoje prekiaujami fondai (ETF)

Bendroji informacija		
<i>Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams</i>		
Biržoje prekiaujami fondai (ETF) (angl. <i>exchange traded funds</i>) yra į vertybinių popierių biržų prekybos sąrašus įtraukti kolektyvinio investavimo subjektai. ETF valdo profesionalios valdymo įmonės. ETF gali būti prekiaujama dienos bėgyje ir juos galima pirkti ir parduoti kaip paprastąsias akcijas atitinkamoje biržoje įprastinėmis prekybos valandomis.		
Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis		
Rinkos sąlygos		Kaina
Fondo portfelio vertė*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų atitinkamos bendrovės / pramonės šakos / ekonomikos, kur yra fondo investicijos, permainų*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Rinkos lūkesčiai dėl fondo rezultatų*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘

* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika
Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**

<p>- Palūkanų normos rizika</p> <p>Produktui būdinga rizika</p> <p>Pagrindinio turto rizika (angl. underlying risk) – skirtingi ETF turi skirtingus investicijų portfelius ir skirtingas investavimo strategijas, nuo paprasčiausio indekso atkartojimo iki egzotinių investicijų, tokių kaip žaliavos su finansiniu svertu.. Investuotojui prieš sudarant bet kokį sandorį, labai svarbu susipažinti su ETF prospektu ir suprasti į ką investuoja ETF.</p> <p>Uždarymo rizika – valdymo bendrovei nusprendus, kad tam tikras fondas nėra efektyvus arba nesukuria pakankamai gražos investuotojams, toks ETF gali būti likviduotas. Jeigu taip atsitinka, proporcingai investuotojui priklausančių ETF vienetų skaičiui, išmokamas ETF turto vertės, buvusios ETF likvidavimo metu, ekvivalentas pinigais (ši vertė, nebūtinai yra paskutinės dienos, kurią buvo prekiaujama ETF vienetais, galutinė uždarymo kaina).</p>
<p>Kainos kintamumas – kadangi pagrindinio turto rinkos yra labai kintamos, taip pat kintami yra ir atitinkami ETF. Priklausomai nuo pagrindinio turto, ETF kainos gali svyruoti nuo nulio iki labai daug.</p>
<p>Sandorio užbaigimo būdai – ETF vienetai gali būti parduoti atviroje biržoje – kaip ir paprastosios akcijos. Jeigu nuo pirkimo momento kaina krito, investuotojas patiria nuostolį. Tačiau jeigu kaina bus didesnė už pirkimo kainą, investuotojas gaus pelno.</p>
<p>Įsipareigojimai ir prievolės – paprastai investuotojas, perkantis ETF vienetus / akcijas, be įsigijimo kainos ir valdymo mokesčio neprisiima jokių papildomų finansinių ar kitų įsipareigojimų, įskaitant neapibrėžtus įsipareigojimus (angl. <i>contingent liabilities</i>).</p>

3.5.2. Biržoje prekiaujami vekseliai (ETN)

<p>Bendroji informacija</p> <p><i>Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams</i></p> <p>Biržoje prekiaujami vekseliai (ETN) (anglų k. <i>exchange traded notes</i>) yra neužtikrintas, nesubordinuotas skolos vertybinis popierius, pagrįstas pagrindinio turto arba pagrindinio turto krepšelio rezultatais, be periodinio kupono mokėjimo. Panašiai kaip biržoje prekiaujami fondai (ETF), ETN taip pat yra prekiaujama biržose.</p> <p>ETN, skirtingai negu ETF, nesudaro faktinio investicijų portfelio, todėl joks turtas nėra perkamas ar parduodamas. ETN yra tik emitento pasižadėjimas sumokėti investuotojui investicijos gražą, atitinkančią konkretaus pagrindinio turto ar pagrindinio turto krepšelio investavimo rezultatą.</p>													
<p>Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rinkos sąlygos</th> <th></th> <th>Kaina</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Pagrindinio turto ar pagrindinio turto krepšelio vertė*</td> <td>Teigiama</td> <td>↗</td> </tr> <tr> <td>Neigiama</td> <td>↘</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Emitento kredito reitingas*</td> <td>Kyla</td> <td>↗</td> </tr> <tr> <td>Krinta</td> <td>↘</td> </tr> </tbody> </table> <p>*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų</p>	Rinkos sąlygos		Kaina	Pagrindinio turto ar pagrindinio turto krepšelio vertė*	Teigiama	↗	Neigiama	↘	Emitento kredito reitingas*	Kyla	↗	Krinta	↘
Rinkos sąlygos		Kaina											
Pagrindinio turto ar pagrindinio turto krepšelio vertė*	Teigiama	↗											
	Neigiama	↘											
Emitento kredito reitingas*	Kyla	↗											
	Krinta	↘											
<p>Bendroji rizika</p> <p>Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kainos rizika - Rinkos rizika - Likvidumo rizika - Valiutos rizika - Palūkanų normos rizika - Sandorio šalies kredito rizika <p>Produktui būdinga rizika</p> <p>Likvidumo rizika – ETN paprastai yra mažiau likvidūs už ETF. Kai kuriuos ETN emitentas iš anksto atperka tik už tam tikrą minimalią sumą.</p> <p>Emitento kredito rizika – kadangi ETN yra neužtikrinti skolos įsipareigojimai, kurių emitentai paprastai būna bankai, kredito rizika yra pagrindinis veiksnys, kuriuo ETN skiriasi nuo ETF.</p>													

Kainos kintamumas – kintamumas priklauso nuo pagrindinio turto rezultato, ETN vienetų paklausos ir emitento kreditingumo.

Sandorio užbaigimo būdai – ETN gali būti parduoti atviroje biržoje – kaip ir paprastosios akcijos. Kai kuriuos ETN emitentas iš anksto atperka tik už tam tikrą minimalią sumą.

3.5.3. Biržoje prekiaujamos prekės (ETC)

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Biržoje prekiaujama prekė (ETC) suteikia galimybę prisiimti tokių prekių kaip nafta, auksas, grūdai ir kt. investavimo riziką. ETC gali atkartoti atskirų biržoje prekiaujamų prekių ir / arba prekių krepšelio prekybos rezultatus.

Net jeigu ETC atkartoja prekių kainą, iš tikrųjų ETC yra skolos įsipareigojimas, vadinamas vekseliu. Atvirkštinės ETC yra sudėtingesnės finansinės priemonės, kurių kaina didėja, kai pačios prekės kaina mažėja, ir atvirkščiai.

Svertinės ETC yra struktūrizuotos tokiu būdu, kad prekės kainų judėjimai yra dauginami iš tam tikro koeficiento – dviejų ar trijų – kas lemia dvigubai ar trigubai didesnį pagrindinės biržoje prekiaujamos prekės kainos kintamumą.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Pagrindinių biržoje prekiaujamų prekių ar prekių krepšelio vertė*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Emitento kredito reitingas*	Kyla	↗
	Krinta	↘

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

- Kainos rizika
- Rinkos rizika
- Likvidumo rizika
- Valiutos rizika
- Palūkanų normos rizika
- Sandorio šalies kredito rizika

Produktui būdinga rizika

Likvidumo rizika – ETC likvidumas paprastai būna mažesnis negu ETC pagrindinės prekės (angl. underlying commodity). Kai kuriuos ETC emitentas gali atpirkti tik už tam tikrą minimalią sumą.

Emitento kredito rizika – kadangi ETC yra neužtikrinti skolos įsipareigojimai, kurių emitentai paprastai būna bankai, kredito rizika yra pagrindinis veiksnys, kuriuo ETC skiriasi nuo ETF.

Kainos kintamumas – kintamumas priklauso nuo pagrindinio turto rezultato, ETC vienetų paklausos ir emitento kreditingumo.

Sandorio užbaigimo būdai – ETC gali būti parduoti– kaip ir paprastosios akcijos. Kai kuriuos ETC emitentas gali atpirkti tik už tam tikrą minimalią sumą.

3.6. Išvestinės finansinės priemonės

3.6.1. Valiutų išankstiniai sandoriai ir valiutų apsisikeitimo sandoriai

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Valiutų išankstiniai sandoriai – tai susitarimai pirkti / parduoti valiutą nustatytą dieną ateityje už iš anksto nustatytą kursą. Valiutų išankstiniai sandoriai taip pat vadinami FX išankstiniai sandoriai ir jais prekiaujama už biržos ribų (OTC) (iš angl. *over the counter*).

Valiutų apsisikeitimo sandoriai – tai susitarimai apsisikeisti iš anksto sutartais dviejų skirtingų užsienio valiutų kiekiais sutartu laiku ateityje. Tokie sandoriai gali būti laikomi dviem atskirais valiutų išankstiniais sandoriais sudarytais vienu metu, todėl tokių apsisikeitimo sandorių savybės yra tapačios dviejų atitinkamų valiutų išankstinių sandorių savybėms.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Ekonomikos pokyčiai, turintys reikšmės tam tikrai valiutai (tam tikroms valiutomis)*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų tam tikros valiutos (tam tikrų valiutų) permainų*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Konkrečiai valiutai (konkrečioms valiutomis) svarbios naujienos*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘

* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

Produktui būdinga rizika

Likvidumo rizika – laikoma, kad užsienio valiutų rinka yra labai likvidi. Tačiau kai kuriomis aplinkybėmis (dėl politinės, finansinės padėties, makroekonomikos veiksnių, ar kitokių priežasčių) atsiranda rizika dėl likvidumo. Neįmanoma bent kiek tiksliau prognozuoti, kaip tokiais, palyginti nelikvidžiais, laikotarpiais keisis kaina. Likvidumas rinkoje sumažėja įvairių valstybių švenčių laikotarpiais ir sumažėjusio rinkos aktyvumo laikotarpiais, kaip antai vėlyvą vasarą ir Velykų bei Kalėdų švenčių metu.

Sandorio šalies kredito rizika – tai rizika kiekvienai sandorio šaliai dėl to, kad kita šalis neįvykdys savo sutartinių įsipareigojimų.

Šalies rizika – tai rizikų rinkinys: politinė rizika, valiutos kurso kitimo rizika, ekonominė rizika, valdžios veiksmų (arba neveikimo) rizika.

Sverto rizika – svertas (skolos ir nuosavo kapitalo santykis) didina investicijų grąžą ir nuostolius. Pavyzdžiui, prekiaujant su svertu 1:10, galima gauti dešimteriopą investicijos prieaugį arba nuostolį. Jeigu investuosime 1 000 EUR su svertu 1:10 ir finansinės priemonės vertė padidės arba sumažės 10 %, tai lems atitinkamai 100 % kapitalo prieaugį arba 100 % nuostolį. Tokiu būdu investicija gali sumažėti praktiškai iki nulio. Jeigu finansinės priemonės, į kurią investavome šiame pavyzdyje, kaina sumažės daugiau negu 10 %, mes galiausiai prarasime daugiau nei investavome, ir įsiskolinsime bankui tiek, kad galėtume padengti nuostolį, kuris viršija mūsų nuosavą kapitalą.

Maržos (angl. margin) rizika – maržinė prekyba reikalauja atidaus ir reguliaraus rinkos stebėjimo ir maržos naudojimo. Jeigu klientas nesugebės laiku sumokėti atitinkamų maržos sumų, bankas galės uždaryti jo atvirąsias pozicijas.

Neriboto nuostolio rizika – esant tam tikroms rinkos sąlygoms, klientas gali patirti neribotų nuostolių ir įsiskolinti bankui, kad padengtų nuostolį, kuris žymiai viršija jo kapitalą.

Kainos kintamumas – paprastai kaina užsienio valiutos rinkoje būna labai nepastovi ir priklauso nuo valiutų porų.

Sandorio užbaigimo būdai – valiutų išankstinis sandoris ir valiutų apsisikeitimo sandoris gali būti užbaigtas prieš terminą sudarius priešingą sandorį su produkto gamintoju.

Įsipareigojimai ir prievolės – prekiaujant išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, klientas gali įgyti pareigą užtikrinti savo įsipareigojimo įvykdymą (t.y., pateikti užstatą). Priklausomai nuo pagrindinės finansinės priemonės vertės, klientui gali tekti per trumpą laiką papildyti užstatą (angl. – *margin call*).

Maržos reikalavimai – tai yra santykis tarp atvirų pozicijų ir užstato, reikalingo užtikrinti savo įsipareigojimų pagal

tokias pozicijas įvykdymą. Reikalaujamos maržos dydis priklauso nuo valiutų poros ir gali būti nuo 1:100 iki 1:1.

Sandorių pavyzdžiai

1. Laikykime, kad Europos Sąjungos šalyje narėje registruota (veikianti) įmonė (toliau – įmonė), eksportuojanti prekes į JAV ir dėl to gaunanti pajamas JAV doleriais siekia apsidrausti nuo valiutų kursų svyravimo. Įmonė patiria JAV dolerio nuvertėjimo Euro atžvilgiu riziką. Todėl įmonė galėtų susitarti parduoti JAV dolerius ateityje pagal išankstinį užsienio valiutos sandorį, keičiant juos į Eurus pagal kursą, nustatomą šiandien (sandorio sudarymo dieną). Abi tokio sandorio šalys turi teises ir įsipareigojimus, t.y. pardavėjas (įmonė) turi pareigą parduoti iš anksto susitartą kiekį JAV dolerių, o pirkėjas – pareigą juos nupirkti už iš anksto susitartą kiekį Eurų.

Sandorio kaina

Bankas valiutų išankstinius sandorius sudaro savo sąskaita, kai gauna kliento užklausą (prašymą) dėl kotiruotės. Klientas parduoda JAV dolerius už Eurus pagal iš anksto sutartą kursą – nėra papildomų tokio sandorio įkainių ar mokesčių. Tokių sandorių kaina priklauso nuo sandorio pasibaigimo datos, valiutų poros ir sandorio šalies rizikos.

Galimi neigiami scenarijai

Šalių įsipareigojimai pagal FX išankstinius sandorius yra abipusiai, t.y. viena pusė (įmonė) įsipareigoja parduoti iš anksto sutartą kiekį JAV dolerių už Eurus pagal iš anksto nustatytą kursą, ir jokios aplinkybės negali pakeisti šio šalių susitarimo (abipusio įsipareigojimo). Jei, tarkime, įmonė negautų planuoto kiekio JAV dolerių iš savo partnerių JAV, įmonė vis vien turėtų įsipareigojimą parduoti bankui sutartą kiekį JAV dolerių (o FX išankstinio sandorio laikotarpio pabaigoje rinkoje vyraujanti JAV dolerių kaina gali būti reikšmingai didesnė arba mažesnė nei ta, kuria sudarytas atitinkamas FX išankstinis sandoris).

2. Laikykime, kad Europos Sąjungos šalyje narėje registruota (veikianti) įmonė (toliau – įmonė), importuojanti prekes iš Didžiosios Britanijos (toliau – DB) ir dėl to už prekes mokanti DB svarais siekia apsidrausti nuo valiutų kursų svyravimo. Įmonė patiria DB svoro kurso kilimo Euro atžvilgiu riziką. Todėl įmonė galėtų susitarti pirkti DB svarus ateityje pagal valiutų išankstinį sandorį, keičiant juos į Eurus pagal kursą, nustatomą šiandien (sandorio sudarymo dieną). Abi tokio sandorio šalys turi teises ir įsipareigojimus, t.y. pirkėjas (įmonė) turi pareigą pirkti iš anksto susitartą kiekį DB svarų, o pardavėjas – pareigą juos parduoti už iš anksto susitartą kiekį Eurų.

Sandorio kaina

Bankas valiutų išankstinius sandorius sudaro savo sąskaita, kai gauna kliento užklausą (prašymą) dėl kotiruotės. Klientas perka DB svarus už Eurus pagal iš anksto sutartą kursą – nėra papildomų tokio sandorio įkainių ar mokesčių. Tokių sandorių kaina priklauso nuo sandorio pasibaigimo datos, valiutų poros ir sandorio šalies rizikos.

Galimi neigiami scenarijai

Šalių įsipareigojimai pagal FX išankstinius sandorius yra abipusiai, t.y. viena pusė (įmonė) įsipareigoja nupirkti iš anksto sutartą kiekį DB svarų už Eurus pagal iš anksto nustatytą kursą, ir jokios aplinkybės negali pakeisti šio šalių susitarimo (abipusio įsipareigojimo). Jei, tarkime, įmonė nebeplanuotų atlikti jokių mokėjimų DB svarais, įmonė vis vien turėtų įsipareigojimą nupirkti iš banko sutartą kiekį DB svarų (o FX išankstinio sandorio laikotarpio pabaigoje rinkoje vyraujanti DB svarų kaina gali būti reikšmingai didesnė arba mažesnė nei ta, kuria sudarytas atitinkamas FX išankstinis sandoris).

3.6.2. Valiutos pasirinkimo sandoriai

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Valiutų pasirinkimo sandoris yra susitarimas, suteikiantis sandorio pirkėjui teisę (bet ne pareigą) pirkti arba parduoti valiutą už nustatytą kursą ateityje. Yra dviejų rūšių valiutų pasirinkimo sandoriai: pasirinkimo pirkti sandoris ir pasirinkimo parduoti sandoris. Pasirinkimo pirkti sandoris suteikia pirkėjui teisę tam tikrą dieną pirkti valiutą už tam tikrą kainą. Pasirinkimo parduoti sandoris suteikia pirkėjui teisę tam tikrą dieną parduoti valiutą už tam tikrą kainą. Mokestis, mokamas perkant pasirinkimo sandorį, vadinamas premija (angl. – *premium*). Premiją reikia sumokėti iš anksto, prieš sudarant pasirinkimo sandorį. Didžiausias įmanomas valiutų keitimo pasirinkimo sandorio pirkėjo nuostolis i yra ribojamas visos sumokėtos premijos dydžiu. Valiutų keitimo pasirinkimo sandorio pardavėjas gali patirti neriboto dydžio nuostolių. Pasirinkimo sandoriais prekiaujama už biržos ribų (OTC) (iš angl. *over the counter*).

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Ekonomikos pokyčiai, turintys reikšmės tam tikrai valiutai (tam tikroms valiutomis)*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų tam tikros valiutos (tam tikrų valiutų) permainų*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Konkrečiai valiutai (konkrečioms valiutomis) svarbios naujienos*	Teigiamos	↗
	Neigiamos	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Produktui būdinga rizika

Likvidumo rizika – laikoma, kad užsienio valiutų rinka yra labai likvidi. Tačiau kai kuriomis aplinkybėmis (dėl politinės, finansinės padėties, makroekonomikos veiksnių, ar kitokių priežasčių) atsiranda rizika dėl likvidumo. Nejmanoma bent kiek tiksliau prognozuoti, kaip tokiais, palyginti nelikvidžiais, laikotarpiais keisis kaina. Likvidumas rinkoje sumažėja įvairių valstybių švenčių laikotarpiais ir sumažėjusio rinkos aktyvumo laikotarpiais, kaip antai vėlyvą vasarą ir Velykų bei Kalėdų švenčių metu.

Sandorio šalies kredito rizika – tai rizika kiekvienai sandorio šaliai dėl to, kad kita šalis gali neįvykdyti savo sutartinių įsipareigojimų.

Šalies rizika – tai rizikų rinkinys: politinė rizika, valiutos kurso kitimo rizika, ekonominė rizika, valdžios veiksmų (arba neveikimo) rizika.

Kainos kintamumas – valiutų rinkoje kainų kintamumas priklauso nuo valiutų porų. Paprastai laikoma, kad valiutų rinka yra labai aukšto kintamumo.

Sandorio užbaigimo būdai – pasirinkimo sandoris gali būti uždarytas sudarius priešingą pasirinkimo sandorį su produkto gamintoju.

Įsipareigojimai ir prievolės – jeigu pasirinkimo sandorio pirkėjas pareikalauja sandorio realizavimo, pasirinkimo sandorio pardavėjas privalo parduoti (pirkti) valiutą už iš anksto sutartą kainą. Ši rizika aktuali tik „trumposioms pozicijoms“.

Maržos reikalavimai – taikytina tik trumposioms pozicijoms.

Sandorio pavyzdys

Laikykime, kad Europos Sąjungos šalyje narėje registruota (veikianti) įmonė (toliau – įmonė), eksportuojanti prekes į JAV ir dėl to gaunanti pajamas JAV doleriais siekia apsidrausti nuo valiutų kursų svyravimo. Įmonė patiria JAV dolerio nuvertėjimo Euro atžvilgiu riziką, tačiau patiria naudą, kai JAV dolerio vertė Euro atžvilgiu kyla. Jei tokia įmonė siekia apsidrausti nuo JAV dolerio nuvertėjimo, tačiau tuo pačiu siekia patirti naudą, jei JAV dolerio vertė didėtų, įmonė galėtų įsigyti valiutų pasirinkimo sandorį parduoti JAV dolerius (teisę, tačiau ne pareigą parduoti JAV dolerius ateityje už nustatytą kainą). Tokio pasirinkimo sandorio pirkėjas (įmonė) turi teisę, o pardavėjas – pareigą.

Sandorio kaina

Už valiutų keitimo pasirinkimo sandorius jų pirkėjas pardavėjui įsipareigoja mokėti mokestį – premiją. Bankas valiutų keitimo pasirinkimo sandorius sudaro savo sąskaita, kai gauna kliento užklausą (prašymą) dėl kotiruotės. Premijų dydis priklauso nuo sandorio pasibaigimo datos ir valiutų poros.

Galimi neigiami scenarijai

Jei valiutų keitimo pasirinkimo sandorio pirkėjas nepasinaudoja savo teisėmis pagal sandorį dėl nepalankaus valiutų keitimo kurso tokio sandorio laikotarpiu (ar jo pabaigoje), tai tokio sandorio pirkėjas praranda visą sandorio pardavėjui sumokėtą premiją (valiutų keitimo pasirinkimo sandorio pirkėjo nuostoliai negali būti didesni nei sumokėtas premijos dydis).

3.6.3. Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Palūkanų normų apsikeitimo sandoris (angl. – *Interest Rate Swap (IRS)*) – tai vieno pinigų srautų keitimas į kitą. Kitaip tariant, tai yra dviejų sandorio šalių susitarimas, pagal kurį vienas būsimųjų palūkanų mokėjimų srautas yra keičiamas į kitą, o pagrindinė suma, nuo kurios skaičiuojamos atitinkamos palūkanos išlieka tokia pati.

Fiksuotų palūkanų keitimo į kintamas palūkanas sandorio metu viena šalis sumoka fiksuotas palūkanas ir gauna kintamas palūkanas, o kita šalis – priešingai.

Kintamų palūkanų keitimas į fiksuotas yra atvirkščias sandoris fiksuotų palūkanų keitimo į kintamas.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

<i>Rinkos sąlygos</i>		<i>IRS sandorio vertė fiksuotų palūkanų mokėtojui</i>	<i>IRS sandorio vertė kintamų palūkanų mokėtojui</i>
Atitinkamos pagrindinės orientacinės palūkanų normos pokyčiai*	Teigiama	↗	↘
	Neigiama	↘	↗

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Produktui būdinga rizika

Orientacinės palūkanų normos rizika – palūkanų normų apsikeitimo sandoriai gali vykti remiantis skirtingomis orientacinėmis palūkanų normomis. Tokios orientacinės palūkanų normos kaip LIBOR ar EURIBOR yra plačiai naudojamos ir viešai skelbiamos, tačiau gali būti ir egzotiškesnių orientacinių palūkanų normų, kurios nėra apskaičiuojamos kasdien arba nėra viešai prieinamos.

Sandorio šalies kredito rizika – tai rizika kiekvienai sandorio šaliai dėl to, kad kita šalis gali neįvykdyti savo sutartinių įsipareigojimų. Sandorio šalies rizika yra abiejų šalių rizika ir į ją būtina atsižvelgti vertinant sandorį.

Kainos kintamumas– IRS sandorio vertės kintamumas yra tiesiogiai proporcingas atitinkamų ilgojo laikotarpio palūkanų normų kintamumui ir IRS sandorio pasibaigimo laikui.

Sandorio užbaigimo būdai – palūkanų normų apsikeitimo sandoriai gali būti užbaigti prieš terminą, jeigu abi šalys (klientas ir produkto gamintojas) su tuo sutinka. Užbaigus palūkanų normų apsikeitimo sandorį prieš terminą, tokio sandorio vertė apskaičiuojama remiantis diskontuotų pinigų srautų metodu.

Maržos reikalavimai – siekiant valdyti kitos sandorio šalies riziką, klientui gali tekti pateikti užstatą. Jeigu IRS kaina pakinta nepalankiai klientui, gali būti reikalaujama pateikti papildomą užstatą.

Sandorio pavyzdys

Laikykime, kad įmonė, turinti fiksuotą pajamų srautą (tarkime, iš patalpų nuomos), sudaro paskolos sutartį finansavimui gauti su kintamomis palūkanomis (pavyzdžiui, EURIBOR). Tokia įmonė tuomet patiria kintamų palūkanų normų riziką: jei kintama palūkanų norma didės, įmonės išlaidos grąžinant paskolą taip pat didės, o pajamų srautas tuo tarpu išliks nepakitęs.

Esant aukščiau aprašytoms aplinkybėms, tokia įmonė galėtų sudaryti palūkanų normų apsisiekimo sandorį (IRS sandorį) ir vietoje kintamos palūkanų normos mokėti fiksuotą palūkanų normą, tokiu būdu apsaugant pinigų srautus ateityje. Tuomet pagal IRS sandorį klientui Banko mokami kintamos palūkanų normos mokėjimai būtų naudojami sumokėti palūkanas pagal kintamos palūkanų normos paskolos sutartį. Tokiu būdu įmonės įsipareigojimas mokėti kintamas palūkanas būtų pakeičiamas į įsipareigojimą mokėti fiksuoto dydžio palūkanas. Pagal IRS sandorį atsakomybė atsiranda abiem pusėms, t.y. viena pusė (įmonė) įsipareigoja mokėti fiksuoto dydžio palūkanas, o bankas įsipareigoja mokėti kintamo dydžio palūkanas.

Sandorio kaina

Bankas sudaro IRS sandorius savo sąskaita, kai gauna kliento užklausą (prašymą) dėl kotiruotės. Klientas tuomet moka Banko nurodytą fiksuotą sumą – nėra papildomų tokio sandorio įkainių ar mokesčių. IRS sandorio kaina priklauso nuo sandorio laikotarpio (pasibaigimo datos), valiutos, struktūros (amortizacija / balanso didinimas), sandorio šalies rizikos.

Galimi neigiami scenarijai

Šalių įsipareigojimai pagal IRS sandorius yra abipusiai, t.y. viena pusė (įmonė) įsipareigoja mokėti fiksuoto dydžio palūkanas, o bankas įsipareigoja mokėti kintamo dydžio palūkanas. Kintamo dydžio palūkanos gali didėti arba mažėti priklausomai nuo kintamos palūkanų normos svyravimo rinkoje. Kintamas palūkanų dydis gali tapti neigiamu – tokiu atveju klientas turėtų mokėti tiek fiksuotas TIEK IR kintamas palūkanas.

3.6.4. Prekių (žaliavų) apsisiekimo sandoriai

Bendroji informacija

Skirta profesionaliesiems klientams

Prekių apsisiekimo sandoris yra dviejų šalių susitarimas apsisiekti pinigų srautais, kurie priklauso nuo pagrindinės prekės kainos (fiksuota kaina už kintančią kainą, ir atvirkščiai). Prekių apsisiekimo sandoris paprastai naudojamas apriboti prekės kainos kintimo riziką. Prekių apsisiekimo sandoriais prekiaujama tiesiogiai (ne biržoje). Pagal sandorį Bankas atsiskaito tik pinigais, o ne fiziškai pristatydamas pagrindinę prekę.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Ekonomikos pokyčiai, turintys įtakos pagrindinei priemonei*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų atitinkamos pagrindinės rinkos permainų*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Atitinkamai pagrindinei rinkai aktualios naujienos*	Teigiamos	↗
	Neigiamos	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų		

Bendroji rizika

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**
- **Sandorio šalies kredito rizika**

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

Produktui būdinga rizika

Sandorio šalies kredito rizika – kiekvienos sandorio šalies rizika, kad kita sandorio šalis neįvykdys savo sutartinių įsipareigojimų.

Pagrindinės prekės rizika – prekių apskaitimo sandorio vertė yra tiesiogiai proporcinga pagrindinių prekių, kurias ypač veikia įvairūs veiksniai – oro sąlygos, pagamintos produkcijos kiekiai ir paklausa rinkoje – kainai.

Kainos kintamumas – jis yra tiesiogiai proporcingas konkrečios pagrindinės prekės kainos kintamumui. Paprastai laikoma, kad prekėms būdingas ypač didelis kintamumas.

Sandorio užbaigimo būdai – sandoris gali būti užbaigtas nesuėjus terminui parduodant arba nuperkant jį iš gamintojo.

Įsipareigojimai ir prievolės – sandorio termino dieną viena iš sandorio šalių sumoka kainų skirtumą.

Maržos reikalavimai – siekiant valdyti kitos sandorio šalies riziką, klientui gali tekti pateikti užstatą. Jeigu apskaitimo sandorio kaina pakinta nepalankiai klientui, gali būti reikalaujama pateikti papildomą užstatą.

3.6.5. Ateities sandoriai

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

Ateities sandoris yra standartinės formos sandoris dėl konkretaus pagrindinio turto (akcijos, valiutos, žaliavos ar kt.) pirkimo ir pardavimo už iš anksto sutartą kainą, atsiskaitant ateityje. Ateities sandoriais prekiaujama reguliuojamose tokių sandorių prekybos vietose (angl.: trading venues).

Atsižvelgiant į tai, kad prekyba ateities sandoriais gali būti vykdoma ir su svertu, įgalinant Jus prisiimti didesnę poziciją ir/arba daugiau įsipareigojimų, nei galėtumėte, jei vykdytumėte prekybą ateities sandoriais be svertu, palyginus nedidelis teigiamas ar neigiamas pokytis rinkoje gali stipriai paveikti Jūsų investiciją. Todėl prekyba ateities sandoriais yra susijusi su sąlyginai didele rizika. Dėl to, potencialus pelnas gali būti gana didelis, net jeigu investuota suma yra palyginti maža. Jeigu visa Jūsų pozicija maržinėje (angl.: margin) prekyboje ateities sandoriais viršija Jūsų paties indėlį, rizikuojate prarasti sumas, didesnes už savo indėlį.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Ekonomikos pokyčiai, aktualūs pagrindinei finansinei priemonei*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Rinkos lūkesčiai dėl būsimų atitinkamos pagrindinės rinkos permainų*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘
Pagrindinei rinkai aktualios naujienos*	Teigiamos	↗
	Neigiamos	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiami	↗
	Neigiami	↘

*daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

Bendroji rizika

Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“

- **Kainos rizika**
- **Rinkos rizika**
- **Likvidumo rizika**
- **Valiutos rizika**
- **Palūkanų normos rizika**

Produktui būdinga rizika

Pagrindinės finansinės priemonės rizika – pagrindinėms finansinėms priemonėms būdinga rizika aktuali ir ateities

sandoriams. Daugiau informacijos apie šią riziką rasite aprašyme apie atitinkamo pagrindinio turto riziką.

Sverto rizika – svertas didina investicijos grąžą ir nuostolį. Pavyzdžiui, prekiaujant su svertu 1:10 galima gauti dešimteriopą investicijos prieaugį arba nuostolį. Jeigu investuosime 1 000 EUR su marža 1:10 ir finansinės priemonės vertė padidės arba sumažės 10 %, tai lems atitinkamai 100 % kapitalo prieaugį arba 100 % nuostolį. Tokiu būdu investicija gali sumažėti praktiškai iki nulio. Jeigu finansinės priemonės, į kurią investavome šiame pavyzdyje, kaina sumažės daugiau negu 10 %, mes galiausiai prarasime daugiau nei investavome, ir įsiskolinsime bankui, kad galėtume padengti nuostolį, kuris viršija mūsų nuosavą kapitalą.

Maržos (angl.: margin) rizika – maržinė prekyba reikalauja atidaus ir reguliaraus rinkos stebėjimo ir maržos naudojimo. Jeigu klientas nesugebės laiku sumokėti atitinkamų maržų sumų, bankas galės uždaryti jo atvirąsias pozicijas.

Neriboto nuostolio rizika – esant tam tikroms rinkos sąlygoms, klientas gali patirti neribotų nuostolių ir įsiskolinti bankui, kad padengtų nuostolį, kuris žymiai viršija jo kapitalą.

Kainos nepastovumas – atsižvelgiant į didelę pagrindinio turto rūšių įvairovę ir į kiekvieno iš jų skirtingą likvidumą, kiekvieno atskiro ateities sandorio kainos nepastovumo laipsnis yra skirtingas, tačiau bet kokių atveju, laikoma, kad ateities sandorių bendras kainų nepastovumas yra labai didelis.

Sandorio užbaigimo būdai – ateities sandorius galima užbaigti tik pardavimo ar pirkimo būdu (priklausomai nuo to, ar pradinė pozicija buvo ilga, ar trumpa). Kadangi ateities sandoriais prekiaujama prekybos vietose, prekyba vyksta tik atitinkamos biržos darbo valandomis. Esant tam tikroms rinkos sąlygoms, kai dingsta likvidumas ir nėra nei pirkėjų, nei pardavėjų, sandorio užbaigti nebus galima kol nepagerės rinkos sąlygos.

Įsipareigojimai ir prievolės – jeigu kaina tampa nepalanki klientui, klientui gali tekti papildyti užstatą, atsižvelgiant į maržos reikalavimus. Priešingu atveju, atvirosios kliento pozicijos bus uždarytos.

Maržos reikalavimai – birža, kurioje prekiaujama ateities sandoriais, nustato maržos reikalavimus kiekvienam atskiram ateities sandoriui kaip fiksuotą sumą, o ne kaip procentinį punktą. Pavyzdžiui, E-mini S&P 500 (Dollar) ateities sandoriui, kurio rinkos kaina yra 2 500 USD, o nominali vertė 125 000 USD, maržos reikalavimas yra 4 500 USD vienam sandoriui – tai yra lygu 3,6 % maržos reikalavimui.

3.6.6. Sandoriai dėl kainų skirtumo (CFD)

Bendroji informacija

Skirta neprofesionaliesiems ir profesionaliesiems klientams

CFD yra susitarimas tarp dviejų šalių, t.y. pirkėjo ir pardavėjo, pagal kurį viena iš šalių sumoka kainų skirtumą tarp pagrindinio turto (angl. *underlying asset*) esamos kainos ir pradinės kainos sandorio sudarymo dieną, sandorio sudarymo laiką.

CFD yra išvestinė priemonė, kurios kaina gali būti išvesta iš tokio turto kaip akcijos, akcijų indeksai, biržos prekės ar kitos finansinės priemonės. CFD yra priimtina alternatyva tiesioginei investicijai į pagrindinę priemonę (akcijas, biržos prekių ateities sandorius), kadangi CFD kaina svyruoja lygiai taip pat kaip ir pagrindinio turto kaina. Investuotojas gauna tą patį rezultatą (teigiamą ar neigiamą), kaip ir investavęs tiesiogiai į atitinkamą pagrindinį turtą. Tačiau, skirtingai nei akcijos, CFD nesuteikia nuosavybės teisių į emitentą ar balsavimo teisių jame. Be jau minėtų rizikų, CFD rizikos atitinka akcijų ir ateities sandorių rizikas.

Funkcionavimas ir veikimas įvairiomis rinkos sąlygomis

Rinkos sąlygos		Kaina
Pagrindinės priemonės ekonominė raida (būdinga bendrovei arba pagrindinei priemonei)*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Rinkos lūkesčiai dėl bendrovės / pramonės šakos / viso ūkio ekonominės raidos*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Akcijų rinkos bendroji raida*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘
Politiniai ir psichologiniai veiksniai*	Teigiama	↗
	Neigiama	↘

* daroma prielaida, kad kitos rinkos sąlygos išlieka tokios pačios ir nėra jokių kitų nepalankių rinkos sąlygų

<p>Bendroji rizika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kainos rizika - Rinkos rizika - Likvidumo rizika - Valiutos rizika - Palūkanų normos rizika - Sandorio šalies kredito rizika <p>Išsamiau žiūrėti 2.1. „Skirtingų rizikos tipų apibrėžimas“</p> <p>Produktui būdinga rizika</p> <p>Pagrindinė rizika (angl. underlying risk) – pagrindinėms priemonėms būdinga rizika taip pat galioja CFD sandoriams. Išsamesnės informacijos rasite atitinkamo pagrindinio turto rizikos aprašyme.</p> <p>Sverto rizika – svertas (skolos ir turto santykis) didina investicijų grąžą ir nuostolius. Pavyzdžiui, svertas 1:10 duos dešimteriopą investicijos prieaugį arba nuostolį. Jeigu investuosime 1000 EUR ir finansinės priemonės su svertu 1:10 vertė padidėja arba sumažėja 10 %, tai lems 100 % kapitalo prieaugį arba 100 % nuostolį. Tokiu būdu investicija praktiškai gali sumažėti iki nulio. Jeigu investicijos kaina šiame pavyzdyje sumažės daugiau negu 10 %, mes galiausiai prarasime daugiau negu investavome, ir įsiskolinsime bankui, kad galėtume padengti nuostolį, kuris viršija mūsų kapitalą.</p> <p>Maržos rizika – maržinė prekyba reikalauja atidaus ir reguliaraus rinkos stebėjimo ir maržos naudojimo. Jeigu klientas nesugebės laiku sumokėti atitinkamų maržos sumų, bankas gali uždaryti jo atvirąsias pozicijas.</p> <p>Nuostolio rizika – esant tam tikroms rinkos sąlygoms, klientas gali patirti nuostolių ir įsiskolinti bankui, kad padengtų nuostolį, kuris žymiai viršija kliento kapitalą.</p> <p>Sandorio šalies kredito rizika – tai rizika, kad klientas gali patirti nuotolių, jeigu kita sandorio šalis, kuri yra CFD emitentas, negali įvykdyti savo įsipareigojimų.</p> <p>„Trumpųjų pozicijų“ rizika – kai kurie CFD gali būti parduodami kaip „trumposios pozicijos“. Jeigu CFD sunku pasiskolinti, iš kliento už tai gali būti imamas skolinimosi mokestis. Jeigu klientas turi „trumpąją poziciją“ ir tuo metu išmokami dividendai ir kitos išmokos, tai už tuos mokėjimus klientas bus atsakingas subjektui, iš kurio pasiskolino priemonę.</p>
<p>Kainos kintamumas – dėl įvairių rūšių pagrindinio turto ir kiekvieno iš jų skirtingo likvidumo, kiekvieno atskiro CFD kintamumas bus labai skirtingas.</p>
<p>Sandorio užbaigimo būdai – iš CFD pozicijos galima pasitraukti tik jį parduodant produkto gamintojui ar iš jo perkant (priklausomai nuo to, ar pradinė pozicija buvo ilgoji, ar trumpoji).</p>
<p>Įsipareigojimai ir prievolės – maržinė prekyba leidžia investuotojams pirkti ir parduoti turtą, kurio vertė yra didesnė už jų sąskaitoje turimą kapitalą. Maržinė prekyba yra susijusi su didele rizika jūsų kapitalui, nes nuostolis gali būti didesnis už jūsų pradinę investiciją.</p>
<p>Maržos reikalavimai – kiekvienam CFD maržos reikalavimai yra skirtingi. Pavyzdžiui, jeigu Indekso CFD maržos reikalavimas yra 10 %, tai reiškia, kad jums sąskaitoje reikia turėti ne mažiau kaip 10 % sandorių nominalios vertės, kad galėtume atidaryti ir išlaikyti šią poziciją. Be to, jeigu tikimasi, kad rinkos sąlygos pasikeis, arba koks nors panašus įvykis galės padidinti kintamumą, bankas gali padidinti maržos reikalavimus. Padidinti maržos reikalavimai bus taikomi ir atidarytoms pozicijoms, todėl iš investuotojų gali būti pareikalauta padidinti įdėtas lėšas, kad išlaikytų savo pozicijas atviras.</p>
<p>Finansinių priemonių sudėtinės dalys – CFD kaina svyruoja lygiai taip pat, kaip ir pagrindinio turto kaina. Investuotojas gauna tokį pat rezultatą (teigiamą, arba neigiamą), kaip ir investuotojas į atitinkamą pagrindinį turtą, o tai reiškia, kad CFD paveldi visas rizikas, kurias turi pagrindinis turtas.</p>

4. MARŽINĖ PREKYBA (PREKYBA NAUDOJANT SVERTĄ)

Maržinė prekyba arba prekyba naudojant svertą leidžia investuotojui prekiauti finansinėmis priemonėmis neturint visos pinigų sumos. Pakanka, kad investuotojas Bankui pateiktų sąlyginai nedidelį užstatą (lėšas, vertybinius popierius ir pan.). Užstatas laikomas specialioje investuotojui priklausančioje Banko maržinėje sąskaitoje, kuri yra įkeista Bankui. Bankas

pinigus iš maržinės sąskaitos gražina tik įsitikinęs, kad investuotojo įsipareigojimai pagal sudarytus maržinius sandorius įvykdyti. Maržinėje prekyboje finansinės priemonės suėjus terminui neperduodamos, t. y. atitinkamai sandorio šaliai mokamas kainų skirtumas.

Pavyzdžiui, prekyba valiutų rinkoje (FOREX). Jeigu tam tikrai valiutų porai maržos reikalavimas yra 1 proc., tai investuotojas norėdamas pirkti/parduoti 100 000 valiutos vienetų, privalo maržinėje sąskaitoje turėti ne mažiau kaip 1 000 valiutos vienetų. Šiuo atveju investuotojas gal naudoti iki 1/100 svertą.

Maržinė prekyba suteikia galimybę ir gauti didžiulį pelną, ir patirti didžiulius nuostolius, palyginti su investuotu nuosavu kapitalu. Maržinė prekyba yra labai rizikinga, nepriklausomai nuo to, ar investuotojas atitinkamame sandoryje yra pirkėjas ar pardavėjas, bei nepriklausomai nuo to su kokia turto klase yra susiję sudaromi sandoriai. Jeigu rinkos kainos formuosis priešingai investuotojo prisiimtoms pozicijoms, investuotojas gali prarasti ne tik visą investuotą kapitalą, tačiau ir likti skolingas reikšmingą sumą.

Vykdamas maržinę prekybą būtina atidžiai ir reguliariai stebėti rinką ir maržos naudojimo apimtį. Keičiantis sudaryto sandorio vertei, investuotojui taip pat gali kilti pareiga papildyti užstatą. Laiku nepapildžius užstato, investuotojo sudarytas sandoris gali būti nutrauktas, o tai lemtų atitinkamus nuostolius investuotojui.

5. RIZIKOS, SUSIJUSIOS SU PREKYBOS SISTEMOMIS

Šiuo metu visos prekybos sistemos yra daugiau ar mažiau kompiuterizuotos, t. y. pavedimų pateikimas, registravimas, vykdymas ir kiti reikalingi veiksmai vykdomi elektroniniu būdu. Kaip ir kitos elektroninės sistemos, prekybos sistemos darbas laikinai gali sutrikti dėl įvairių nuo Banko nepriklausančių priežasčių. Dėl to gali laikinai sutrikti pavedimų vykdymas, jie gali būtų įvykdomi nepilnai, investuotojas gali negauti būtinos informacijos realiu laiku. Jeigu investuotojas patyrė nuostolių dėl tokio pobūdžio sutrikimų, jis gali tikėtis atgauti tik ribotą nuostolių sumą, kurią tiksliai nustato Bankas, kiti rinkos tarpininkai arba tarpuskaitos įstaigos.

6. RIZIKOS, SUSIJUSIOS SU SANDORIAIS UŽSIENIO RINKOSE

Užsienio rinkas reguliuoja atitinkamos priežiūros institucijos, kurių reikalavimai gali skirtis nuo taikomų Lietuvoje. Dėl to investuotojų apsauga gali ženkliai skirtis nuo Lietuvoje galiojančio apsaugos lygio. Atitinkamai, investuotojai gali patirti papildomų nuostolių dėl tokių reikalavimų skirtumų.

7. ĮSPĖJIMAS DĖL TIKĖTINOS TAM TIKRŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ GRAŽOS

Finansų rinkos, kurių veikimas pagrįstas tuo, kad vieno investuotojų pelnas padengiamas kitų investuotojų nuostoliais (kiek vienas laimi, tiek kitas pralaimi), neužtikrina kapitalo prieaugio visiems dalyviams. Bendra investuoto kapitalo vertė nekinta, bet yra nuolat paskirstoma rinkos dalyviams (išskyrus tarpininkams sumokėtus komisinius mokesčius). Tokios yra valiutų, opcionų ir ateities sandorių rinkos. Tokiose rinkose ilgalaikėje perspektyvoje tikėtina grąža yra artima nuliui.

8. RIZIKOS, SUSIJUSIOS SU FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮKEITIMU IR PASISKOLINTŲ LĖŠŲ INVESTAVIMU

Rinkos rizika: investicijas ar jų dalį finansuojant lėšomis pasiskolintomis iš trečiųjų asmenų, kyla rizika ne tik prarasti nuosavą ir pasiskolintą kapitalą, kuris buvo nukreiptas į atitinkamas investicijas, bet ir patirti papildomų nuostolių dėl to, jog buvo naudojamos pasiskolintomis lėšomis, pvz., mokant palūkanas už paskolą.

Palūkanos: už pasiskolintas lėšas paprastai reikia mokėti palūkanas. Todėl investuotojas gali prarasti dalį investuotų lėšų ir (ar) patirti papildomų nuostolių, jeigu investicinė grąža būtų mažesnė už paskolos palūkanas.

Užstato vertės rizika: įkeistų finansinių priemonių rinkos vertė gali stipriai svyruoti. Sumažėjus įkeistų finansinių priemonių vertei, kreditorius gali reikalauti padidinti užstatą piniginiiais įnašais ar kreditoriui priimtinomis finansinėmis priemonėmis. Per nustatytą laikotarpį (kuris gali būti 1 darbo diena) nepadidinus užstato, kreditorius gali nutraukti paskolos sutartį ir padengti savo suteiktą paskolą iš lėšų, gautų pardavus įkeistas finansines priemones, ar nurašydamas lėšas nuo atitinkamos sąskaitos. Jeigu lėšų gautų už parduotas finansines priemones ar lėšų sąskaitose nepakaktų paskolai ir palūkanoms bei kitoms mokėtinoms sumoms padengti, investuotojas liktų skolingas ir privalėtų padengti likusius įsiskolinimus.

Atsižvelgiant į tai, stipriai nukritus įkeistų finansinių priemonių rinkos vertei, investuotojas gali prarasti ne tik įkeistas finansines priemones, bet ir papildomas lėšas. Užstato vertės rizika ypač aktuali, jei įkeičiamos nelikvidžios finansinės priemonės, kadangi jų rinkos kaina gali stipriai svyruoti. Atpirkimo (*repo*) sandoriai ekonomine ir rinkos prasme yra paskolos su finansinių priemonių įkeitimu, kurių metu iš investuotojo nupirktos finansinės priemonės yra laikomos užtikrinimo priemone.

5. Skatinimo priemonių, susijusių su investicinių ir papildomų paslaugų teikimu, politika

1. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Šios Skatinimo priemonių, susijusių su investicinių ir (arba) papildomų paslaugų teikimu, politikos tikslas yra užtikrinti, kad teikdamas investicines ir (arba) papildomas paslaugas klientams bei vykdydamas investicinę veiklą (toliau - Investicinės paslaugos), Luminor Bank AS (toliau - Bankas) veiktų sąžiningai, nešališkai ir profesionaliai, vadovaudamasis geriausiai savo klientų interesais, vengdamas interesų konfliktų ir įgyvendindamas visas reikalingas priemones, nustatant interesų konfliktus, kylančius dėl piniginių ar nepiniginės naudos, gautos ar pasiūlytos tretiesiems asmenims, arba teikiant Investicines paslaugas klientui.
- 1.2. Skatinimu paprastai yra laikomas vieno asmens kitam pasiūlytas mokėjimas ar kitokia nauda už klientui suteiktas paslaugas. Pavyzdžiui, tai gali būti investicines paslaugas teikiančios įmonės atliktas mokėjimas kitam asmeniui, atvedusiam klientą į tą įmonę. Tokiu atveju, kyla rizika, kad toks skatinimas gali paveikti gaunantįjį asmenį taip, kad šis nesivadovaus geriausiai savo klientų interesais.
- 1.3. Pagal šią Politiką, Skatinimo priemonėmis yra laikoma bet kokia nauda, Banko siūloma arba gauta iš trečiųjų asmenų, t.y., atlygis, komisinis mokestis ar kitokia pinigine ar nepinigine nauda, susijusi su investicinių paslaugų teikimu klientams.
- 1.4. Banko Atitikties departamentas kontroliuoja, ar ši Politika yra tinkamai įgyvendinama.

2. Apribojimai siūlyti ir gauti Skatinimo priemones

- 2.1. Bankas gali siūlyti ar gauti Skatinimo priemones už teikiamas investicines paslaugas tik tais atvejais, jei konkrečios Skatinimo priemonės atitinka šios Politikos 2 dalyje numatytas sąlygas ir: a) yra skirtos klientui teikiamų paslaugų kokybei pagerinti (taikoma mokėjimams, gautiems iš pavedimų vykdymo vietų ir Banko vykdomo investicinio tyrimo tikslais); ir b) neapsunkina Banko galimybės vykdyti savo pareigas sąžiningai, nešališkai ir profesionaliai, vadovaujantis geriausiai savo klientų interesais.
- 2.2. Kaip numatyta šios Politikos 2.1 a) punkte, Skatinimo priemonėmis gali būti laikomos priemonės, skirtos pagerinti klientui teikiamų paslaugų kokybę, jeigu nuolat įvykdomos šios sąlygos:
 - 2.2.1. Tuo siekiama suteikti papildomas arba aukštesnio lygio klientui aktualias paslaugas proporcingai pagal gaunamos Skatinimo priemonės lygį, pvz.: i) priklausomos investavimo rekomendacijos teikimas ir prieiga prie plataus asortimento tinkamų finansinių priemonių, įskaitant reikiamą skaičių priemonių, kurias siūlo trečiųjų šalių paslaugų teikėjai, neturintys artimų ryšių su investicine bendrove; ii) priklausoma investavimo rekomendacija, teikiama kartu su: pasiūlymu klientui bent kartą per metus įvertinti būsimą finansinių priemonių, į kurias klientas investavo, tinkamumą; arba kartu su kita įprasta paslauga, kuri gali sukurti vertę klientui, pvz., konsultavimas apie siūlomą optimalų kliento aktyvų paskirstymą; arba iii) galimybė už konkurencingą kainą gauti įvairių finansinių priemonių, kurios gali atitikti kliento poreikius, įskaitant priimtina skaičių priemonių, kurias siūlo trečios šalys, kurios nėra artimai susijusios su investavimo bendrove, taip pat suteikiant priemonių (instrumentų) pridėtinę vertę, pvz. objektyvios informacijos teikimo priemonės (instrumentai), padedančios klientui priimti investavimo sprendimus ar padedančios klientui kontroliuoti, modeliuoti ir pritaikyti finansinių priemonių, į kurias klientas investavo, asortimentą arba teikiant periodines ataskaitas apie finansinių priemonių rezultatus, kaštus ir mokesčius;
 - 2.2.2. Skatinimo priemonės neteikia Bankui kaip gavėjui, jo akcininkams ar darbuotojams tiesioginės naudos be materialios naudos atitinkamam klientui;
 - 2.2.3. Skatinimo priemonės yra pateisinamos, jei atitinkamas klientas gauna nuolatinę naudą už nuolatinį skatinimą.
- 2.3. Gaudamas ir siūlydamas Skatinimo priemones, Bankas privalo užtikrinti, kad tokiomis Skatinimo priemonėmis būtų gerinama atitinkamų klientui teikiamų investicinių paslaugų kokybė, bei privalo rinkti ir saugoti tai patvirtinančius įrodymus. Todėl Bankas:
 - 2.3.1. Saugo iš trečiųjų šalių už investicinių ar papildomų paslaugų teikimą gautų Skatinimo priemonių sąrašą; ir
 - 2.3.2. Registruoja, kaip Bankas siūlo ar gauna atlygį arba atlygį, kuriuo Bankas ketina pasinaudoti siekdamas pagerinti atitinkamas investicines paslaugas klientui, ir kokių veiksmų buvo imtasi, kad nebūtų apsunkinta Banko galimybė vykdyti savo pareigas sąžiningai, nešališkai ir profesionaliai, vadovaujantis geriausiai savo klientų interesais.
- 2.4. Bankas gali priimti ar siūlyti Skatinimo priemones tik tuomet, jei Bankas klientams tinkamai atskleidžia informaciją

apie tokias Skatinimo priemones, kaip numatyta šioje Politikoje.

- 2.5. Jei Bankas gauna mokėjimus, komisinius mokesčius ar bet koki piniginį atlygį, kuris neatitinka aukščiau nurodytų reikalavimų, Bankas nedelsdamas juos perduoda atitinkamiems klientams, kai tik tokie mokėjimai buvo gauti.
- 2.6. Norėdamas pasinaudoti ar gauti bet kokią ne Banko, o kito asmens siūlomą Skatinimo priemonę, atitinkamas paslaugas klientams teikiantis Banko skyrius privalo įvertinti, ar tokia Skatinimo priemonė atitinka šios Politikos 2 dalyje numatytus reikalavimus. Šiuo tikslu būtina susisiekti su įgaliotuoju Banko skyriumi. Įvertinęs turimą informaciją, įgaliotasis Banko skyrius nusprendžia, ar tokia Skatinimo priemonė atitinka šios Politikos 2 dalyje numatytas sąlygas. Prireikus, siekdamas tinkamai atlikti įvertinimą, įgaliotasis Banko skyrius pasitelkia kitus Banko skyrius. Jeigu po įvertinimo paaiškėja, kad nauda neatitinka šios Politikos 2 dalyje numatytų reikalavimų, Bankas privalo nepriimti ir nepasinaudoti tokia nauda. Be to, bet kokia nepiniginė nauda privalo būti grąžinta jos teikėjui, kurio turi būti paprašyta ateityje nebesiūlyti tokios naudos. Piniginės naudos atveju taikomi šios Politikos 2.4 punkte numatyti reikalavimai.

3. Apribojimai, susiję su investiciniais tyrimais

- 3.1. Jeigu paslaugų teikimo tikslais Bankui reikalingas trečios šalies parengtas investicinis tyrimas, Bankas tokį tyrimą įgyja, savo lėšomis sumokėjęs tyrimo kainą.
- 3.2. Bankas, nemokamai gavęs bet koki investicinį tyrimą ar bet kokią kitą panašią paslaugą, kuri pagal aukščiau aprašytą procedūrą yra laikoma tinkama Skatinimo priemone, įtraukia šią gautą Skatinimo priemonę į 2.3 punkte nurodytą sąrašą ir užtikrina, kad tiek gautas investicinis tyrimas, tiek Banko savarankiškai tokio tyrimo pagrindu parengta informacija nebūtų teikiama Banko skyriui, atsakingam už nepriklausomų investavimo rekomendacijų paslaugų teikimą klientams.
- 3.3. Siekdamas išvengti atvejų, kai investicinių paslaugų teikėjai, kuriems teikiamos Banko paslaugos, laikytų tokias paslaugas Skatinimo priemonėmis, Bankas atskirai įvertina savo teikiamas paslaugas, įskaitant sandorio tvarkymo ir investicinio tyrimo paslaugas, bei siūlo tokias paslaugas už atskirą mokesťį.
- 3.4. Siekdamas išvengti galimo interesų konflikto, Bankas nemokamai neteikia individualiai parengto investicinio tyrimo informacijos kitiems investicinių paslaugų teikėjams.

4. Informacijos apie Skatinimo priemones atskleidimas

- 4.1. Vykdydamas savo pareigą atskleisti informaciją apie Skatinimo priemones, Bankas:
 - 4.1.1. Prieš pradėdamas teikti klientui investavimo paslaugą, atskleidžia klientui informaciją apie gautas ar siūlytas Skatinimo priemones (įskaitant informaciją apie iš pavedimų vykdymo vietų gautas sumas), jeigu tokios sumos negalima tiksliai įvardinti, tuomet atskleidžia informaciją apie skaičiavimo metodą. Informacija apie neženkliai nepiniginę naudą yra atskleidžiama santraukos forma. Kita nepiniginė nauda, kurią Bankas gauna ar siūlo ryšium su investicinių paslaugų teikimu, yra įkainojama ir įvardijama atskirai. Jei taikytina, Bankas taip pat informuoja klientus apie mokesčių, komisinių mokesčių bei kitokios piniginės ar nepiniginės naudos, kurią bankas gauna, teikdamas investicines paslaugas klientams, pervedimo tvarką.
 - 4.1.2. Jeigu Bankas negalėjo iš anksto atskleisti tikslios informacijos, tuomet Bankas atskleidžia tikslią informaciją apie gautą ar siūlytą atlygį po to, kai tokia Skatinimo priemonė buvo gauta ar pasiūlyta;
 - 4.1.3. Tol, kol Bankas nuolat gauna Skatinimo priemones už teikiamas investavimo paslaugas, Bankas periodiškai, bent kartą per metus, nurodo tikslią Skatinimo priemonių sumą, gautą ar sumokėtą kiekvienam klientui. Informacija apie neženkliai nepiniginę naudą yra atskleidžiama santraukos forma.
- 4.2. Laikydamsis aukščiau minėto reikalavimo atskleisti klientams informaciją apie gautas ar siūlytas Skatinimo priemones už klientams suteikiamas paslaugas, prieš pradėdamas teikti investavimo paslaugą, Bankas parengė gaunamą ir siūlomą Skatinimo priemonių aprašymą, kuris yra pateiktas kaip priedas prie šios Politikos.

5. Neženkliai nepiniginė nauda

- 5.1. Neženkliai nepiniginė nauda turi būti tinkama ir proporcinga bei tokio dydžio, kad ji neturėtų įtakos Banko veiksams, kurie galėtų pakenkti atitinkamo kliento interesams.
- 5.2. Neženkliai nepiniginė nauda gali būti:
 - 5.2.1. Informacija ar dokumentai, susiję su finansine priemone ar investicine paslauga. Tokia informacija ar dokumentai yra bendro pobūdžio ar asmeniškai teikiami siekiant atspindėti konkretaus kliento aplinkybes;
 - 5.2.2. Iš trečiosios šalies gauta raštiška medžiaga, kurią perdavė ir už kurią sumokėjo emitentė įmonė ar potencialus

emitentas, siekdamas paskatinti įmonės naują emisiją, arba jeigu trečiosios šalies bendrovė yra įsipareigojusi pagal sutartį, ir jai emitentas yra sumokėjęs už tai, kad tokia medžiaga būtų periodiškai teikiama, su sąlyga, kad santykiškai yra aiškiai atskleisti toje medžiagoje, ir kad atitinkama medžiaga yra tuo pačiu metu pateikiama visoms ją gauti pageidaujančioms investicinėms bendrovėms arba visuomenei;

- 5.2.3. Dalyvavimas konferencijose, seminaruose ir kituose mokymuose apie konkrečios finansinės priemonės ar investicinės paslaugos naudas ir savybes;
- 5.2.4. Pagrįstos *de minimis* vertės vaišingumas, pvz. verslo susitikimo, konferencijos, seminaro ar mokymų metu siūlomas maistas ir gėrimai;
- 5.2.5. Kita neženkliai nepiniginė nauda.

6. Skatinimo priemonės, susijusios su nepriklausoma investavimo rekomendacija ir (arba) portfelio valdymo paslauga

6.1. Teikdamas nepriklausomas investavimo rekomendacijas ir (arba) portfelio valdymo paslaugą, Bankas privalo laikytis specialios Skatinimo priemonėms taikomos procedūros:

6.1.1. Pilnai perveda klientui visus mokesčius, komisinius mokesčius ar bet kokią kitą piniginių atlygį, kurį Bankui moka ar teikia trečioji šalis ar asmuo, veikiantis trečiosios šalies vardu, už atitinkamas tam klientui teikiamas paslaugas, iš karto po tokių mokesčių gavimo. Todėl Bankas įgyvendina ir laikosi konkrečiam klientui grąžintinos sumos nustatymo tvarkos, jei gautos sumos negalima priskirti konkrečiam klientui grąžintinai sumai;

6.1.2. Kartą per metus informuoja klientus apie jiems pervestus mokesčius, komisinius mokesčius ar kitą piniginių atlygį, nurodant tokią informaciją teikiamose ataskaitose;

6.1.3. Gali gauti ir priimti tik neženkliai nepiniginę naudą, kuria siekiama pagerinti klientams teikiamų paslaugų kokybę, kaip numatyta Politikoje.

6.1.4. Investavimo rekomendacijas ir (arba) portfelio valdymo paslaugas teikiantis Banko skyrius, norėdamas pasinaudoti ar gauti bet kokią nepiniginę ne Banko siūlomą naudą, privalo įvertinti, ar tokia nepiniginė nauda atitinka: a) šios Politikos 2 dalyje numatytus reikalavimus; ir b) neženkliai nepiniginei naudai taikomus reikalavimus. Šiuo tikslu būtina susisiekti su įgaliotuoju Banko skyriumi. Įvertinęs turimą informaciją, įgaliotasis Banko skyrius nusprendžia, ar tokia Skatinimo priemonė atitinka šios Politikos 2 dalyje numatytas sąlygas. Prireikus, siekdamas tinkamai atlikti įvertinimą, įgaliotasis Banko skyrius pasitelkia kitus Banko skyrius. Jeigu po įvertinimo paaiškėja, kad nauda neatitinka šių minėtų sąlygų, Bankas privalo nepriimti ir nepasinaudoti tokia naudą. Be to, bet kokia nepiniginė nauda privalo būti grąžinta jos teikėjui, kurio turi būti paprašyta ateityje nebesiūlyti tokios naudos.

Priedas Nr.1 prie Politikos

IŠANKSTINIS PRANEŠIMAS APIE SKATINIMO PRIEMONES

Tokiu pranešimu Luminor Bank AS informuoja apie Banko gautas ar siūlytas Skatinimo priemones, kurias Bankas įvertino kaip: a) skirtas pagerinti klientams teikiamų paslaugų kokybę; b) neapsunkinančias Banko galimybes vykdyti savo pareigas sąžiningai, nešališkai ir profesionaliai, vadovaujantis geriausiaisiais savo klientų interesais.

GAUTOS SKATINIMO PRIEMONĖS

Bankas gauna komisinių mokesčių iš Saxo Bank A/S už Banko tarpininkavimą klientams, besinaudojantiems Saxo Bank A/S prekybos platforma. Pagal su Saxo Bank A/S pasirašytą sutartį, Bankas ieško klientų, pageidaujančių naudotis platforma, pasirašo su jais sutartis, teikia praktinę ir metodologinę pagalbą, teikia informaciją apie rinką ir perduoda klientų pavedimus vykdyti Saxo Bank A/S. Saxo Bank A/S Bankui moka tokio dydžio komisinių mokesčių:

Objektas	Komisinis mokestis	Dalis komisinio mokesčio, gaunama kaip skatinimas
Forex Rolling neatidėliotini ir išankstiniai valiutos keitimo sandoriai	Skirtumas	20 - 56%
	Pozicijos perkėlimas (position rollover): Tarpbankinės pirkimo/pardavimo kainos atkainis	10 - 40% atkainio
Forex Opcionai	Komisinis mokestis	1 - 5%
	Skirtumas	2 - 60%
CFD Indeksai	Skirtumas	7 - 60%
Susitarimai dėl akcijų kainų skirtumo (CFD)	Komisinis mokestis	7 - 50%
CFD su besibaigiančiu galiojimo terminu	Skirtumas	10 - 40%
Ateities sandoriai	Komisinis mokestis	50 - 73%
	Saugojimo mokestis: Tarpbankinės pirkimo/pardavimo kainos atkainis	17%
Akcijos	Komisinis mokestis	7 - 50%
Pinigai	Sąskaitos palūkanos	iki 50%

Bankas gauna periodinius mokėjimus iš investicijų fondo valdytojų, kai Banko teikiamomis paslaugomis besinaudojantys klientai įsigyja žemiau nurodytų investicinių fondų vienetus/akcijas. Šie Banko gaunami periodiniai mokėjimai priklauso nuo investicinių fondų valdymo mokesčių, o gaunamo mokėjimo suma paprastai yra paskaičiuojama kaip konkretaus investicinio fondo metinio valdymo mokesčio procentinė dalis.

Smulkesnė informacija apie Banko gaunamas Skatinimo priemones už investicinio fondo vienetų platinimą yra nurodyta atskirame pridedamame sąraše.

Luminor Pensions Estonia AS moka Bankui 10 eurų už kiekvieną naują klientą, kuris pirmą kartą įsigyja Luminor III pakopos pensijų fondo vienetų Banko platinimo kanalais.

Jeigu Banko klientai įsigyja šių investicinių fondų vienetų/akcijų ryšium su nepriklausoma investavimo rekomendacija ir (arba) portfelio valdymo paslaugomis, Bankas paskirsto visus aukščiau minėtus mokesčius ir gavęs juos, nedelsdamas perveda klientams.

Banko už investicinių fondų vienetų platinimą gaunamų skatinimo priemonių sąrašas

Investicinis fondas	ISIN	Metinis investicinio fondo valdymo mokestis	Skatinimo priemonė (Banko gaunamo metinio mokesčio už investicinio fondo valdymą dalis)
Templeton BRIC Fund A(acc)USD	LU0229945570	1,60%	40,0%
Aberdeen Global - Russian Equity Fund	LU0505785260	1,92%	40,0%
Fidelity China Consumer Fund	LU0594300096	1,50%	40,0%
JPMorgan Funds - ASEAN Equity Fund	LU0441852612	1,50%	40,0%
Templeton Asian Growth Fund (ex-Japan)	LU0229940001	1,60%	40,0%
AVIVA INVESTORS EUROPEAN REAL ESTATE	LU0274935567	1,80%	40,0%
BARING GLOBAL EMG MKTS FR-\$	IE0000838304	1,50%	40,0%
BGF European Special Situations A2 EUR	LU0154234636	1,50%	40,0%
BGF European Value A2 EUR	LU0072462186	1,50%	40,0%
BGF Global Corporate Bond Fund	LU0825403933	0,90%	40,0%
BlackRock Global Corporate Bond Fund	LU0297942434	0,90%	40,0%
BlackRock World Financials Fund	LU0171304719	1,50%	40,0%
Amundi Funds Bond Global Aggregate	LU0319687637	0,05%	40,0%
Amundi Funds Bond Global Aggregate IHE (C)	LU0839535357	0,05%	40,0%
AXA IM FIIS US Corporate Bonds Fund	LU0231443523	0,35%	40,0%
Axa IM FIIS-US Corp BD-I HDG	LU0231443010	0,35%	40,0%
AXA IM FIIS-US CORP BD-IUSD	LU0231442988	0,35%	40,0%
BlackRock Asian Tiger Fund	LU0841166456	1,00%	40,0%
BlackRock Global Corporate	LU0297942194	0,90%	40,0%
Blackrock Global Corporate Bond Fund A4 Hedged EUR	LU0303846876	0,90%	40,0%
Deutsche Invest I China Bonds	LU0632805262	1,10%	40,0%
Emerging Local Currency Debt-HP EUR - Pictet	LU0340553949	1,20%	40,0%
Emerging Local Currency Debt-P EUR - Pictet	LU0280437673	1,20%	40,0%
Fidelity European High Yield Fund	LU0251130802	1,00%	40,0%
JPMorgan Funds - Emerging Markets Corporate Bond Fund	LU0512127548	1,00%	40,0%
JPMorgan Funds - Emerging Markets Corporate Bond Fund	LU0512127621	1,00%	40,0%
JPMorgan Funds - Emerging Markets Corporate Bond Fund	LU0714440665	1,00%	40,0%
MGOIEAH LN Equity	GB00B933FW56	1,00%	40,0%
Morgan Stanley Eur Corp. Bond Fund - Class A EUR	LU0132601682	0,96%	40,0%
PIMCO Diversified Income Duration Hedged Fund	IE00B7JKSP07	1,43%	40,0%
PIMCO Diversified Income Duration Hedged Fund EUR (Hedged)	IE00B4TJVF73	1,43%	40,0%
PIMCO Emerging Markets 2018 Fund	IE00BQPWD032	1,17%	40,0%
BRIC - Franklin Temp	LU0229946628	1,60%	40,0%
CEE: East Europe - Franklin Tem	LU0078277505	1,60%	40,0%
De.Inv.I-Em.Mkts Top Dividend Inhaber - Anteile LC o.N.	LU0329760002	1,50%	40,0%
DEUTCH MITTELSTANLEIHEN	LU0974225590	0,60%	40,0%
Deutsche Invest I China Bonds	LU0740830996	1,10%	40,0%
Deutsche Invest I China Bonds	LU0616856422	1,10%	40,0%

DJE - Zins & Dividende PA	LU0553164731	1,26%	40,0%
DNB fund - Asian Small Cap	LU0067059799	1,75%	40,0%
DNB fund - Global Emerging ESG	LU0090738252	1,75%	40,0%
DNB fund - ECO Absolute Return A EUR Cap	LU0547714286	1,50%	50,0%
DNB Fund - ECO Absolute Return A NOK Cap	LU0547714369	1,50%	50,0%
DNB fund - Global SRI ESG	LU0029375739	1,25%	40,0%
DNB fund - India	LU0302237721	1,50%	40,0%
DNB fund - Nordic Equities	LU0083425479	1,25%	40,0%
DNB fund - Private Equity - B	LU0302296065	1,75%	40,0%
DNB fund - Technology	LU0302296495	1,50%	40,0%
DNB fund - Technology (USD)	LU1047850349	1,50%	40,0%
DNB Fund - TMT Absolute Return A EUR Cap	LU0547714526	1,50%	50,0%
DNB Fund - TMT Absolute Return retail A (NOK)	LU0547714799	1,50%	50,0%
DWS Global Natural Resources Equity Typ O	DE0008474123	1,80%	40,0%
DWS Invest - GL Emerg - Anteile LC	LU0210301635	1,50%	40,0%
DWS Invest Chinese Equities Fund	LU0273157635	1,50%	40,0%
DWS MOPs LD	LU0989117667	1,40%	40,0%
Emerging: Emerging Markets Smaller Comp - Franklin Tem	LU0300743431	1,60%	40,0%
Europe: Euro-Markets - BlackRock	LU0162689763	1,50%	40,0%
Europe: Euro-Markets - BlackRock(A2)	LU0093502762	1,50%	40,0%
Europe: Europe Potential - Pioneer	LU0271656307	1,50%	40,0%
Europe: European Growth - Fidelity	LU0048578792	1,50%	40,0%
Europe: European Value Equ - MSI	LU0073234501	1,44%	40,0%
European High Yield Fund- Fidelity	LU0110060430	1,00%	40,0%
FIDELITY FUNDS-EMERGING Markets - SS (Sicav)	LU0048575426	1,50%	40,0%
FRANK TEMP INV LAT AMER-A- (Equity)	LU0128526570	1,60%	40,0%
FRANK TP LAT AMR-A	LU0260865158	1,60%	40,0%
Franklin Euro High Yield A Acc EUR	LU0131126574	1,20%	40,0%
Franklin European Small Cap Growth Fund	LU0260871552	1,60%	40,0%
Franklin Templeton Biotech Discovery fund A Acc	LU0109394709	1,60%	40,0%
Franklin Templeton European Growth Fund	LU0122612848	1,60%	40,0%
FRANKLIN TEMPLETON FUNDS - MENA Fund	LU0352132285	1,60%	40,0%
Franklin Templeton Inv.Fund - European Small-Mid Cap Growth Fund	LU0138075311	1,60%	40,0%
FTIF-F Japan Fund Namens-Ant (acc) EUR o.N.	LU0231790675	1,60%	40,0%
FTIF-F Japan Fund Names-Ant A (acc) USD o.N.	LU0231790832	1,60%	40,0%
GAM Multistock - Emerging Markets Equity EUR	LU1112791014	1,50%	40,0%
Invesco Pan European Equity A Acc	LU0028118809	1,50%	40,0%
Invesco Pan European High Income Fund	LU0243957312	1,25%	40,0%
Japonija: Japonijos akciju fondas, Metzler	IE0003722711	1,00%	40,0%
JPM Eastern Europe Equity	LU0210529144	1,50%	40,0%
JPM Europe Equity Plus A (perf) Acc EUR	LU0289089384	1,50%	40,0%

JPM-EUROPE ST.VALA D.EO	LU0107398884	1,50%	40,0%
JPMorgan Funds - Europe Small Cap Fund	LU0210531637	1,50%	40,0%
JPMorgan Funds - Global Focus Fund	LU0210534227	1,50%	40,0%
JPMorgan IF - Global Balanced Fund A (acc) - EUR	LU0070212591	1,45%	40,0%
JPMorgan JPN RUSSIA- A-DIS (SICAV)	LU0215049551	1,50%	40,0%
JPMorganF-JF CHINA - A-ACC(SICAV)	LU0210526637	1,50%	40,0%
JPMorganJPM Russia -ACC (Sicav)	LU0215050484	2,50%	40,0%
KAPITAL PLUS OPEN END FUND	DE0008476250	0,72%	40,0%
Latin: Latin America - Gartmore	LU0200080918	1,50%	40,0%
Liuksemburgo banko inv. fondas BL-BOND DOLLAR- B- CAP-	LU0093570926	0,60%	40,0%
Liuksemburgo banko inv. fondas SOU/BL-BOND EURO- B- CAP	LU0093570769	0,60%	40,0%
Liuksemburgo banko inv. fondas SOU/BL-EQUITIES AMERICA	LU0093570256	1,25%	40,0%
MFS Global Equity Fund	LU0094560744	1,50%	40,0%
MFS MERIDIAN European Value Fund	LU0125951151	1,50%	40,0%
Mirova Global Sustainable Equity Fund	LU0914729453	0,22%	40,0%
Natixis Har Assc Useqf-laUSD	LU0130102931	0,38%	40,0%
Nordea I SIC - Global P BP-EUR	LU0476541221	0,75%	40,0%
Nordlux Pro-Aktiv-A	LU1046626096	1,00%	40,0%
Pictet Emerging Local Currency Debt Fund	LU0255798109	1,20%	40,0%
PIONEER FUNDS- EAST EU EQ - A	LU0119336021	1,50%	40,0%
Russia: Russia - DWS	LU0146864797	1,23%	40,0%
Schroder ISF European Smaller Companies A Acc Open.	LU0106237406	1,50%	40,0%
Sector: DNB Renewabl. Energy- DNB	LU0302296149	1,50%	40,0%
Sector: Global Health Care - Fidelity	LU0114720955	1,50%	40,0%
Sector: Global Technology - Fidelity	LU0099574567	1,50%	40,0%
Sector: World Commodities CHE Parvest	LU0823449425	1,50%	40,0%
Sector: World Gold - BlackRock (Hedged A2)	LU0326422689	1,75%	40,0%
SHRODER INT EURO CORP A1 D	LU0406854488	0,45%	40,0%
Templeton Asia Growth fund USD	LU0128522157	1,60%	40,0%
Templeton Asian Bond Fund A USD	LU0229949994	1,00%	40,0%
Templeton Emerging Markets bond fund A USD	LU0029876355	1,60%	40,0%
Templeton Euroland A (acc) EUR	LU0093666013	1,60%	40,0%
Templeton US Equity fund USD	LU0098860363	1,60%	40,0%
UBS (Lux) Equity SICAV-Emerging Markets High Dividend	LU1081987536	1,76%	40,0%
UBS (Lux)Equity - USA Multi St.DL Inhaber	LU0098995292	1,44%	40,0%
US: US Equity- Franklin Temp.	LU0139291818	1,60%	40,0%
US: US Growth - Morgan ST	LU0073232471	1,68%	40,0%
World: DWS Invest Top Dividend Fund	LU0507265923	1,50%	40,0%
World: World FD - Fidelity	LU0069449576	1,50%	40,0%
African Equity fund	LU0390857042	1,95%	40,00%
African Equity fund	LU0390856747	1,95%	40,00%
African Equity Fund	LU0390856663	1,95%	40,00%

Alpha 15	LU0607983896	2,00%	60,00%
Asian Focus Equity Fund	LU0533596630	1,50%	60,00%
Asian Focus Equity Fund	LU0173782102	1,50%	60,00%
Asian Focus Equity Fund	LU0174358928	1,50%	60,00%
Asian Focus Equity Fund	LU0174359496	1,50%	60,00%
Asian Focus Equity Fund	LU0064675985	1,50%	60,00%
Chinese Equity Fund	LU0975278499	1,80%	60,00%
Chinese Equity Fund	LU0975278572	1,80%	60,00%
Danish Bond Fund	LU0064319766	0,60%	60,00%
Danish Bond Fund	LU0173778845	0,60%	60,00%
Danish Kroner Reserve	LU0173919332	0,13%	60,00%
Danish Kroner Reserve	LU0064321317	0,13%	60,00%
Danish Kroner Reserve	LU0173785030	0,13%	60,00%
Danish Mortgage Bond Fund	LU0173919688	0,60%	60,00%
Danish Mortgage Bond Fund	LU0076315968	0,60%	60,00%
Danish Mortgage Bond Fund	LU0173779223	0,60%	60,00%
Emerging Consumer Fund	LU0390857638	1,50%	60,00%
Emerging Consumer Fund	LU0390857554	1,50%	60,00%
Emerging Consumer Fund	LU0533589775	1,50%	60,00%
Emerging Consumer Fund	LU0390857471	1,50%	60,00%
Emerging Consumer Fund	LU0533589858	1,50%	60,00%
Emerging Market Bond Fund	LU0772926084	1,00%	40,00%
Emerging Market Bond Fund	LU0772926670	1,00%	40,00%
Emerging Market Bond Fund	LU0772927215	1,00%	40,00%
Emerging Market Bond Opportunitites Fund	LU0772919543	1,20%	40,00%
Emerging Market Bond Opportunitites Fund	LU0772920129	1,20%	40,00%
Emerging Market Corporate Bond Fund	LU0637302547	1,20%	40,00%
Emerging Market Corporate Bond Fund	LU0634509870	1,20%	40,00%
Emerging Market Corporate Bond Fund	LU0637304675	1,20%	40,00%
Emerging Market Local Debt Fund	LU0772932488	1,00%	60,00%
Emerging Market Local Debt Fund	LU0772933023	1,00%	60,00%
Emerging Markets Focus Equity Fund	LU0772938840	1,50%	60,00%
Emerging Markets Focus Equity Fund	LU0772938410	1,50%	60,00%
Emerging Markets Focus Equity Fund	LU0772938923	1,50%	60,00%
Emerging Markets Small Cap Fund	LU0975279117	1,60%	40,00%
Emerging Markets Small Cap Fund	LU0975279208	1,60%	40,00%
Emerging Stars Equity Fund	LU0602539867	1,50%	60,00%
Emerging Stars Equity Fund	LU0602539602	1,50%	60,00%
European Corporate Bond Fund	LU0173921312	0,60%	60,00%
European Corporate Bond Fund	LU0173921403	0,60%	60,00%
European Corporate Bond Fund	LU0173783928	0,60%	60,00%
European Covered Bond Fund	LU0076315455	0,60%	60,00%
European Covered Bond Fund	LU0173920348	0,60%	60,00%
European Cross Credit Fund	LU0733673288	1,00%	60,00%

European Diversified Corporate Bond Fund	LU0533591169	0,50%	60,00%
European Financial Debt Fund	LU0772944145	1,00%	60,00%
European Focus Equity Fund	LU0982408295	1,50%	60,00%
European High Yield Bond Fund	LU0236489380	1,00%	40,00%
European High Yield Bond Fund	LU0236489893	1,00%	40,00%
European High Yield Bond Fund	LU0141799501	1,00%	40,00%
Global High Yield Bond Fund	LU0787834513	1,00%	40,00%
European High Yield Bond Fund (HB)	LU0637316331	1,00%	60,00%
European High Yield Bond Fund II	LU0602544602	1,00%	60,00%
European Small and Mid Cap Equity Fund	LU0087942271	1,30%	60,00%
European Small and Mid Cap Equity Fund	LU0417818589	1,30%	60,00%
European Small and Mid Cap Equity Fund	LU0417818407	1,30%	60,00%
European Value Fund	LU0064319337	1,50%	40,00%
European Value Fund	LU0173921072	1,50%	40,00%
European Value Fund	LU0173920934	1,50%	40,00%
European Value Fund	LU0968814441	1,50%	40,00%
Flexible Fixed Income Fund	LU0915365364	0,80%	60,00%
Flexible Fixed Income Plus Fund	LU0634509953	1,20%	60,00%
Global Bond Fund	LU0064321150	0,60%	60,00%
Global Bond Fund	LU0173921668	0,60%	60,00%
Global Bond Fund	LU0173921585	0,60%	60,00%
Global Climate and Environment	LU0348926527	1,50%	60,00%
Global Climate and Environment Fund	LU0348926287	1,50%	60,00%
Global Climate and Environment Fund	LU0348926360	1,50%	60,00%
Global Dividend Fund	LU0772951512	1,50%	60,00%
Global Dividend Fund	LU0772951785	1,50%	60,00%
Global Dividend Fund	LU0772951355	1,50%	60,00%
Global Dividend Fund	LU0772951868	1,50%	60,00%
Global High Yield Bond Fund	LU0476539324	1,00%	40,00%
Global Ideas Equity Fund	LU1002951728	1,50%	60,00%
Global Ideas Equity Fund	LU1002951645	1,50%	60,00%
Global Opportunity Fund	LU0975280552	1,50%	40,00%
Global Portfolio Fund	LU0476541221	0,75%	60,00%
Global Real Estate Fund	LU0705260007	1,50%	60,00%
Global Real Estate Fund	LU0705259843	1,50%	60,00%
Global Real Estate Fund	LU0705259686	1,50%	60,00%
Global Real Estate Fund	LU0705259769	1,50%	60,00%
Global Real Estate Fund	LU0705260189	1,50%	40,00%
Global Small Cap Fund	LU1029333462	1,50%	40,00%
Global Small Cap Fund	LU1029332142	1,50%	40,00%
Global Stable Equity Fund	LU0236490636	1,50%	60,00%
Global Stable Equity Fund	LU0112467450	1,50%	60,00%
Global Stable Equity Fund	LU0236490123	1,50%	60,00%
Global Stable Equity Fund - Euro Hedged	LU0278529986	1,50%	60,00%

Global Stable Equity Fund - Euro Hedged	LU0278530562	1,50%	60,00%
Heracles Long/Short MI Fund	LU0343921457	2,00%	40,00%
Heracles Long/Short MI Fund	LU0375726329	2,00%	40,00%
Indian Equity Fund	LU0637335638	1,80%	40,00%
Indian Equity Fund	LU0634510613	1,80%	40,00%
International High Yield Bond Fund - USD Hedged	LU0826393653	1,00%	40,00%
International High Yield Bond Fund - USD Hedged	LU0826393067	1,00%	40,00%
Latin American Equity Fund	LU0309470531	1,60%	40,00%
Latin American Equity Fund	LU0309470028	1,60%	40,00%
Latin American Equity Fund	LU1005863557	1,60%	40,00%
Latin American Equity Fund	LU0309468808	1,60%	40,00%
Latin American Equity Fund	LU0607982732	1,60%	40,00%
Low Duration US High Yield Bond Fund - HB (EUR)	LU0602537499	1,00%	40,00%
Low Duration US High Yield Bond Fund	LU0602537226	1,00%	40,00%
Low Duration US High Yield Bond Fund	LU0602537069	1,00%	40,00%
Multi Asset Fund	LU0445386369	1,70%	60,00%
Multi Manager Fund Aggressive	LU0946759445	1,50%	60,00%
Multi Manager Fund Aggressive	LU0946760021	1,50%	60,00%
Multi Manager Fund Balanced	LU0946760294	1,25%	60,00%
Multi Manager Fund Balanced	LU0946760708	1,25%	60,00%
Multi Manager Fund Conservative	LU0946760880	1,00%	60,00%
Multi Manager Fund Conservative	LU0946761342	1,00%	60,00%
Multi Manager Fund Equity FoF	LU1138504185	1,50%	60,00%
Nordic Equity Fund	LU0173922476	1,50%	60,00%
Nordic Equity Fund	LU0064675639	1,50%	60,00%
Nordic Equity Fund	LU0173922559	1,50%	60,00%
Nordic Equity Fund	LU0607985677	1,50%	60,00%
Nordic Equity Small Cap Fund	LU0278528665	1,50%	60,00%
Nordic Equity Small Cap Fund	LU0278527428	1,50%	60,00%
Nordic Equity Small Cap Fund	LU0278528152	1,50%	60,00%
Nordic Ideas Equity Fund	LU0915372659	1,50%	60,00%
Nordic Ideas Equity Fund	LU0915373897	1,50%	60,00%
Nordic Stars Equity Fund	LU1079987720	1,50%	60,00%
North American All Cap Fund	LU0772958442	1,50%	40,00%
North American All Cap Fund	LU0772958103	1,50%	40,00%
North American All Cap Fund	LU0772958012	1,50%	40,00%
North American All Cap Fund	LU0772958285	1,50%	40,00%
North American All Cap Fund	LU0772958525	1,50%	40,00%
North American All Cap Fund	LU0772959259	1,50%	40,00%
North American High Yield Bond Fund	LU0826399429	1,00%	40,00%
North American High Yield Bond Fund	LU0826398702	1,00%	40,00%
North American Small Cap Fund (EUR)	LU0826404526	1,50%	40,00%
North American Small Cap Fund	LU0826405176	1,50%	40,00%
North American Value Fund - HB (EUR)	LU0255617598	1,50%	40,00%

North American Value Fund	LU0533600259	1,50%	40,00%
North American Value Fund	LU0173783092	1,50%	40,00%
North American Value Fund	LU0173922989	1,50%	40,00%
North American Value Fund	LU0173922807	1,50%	40,00%
North American Value Fund	LU0076314649	1,50%	40,00%
Norwegian Bond Fund	LU0173781559	0,60%	60,00%
Norwegian Bond Fund	LU0087209911	0,60%	60,00%
Norwegian Equity Fund	LU0173923102	1,50%	60,00%
Norwegian Equity Fund	LU0173784223	1,50%	60,00%
Norwegian Equity Fund	LU0081952003	1,50%	60,00%
Norwegian Kroner Reserve	LU0173923284	0,13%	60,00%
Norwegian Kroner Reserve	LU0173786863	0,13%	60,00%
Norwegian Kroner Reserve	LU0078812822	0,13%	60,00%
Renminbi High Yield Bond Fund	LU1221952101	1,50%	40,00%
Stable Emerging Markets Equity Fund	LU0637346080	1,80%	60,00%
Stable Emerging Markets Equity Fund	LU0637345868	1,80%	60,00%
Stable Emerging Markets Equity Fund	LU0637345785	1,80%	60,00%
Stable Emerging Markets Equity Fund	LU0637345942	1,80%	60,00%
Stable Emerging Markets Equity Fund	LU0634510886	1,80%	60,00%
Stable Equity Long/Short Fund - Euro Hedged	LU0826409327	1,70%	60,00%
Stable Equity Long/Short Fund - Euro Hedged	LU0826410093	1,70%	60,00%
Unconstrained Bond Fund - USD Hedged	LU0975281527	1,10%	40,00%
Unconstrained Bond Fund - USD Hedged	LU0975281444	1,10%	40,00%
Stable Return Fund	LU0227384020	1,50%	60,00%
Stable Return Fund	LU0227384459	1,50%	60,00%
Stable Return Fund	LU0227384707	1,50%	60,00%
Stable Return Fund	LU1032955483	1,50%	60,00%
Swedish Bond Fund	LU0173781047	0,60%	60,00%
Swedish Bond Fund	LU0064320186	0,60%	60,00%
Swedish Kroner Reserve	LU0173923524	0,13%	60,00%
Swedish Kroner Reserve	LU0173785626	0,13%	60,00%
Swedish Kroner Reserve	LU0064321663	0,13%	60,00%
Tactical Allocation Balanced	LU0091716570	1,25%	60,00%
Tactical Allocation Conservative	LU0091716737	1,00%	60,00%
US Corporate Bond Fund	LU0458979076	0,70%	40,00%
US Corporate Bond Fund	LU0458979746	0,70%	40,00%
US Corporate Bond Fund	LU0458980595	0,70%	40,00%
US High Yield Bond Fund	LU0278531701	1,00%	40,00%
US High Yield Bond Fund	LU0278531610	1,00%	40,00%
US High Yield Bond Fund	LU0410959117	1,00%	40,00%
US Total Return Bond Fund	LU0826414087	1,10%	40,00%
US Total Return Bond Fund	LU0826414673	1,10%	40,00%
US Total Return Bond Fund	LU0826415480	1,10%	40,00%
Corporate Bond Fund I Growth	FI0008801303	0,40%	50,00%

Eastern Europe Fund Growth	FI0008803499	1,60%	50,00%
Emerging Market Bond Fund Growth	FI0008807532	1,00%	50,00%
Euro Bond Fund A Growth	FI0008801451	0,60%	50,00%
Europe Fund Growth	FI0008802194	1,50%	50,00%
Far East Fund Growth	FI0008803523	1,60%	50,00%
Global High Yield Fund Growth	FI0008806450	1,00%	50,00%
India Fund Growth	FI0008810627	1,85%	50,00%
Moderate Yield Fund A Growth	FI0008814595	0,15%	50,00%
Moderate Yield Fund B Growth	FI0008814611	0,125%	50,00%
Nordic Small Cap Fund Growth	FI0008800438	1,60%	50,00%
North America Fund Growth	FI0008805585	1,00%	50,00%
Savings 75 Growth	FI0008806823	1,80%	50,00%
Stable Return Fund A Growth	FI0008810254	1,75%	50,00%
Yield Fund A Growth	FI0008814512	0,60%	50,00%

6. Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės

Šios Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės yra taikomos Šalių santykiams dėl Paslaugų teikimo pagal Sutartis tarp Banko (dabartinis pavadinimas – Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, buvęs pavadinimas – AB DNB bankas) ir Kliento:

1. kurios sudarytos iki 2017-09-30 (imtinai);

2. kurios sudarytos 2017-10-01 ir vėliau, jei jose (arba jų prieduose) yra nurodyta, kad taikomos Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės (D).

Ši Banko paslaugų teikimo bendrųjų taisyklių versija įsigalioja 2019 m. sausio 2 d.

SAVOKOS IR JŲ AIŠKINIMAS

1. Jeigu nėra aiškiai nurodyta kitaip, toliau šiame dokumente naudojamos sąvokos turi tokias reikšmes:
 - 1.1 „**Asmens duomenys**“ – kaip apibrėžta Bendrajame duomenų apsaugos reglamente.
 - 1.2 „**Bankas**“ – Luminor Bank AS, registracijos kodas 11315936, adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre, Lietuvos Respublikoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, įmonės kodas 304870069, PVM mokėtojo kodas LT100011758514, registruotos buveinės adresas: Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuva.
 - 1.3 „**Banko interneto svetainė**“ – tai Banko interneto puslapis, kurio adresas www.luminor.lt
 - 1.4 „**Banko paslaptis**“ – pagal Taikytiną teisę nustatyta Banko prievolė laikyti paslapyje Bankui žinomą su Klientu susijusią informaciją.
 - 1.5 „**Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas**“ – tai 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).
 - 1.6 „**Bendrosios taisyklės**“ – tai šios „Luminor“ paslaugų teikimo bendrosios taisyklės.
 - 1.7 „**Darbo diena**“ – tai kalendorinė diena, išskyrus oficialių švenčių ir ne darbo dienas (šeštadienius ir sekmadienius).
 - 1.8 „**Įsipareigojimai**“ – bet kokie Kliento įsipareigojimai Bankui pagal bet kokią Paslaugų teikimo sutartį ir (ar) Paslaugą.
 - 1.9 „**Įsipareigojimų nevykdymo atvejis**“ turi tokią reikšmę, kaip nurodyta 58 punkte.
 - 1.10 „**Kainynas**“ – tai Banko kainynas, kuriame, neatsižvelgiant į kitas tarp Šalių sudarytas sutartis, nurodyti Kliento Bankui už teikiamas Paslaugas mokėtini mokesčiai.
 - 1.11 „**Klientas**“ – tai juridinis asmuo, teisinė struktūra arba fizinis asmuo, kuris naudojasi, pasinaudoja ar ketina naudotis Paslauga.
 - 1.12 „**Naudos gavėjas**“ – tai fizinis asmuo, kuris pagal Taikytiną teisę yra apibrėžtas kaip naudos gavėjas.
 - 1.13 „**Nuotolinio ryšio priemonės**“ – visos priemonės, naudojamos siūsti ar perduoti informaciją, kai informacija perduodama Bankui ir Klientui fiziškai nesutinkant (pavyzdžiui, paštas, telefonas, elektroninis paštas, Skaitmeniniai kanalai).
 - 1.14 „**Nutraukimo atvejis**“ turi tokią reikšmę, kaip nurodyta 59 punkte.
 - 1.15 „**Paslauga**“ – Banko siūloma arba teikiama paslauga.
 - 1.16 „**Paslaugų teikimo sąlygos**“ – tai konkrečios Paslaugos teikimo sąlygos ar taisyklės, kurios reglamentuoja santykius tarp Šalių, susijusius su teikiama Paslauga.
 - 1.17 „**Paslaugų teikimo sutartis**“ – tai Šalių sudaryta sutartis dėl Paslaugų teikimo.
 - 1.18 „**Sankcijos taikančios institucijos**“ – tai Jungtinės Tautos, Europos Sąjunga, Jungtinės Amerikos Valstijos, Jungtinė karalystė, šalys, kuriose Bankas ir (ar) jo Susiję asmenys vykdo veiklą, taip pat bet kurios Banko pasirinktos valstybės ir (arba) tarptautinės organizacijos bei bet kuri institucija, veikianti bet kurios iš jų vardu Sankcijų atžvilgiu. Informaciją apie Sankcijas taikančias institucijas, kurių nustatytų Sankcijų Bankas laikosi, Bankas skelbia Banko interneto svetainėje ir turi teisę vienašališkai be išankstinio pranešimo papildyti ar keisti tokių institucijų sąrašus.
 - 1.19 „**Sankcijos**“ – priemonių, nustatytų kompetentingų Sankcijas taikančių institucijų prieš valstybes, fizinius ir juridinius asmenis bei kitus asmenis, kurie pažeidžia žmogaus teises, kelia etinius, teritorinius ar religinius konfliktus, remia terorizmą ar pažeidžia kitas tarptautines normas ar principus, visuma. Bankas kaip finansinė įstaiga laikosi Sankcijas taikančių institucijų nustatytų finansinių ir ekonominių sankcijų režimo, įskaitant turto įšaldymą, atsisakymą vykdyti sandorius, susilaikymą nuo sutarčių sudarymo su organizacijomis/asmenimis, kuriems taikomos Sankcijos, paskolų išdavimo tokiems asmenims ar kitokio jų finansavimo ir pan.

- 1.20 „**Sankcijų sąrašas**“ – tai Sankcijų paskirtis ar tikslinė grupė, kurią įtraukia į sąrašą ir (ar) patvirtina Sankcijas taikanti institucija, ir (ar) jų sąrašas, kurį tvarko Sankcijas taikanti institucija.
- 1.21 „**Skaitmeniniai kanalai**“ – tai Banko nuotolinės prieigos sistema, kuri leidžia Klientui, sudarius Paslaugų teikimo sutartį, naudotis Paslauga ir bendrauti su Banku nuotoliniu būdu.
- 1.22 „**Su Klientu susijęs asmuo**“ – jei Klientas yra juridinis asmuo ar teisinė struktūra, tai Susijęs asmuo tokio Kliento atžvilgiu, Kliento Naudos gavėjas, bet koks tiesioginis ar netiesioginis akcininkas ir bet kurio iš šių asmenų vadovai, valdybos ar stebėtojų tarybos nariai, pareigūnai, darbuotojai, tarpininkai ar atstovai.
- 1.23 „**Susijęs asmuo**“ – tai asmuo, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas juridinio asmens, arba asmuo, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojantis juridinį asmenį, arba asmuo, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas to paties asmens, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja juridinį asmenį, kai kontrolė yra iš įstatymų ar sandorių atsirandančios teisės, kurios suteikia juridiniam ar fiziniam asmeniui galimybę, veikiant vienam ar kartu su kitais susijusiais asmenimis, tiesiogiai ar netiesiogiai juridinio asmens dalyvių susirinkime panaudoti daugiau kaip 1/2 visų balsų; tiesiogiai ar netiesiogiai valdyti juridinio asmens įstatinį kapitalą; daryti juridiniam asmeniui lemiamą įtaką; duoti su juridinio asmens veiklos ar finansų valdymu susijusius privalomus nurodymus.
- 1.24 „**Susitarimas dėl užtikrinimo priemonės**“ – Kliento ar Užtikrinimo priemonės davėjo su Banku sudarytas susitarimas ar vienašalis įsipareigojimas, kurio tikslas užtikrinti įsipareigojimų įvykdymą.
- 1.25 „**Šalis**“ – tai Bankas arba Klientas.
- 1.26 „**Taikytina teisė**“ – tai įstatymų leidžiamosios, vykdomosios, teisminės valdžios ir (arba) kitos kompetentingos institucijos priimti teisės aktai, įskaitant Sankcijas, kurie yra taikomi Šaliai ir (arba) Šalių teisiniams santykiams.
- 1.27 „**Tvarkymas**“ („**Asmens duomenų tvarkymas**“) – kaip apibrėžta Bendrajame duomenų apsaugos reglamente.
- 1.28 „**Uždrausta šalis**“ – tai bet koks fizinis asmuo, juridinis asmuo ar organizacija:
- (a) kuris yra nurodytas bet kuriame Sankcijų sąrašė arba kuriam taikomos Sankcijos (nepriklausomai nuo to, ar Sankcijos priskirtos konkrečiam asmeniui ar dėl to, kad asmuo priklauso asmenų grupei); arba
 - (b) kuris yra įsteigtas pagal bet kurios valstybės ar teritorijos įstatymus ar gyvena ar būna bet kurioje valstybėje ar teritorijoje, kurioms taikomos Sankcijos; arba
 - (c) kuris yra tiesiogiai arba netiesiogiai priklausantis (a) ir (arba) atitinkama apimtimi (b) punktuose nurodytam asmeniui, arba yra jo valdomas arba veikia jo vardu, pagal jo instrukcijas ar jo naudai; arba
 - (d) su kuriuo Bankui dėl Sankcijų yra draudžiama arba ribojama galimybė sudaryti sandorius ar turėti verslo ryšių (įskaitant, tačiau neapsiribojant, galimybę sudaryti Paslaugų teikimo sutartį) arba kitaip pasinaudoti bet kokiomis teisėmis tokio asmens atžvilgiu arba vykdyti bet kokias pareigas ar įsipareigojimus tokiam asmeniui.
- 1.29 „**Užtikrinimo priemonės davėjas**“ – kitas nei Klientas asmuo, kuris su Banku sudarė ar pateikė Bankui Susitarimą dėl užtikrinimo priemonės.
2. Jei Bendrosiose taisyklėse nenurodyta kitaip, žodžiai, vartojami vienaskaitos forma, taip pat reiškia ir daugiskaitą, vienos giminės žodžiai apima ir bet kurios kitos giminės atitinkamus žodžius, žodžiai, reiškiantys asmenis, apima ir juridinius, ir ne juridinius asmenis, o nuoroda į visumą taip pat reiškia nuorodą ir į jos dalį; ir (kiekvienam konkrečiam atveju) atvirkščiai.
3. Bendrųjų taisyklių dalių, punktų ir kitų nuostatų pavadinimai rašomi tik dėl patogumo ir neturi įtakos Bendrųjų taisyklių aiškinimui.
4. Nuoroda į įstatyminę nuostatą reiškia nuorodą į pakeistą arba iš naujo priimtą tą nuostatą.

BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Kreipdamasis dėl Paslaugos ir (arba) sudarydamas Paslaugų teikimo sutartį Klientas sutinka su Bendrosiomis taisyklėmis, Paslaugų teikimo sąlygomis ir Kainynu.
6. Bendrosios taisyklės, Paslaugų teikimo sąlygos ir Kainynas yra neatskiriama Paslaugų teikimo sutarties dalis.
7. Taikant Paslaugų teikimo sutarties nuostatas ir esant prieštaravimams tarp Paslaugų teikimo sutarties nuostatų, pirmenybė bus nustatoma žemiau nurodyta tvarka (t.y. 7.1 punkte nurodytam dokumentui bus teikiama pirmenybė prieš 7.2, 7.3 ir 7.4 punktuose nurodytus dokumentus; 7.2 punkte nurodytam dokumentui bus teikiama pirmenybė prieš 7.3 ir 7.4 punktuose nurodytus dokumentus; ir t.t.):
- 7.1 Paslaugų teikimo sutartis;
 - 7.2 Kainynas;
 - 7.3 Paslaugų teikimo sąlygos;
 - 7.4 Bendrosios taisyklės.
8. Bankas gali supažindinti Klientą su Bendrosiomis taisyklėmis, Paslaugų teikimo sąlygomis ir Kainynu juos paskelbiant Banko interneto svetainėje ir pateikiant Klientui nuorodą, siunčiant arba įteikiant jų kopijas ar kitais Banko pasirinktais būdais.
9. Jei kuri nors Paslaugų teikimo sutarties, Kainyno, Paslaugų teikimo sąlygų ir (arba) Bendrųjų taisyklių nuostata yra arba tampa negaliojančia, tai nedaro įtakos kitų atitinkamo dokumento nuostatų galiojimui.

10. Esant dviprasmybių ir prieštaravimų tarp to paties dokumento versijos lietuvių ir kita kalba, bus vadovujamasi versija lietuvių kalba.

PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTIS

11. Bankas teikia Paslaugas Klientui vadovaudamasis Paslaugų teikimo sutartimi.
12. Jei Taikytina teisė nenumato kitaip, Bankas gali savo nuožiūra pasirinkti asmenis, su kuriais sudarys Paslaugų teikimo sutartį.
13. Banko nustatytais atvejais Paslaugų teikimo sutartis gali būti sudaryta raštu, skaitmeniniu būdu, žodžiu arba, jei Klientas pradeda naudotis Paslauga nesudaręs Paslaugų teikimo sutarties raštu, skaitmeniniu būdu arba žodžiu, Paslaugų teikimo sutarties sudarymą galima numanyti iš Šalių veiksmų ir Paslaugų teikimo sutartį galima laikyti sudaryta nuo to momento, kai Klientas pradeda naudotis Paslauga.
14. Bankas gali prašyti, kad Klientas patvirtintų Paslaugų teikimo sutarties sudarymo faktą pasirašydamas raštišką arba skaitmeninę Paslaugų teikimo sutarties kopiją arba kitomis Banko nurodytomis priemonėmis. Paslaugų teikimo sutarties patvirtinimo nebuvimas nepadaro Paslaugų teikimo sutarties negaliojančia.

KLIENTO PATIKRA

15. Bankas atlieka Kliento patikrą kaip reikalauja Taikytina teisė ir (arba) Banko nustatytos vidaus procedūros. Bankas turi teisę prašyti, kad Klientas pateiktų informaciją (įskaitant, bet neapsiribojant, dokumentus), kuri reikalinga Kliento patikrai pagal Taikytiną teisę ir (arba) Banko nustatytas vidaus procedūras atlikti, o Klientas įsipareigoja pateikti prašomą informaciją Banko nustatyta forma ir per Banko nurodytą terminą.
16. Jei Klientas neįvykdo punkte aukščiau nustatytų įsipareigojimų ir (arba) Banko netenkina Kliento patikros rezultatas ir (arba) Kliento patikros rezultatas neatitinka Taikytinos teisės reikalavimų, Bankas gali atsisakyti užmegzti verslo santykius, gali nutraukti, sustabdyti arba apriboti esamus verslo santykius ir (arba) bet kokios Paslaugos ar jos dalies teikimą, įskaitant, bet neapsiribojant, bet kokio Kliento inicijuoto ar ketinamo sudaryti sandorio atsisakymą, apribojimą ar sustabdymą.
17. Kliento patikros metu Bankas gali taikyti bet kokius apribojimus bet kuriai Paslaugai, nebent Taikytina teisė numato kitaip.
18. Bankui paprašius Klientas turi pateikti tikslią ir išsamią informaciją mokesčių tikslais, įskaitant, bet neapsiribojant, nuolatinės gyvenamosios vietos (nuolatinės buveinės) mokesčių tikslais šalį, adresą toje šalyje, mokesčių mokėtojo identifikavimo numerį ir kitą susijusią informaciją, kaip reikalaujama pagal Taikytiną teisę.
19. Klientas turi nedelsiant atnaujinti informaciją, pateiktą Bankui Kliento patikros metu. Bankas turi teisę reikalauti, kad Klientas pateiktų Bankui priimtinius įrodymus, pavirtinančius, jog Kliento pateikta informacija yra tikra ir teisinga.
20. Jei Klientas nepateikia informacijos kaip numatyta šioje dalyje, Bankas turi teisę reikalauti, kad Klientas atlygintų visus tiesioginius ir (arba) netiesioginius nuostolius, kuriuos Bankas patyrė dėl netinkamo Kliento įsipareigojimų vykdymo.

ĮGALIOTI ASMENYS

21. Klientas gali įgalioti kitą asmenį (arba kelis asmenis) atstovauti Klientui santykiuose su Banku. Nepaisant to, Bankas turi teisę pareikalauti, kad Klientas atliktų konkrečią operaciją arba kelias operacijas ir (arba) kitus veiksmus asmeniškai (jei Klientas yra fizinis asmuo) arba per Kliento atstovus, veikiančius įstatymo pagrindu (vadovus) (jei Klientas yra juridinis asmuo). Tokiu atveju Bankas gali sustabdyti įgalioto asmens inicijuojamą operaciją.
22. Kliento įgaliotasis asmuo privalo Bankui pateikti Bankui priimtinos formos ir turinio jo įgaliojimus patvirtinantį dokumentą. Bankas gali patikrinti tokį dokumentą ir:
 - 22.1 tikrinimo laikotarpiu nevykdyti operacijų ir (arba) atsisakyti ir (arba) sustabdyti įgaliotojo asmens inicijuojamos Paslaugos teikimą; ir
 - 22.2 atsisakyti vykdyti operaciją arba suteikti įgaliotojo asmens inicijuojamą Paslaugą, jei Banko netenkina įgaliojimus patvirtinantis dokumentas.
23. Bankas nėra įpareigotas pas Klientą, notarus, kitas trečiąsias šalis ar viešuosiuose registruose tikrinti įgaliojimų turinio ar galiojimo, nebent pagal Taikytiną teisę būtų aiškiai nurodyta kitaip. Kol Klientas nepateikia pranešimo, kuriame nurodyta kitaip, Bankas gali vadovautis Banko turimu įgaliojimus patvirtinančiu dokumentu.
24. Bankas gali pareikalauti, kad Klientas patvirtintų įgaliotojo asmens inicijuojamą operaciją, jei, Banko nuomone, toks patvirtinimas būtinas, ir sustabdyti įgaliotojo asmens inicijuojamą operaciją iki tokio patvirtinimo gavimo. Bankas nėra atsakingas, jei pasinaudoja savo teisėmis pagal šį punktą.

KOMUNIKACIJA

25. Bankas gali perduoti viešus pranešimus Klientui Banko patalpose, paskelbti Banko interneto svetainėje, socialinės žiniasklaidos kanalais arba kitais Banko pasirinktais būdais.
26. Bankas gali perduoti asmeninius pranešimus Klientui Nuotolinio ryšio priemonėmis. Bankui pareikalavus Klientas privalo atsiimti pranešimus iš Banko asmeniškai.
27. Bankas bendrauja su Klientu naudodamasis Kliento Bankui pateiktais kontaktiniais duomenimis. Klientas atsako už teisingų kontaktinių duomenų pateikimą Bankui ir jų neatidėliotiną atnaujinimą. Kol Klientas raštu ar kitu Bankui priimtiniu būdu nepraneša apie pasikeitusius Kliento kontaktinius duomenis, Bankas turi teisę naudoti Banko turimus Kliento kontaktinius duomenis.
28. Laikoma, kad Klientas gavo Banko pranešimus:
 - 28.1 penktą Darbo dieną po dienos, kai jie buvo pateikti pašto paslaugų teikėjui siųsti paštu;
 - 28.2 kitą Darbo dieną, jei pranešimas yra išsiųstas elektroniniu paštu arba kitomis Nuotolinio ryšio priemonėmis;
 - 28.3 kitą dieną po paskelbimo, kai pranešimai ir informacija yra paskelbti viešai;
 - 28.4 dieną, kai Klientas pasirašo patvirtindamas gavimą, jei pranešimas yra siunčiamas per kurjerį, arba kai pranešimas Klientui yra perduotas žodžiu telefonu;
 - 28.5 anksčiausią galimą dieną, jei pranešimo perdavimui yra naudojami keli kanalai.
29. Jei pagal Paslaugų teikimo sutartį yra daugiau negu vienas Klientas (bendrankoliai, bendros sąskaitos turėtojai ir pan.), Bankas gali perduoti pranešimus tik vienam iš Paslaugų teikimo sutartyje nurodytų Klientų. Klientas, kuriam buvo perduotas pranešimas, gautą pranešimą privalo perduoti kitiems Paslaugų teikimo sutartyje nurodytiems Klientams. Tokiu atveju yra laikoma, kad Klientai gavo pranešimą dieną, kurią yra laikoma, kad Klientas, kuriam Bankas perdavė pranešimą, jį gavo pagal Bendrąsias taisykles.
30. Klientas privalo:
 - 30.1 perduoti pranešimus Bankui pagal Paslaugų teikimo sutartį Skaitmeniniais kanalais arba Nuotolinio ryšio priemonėmis naudodamasis Banko kontaktiniais duomenimis, kurie skelbiami Banko interneto svetainėje;
 - 30.2 nedelsiant informuoti Banką, jei Klientas negavo Banko pranešimų ar ataskaitų, kurias turi gauti iš Banko;
 - 30.3 patikrinti iš Banko gautą informaciją ir pastebėjęs klaidas bei netikslumus apie tai informuoti Banką;
 - 30.4 nedelsiant informuoti Banką apie:
 - (a) Kliento vardo, pavardės, įmonės pavadinimo, pašto ar elektroninio pašto adreso, telefono numerių ar kitos kontaktinės informacijos pasikeitimą;
 - (b) Kliento sąskaitos duomenų, jei jie reikšmingi Paslaugos teikimui, pasikeitimą;
 - (c) kitos Bankui pateiktos informacijos, jei ji yra reikšminga Paslaugos teikimui, pasikeitimą, įskaitant, bet neapsiribojant, Kliento suteiktų įgaliojimų atšaukimą, apribojimą, pakeitimą ar pasibaigimą;
 - 30.5 nedelsiant pateikti Bankui Kliento ir jo atstovo naują asmens tapatybės dokumentą (pasą ir (arba) asmens tapatybės kortelę), informaciją apie bet kokias Paslaugų teikimo sutarties vykdymui reikšmingas aplinkybes bei pateikti jas pagrindžiančius dokumentus, nepriklausomai nuo to, kad ši informacija perduota viešiesiems registrams, įskaitant, bet neapsiribojant, apie Kliento ar Kliento atstovo parašo pavyzdžio pasikeitimą, Kliento bankroto, restruktūrizavimo bylos inicijavimą bei iškėlimą, Kliento likvidavimą, reorganizavimą, pertvarkymą ir pan.;
 - 30.6 nedelsiant informuoti Banką arba Banko nurodytą asmenį apie Kliento tapatybę patvirtinančių priemonių (pvz., slaptažodžių, kodų ir pan.) praradimą.
31. Klientas gali Bankui pateikti nurodymus / pavedimus Banko nustatytu būdu.
32. Bankas laikys bet kokius Kliento ar Kliento vardu Bankui pateiktus nurodymus neatšaukiamais, jei pagal Taikytiną teisę nenumatyta kitaip. Norėdamas panaikinti, nutraukti, atšaukti ar pakeisti bet kokį nurodymą, Klientas gali susisiekti su Banku, ir nurodymai gali būti panaikinti, nutraukti, atšaukti ar pakeisti tik su Banko sutikimu, jei pagal Taikytiną teisę nenumatyta kitaip. Bankas gali panaikinti, nutraukti, atšaukti ar pakeisti Kliento pateiktus nurodymus, tik jei dar nėra atlikęs veiksmų pagal tokius nurodymus ir (arba) kaip numatyta pagal Taikytiną teisę.
33. Banko pareikalavimu Klientas privalo pateikti Bankui dokumentų originalus arba notaro patvirtintas kopijas. Jei Bankui pateikiami dokumentai yra sudaryti užsienyje, Bankas turi teisę pareikalauti, kad jie būtų legalizuoti ir (arba) patvirtinti apostile, ir (arba) išversti į lietuvių kalbą ir kad vertimas būtų patvirtintas notaro. Iki Banko pareikalavimo įvykdymo Bankas gali laikyti pateiktus dokumentus negaliojančiais.
34. Visi Šalių viena kitai pateikiami pranešimai ir informacija turi būti parengti lietuvių kalba ar bet kokia kita Bankui priimtina kalba.
35. Neatlikęs šioje dalyje nustatytų pareigų, Klientas negali reikšti pretenzijų Bankui, jog Banko atlikti veiksmai pagal informaciją, dokumentus ir (ar) kitus Banko turimus duomenis yra pavėluoti ir (arba) neatitinka Paslaugų teikimo sutarties sąlygų arba jog Klientas negavo kokių nors Banko išsiųstų pranešimų. Bankas nėra atsakingas, jei Klientas neinformuoja Banko kaip nurodyta šioje dalyje, nebent pagal Taikytiną teisę yra numatyta kitaip.

36. Laikydamasis Taikytinos teisės reikalavimų, Bankas gali įrašyti, peržiūrėti ir saugoti bet kokius ir visus Banko ir Kliento vienas kitam pateiktus pranešimus ir komunikaciją, siekiant pagrįsti Kliento sandorius su Banku ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Banko teisinių ir reguliacinių įpareigojimų bei vidaus politikų. Tokie įrašai yra ir bus tik Banko nuosavybė ir gali būti pateikti kaip įrodymai bet kokiuose teisminiuose procesuose.

KOMISINIAI MOKESČIAI IR KITI MOKĖJIMAI

37. Už suteiktas Paslaugas Klientas privalo mokėti Bankui Kainyne ir (ar) Paslaugų teikimo sutartyje nustatytus Banko komisinius mokesčius, galiojančius atitinkamos Banko Paslaugos teikimo momentu.
38. Klientas privalo mokėti Bankui Banko nustatytą pagrįstą ir teisingą mokestį už Paslaugą, kuri nenurodyta Paslaugų teikimo sutartyje, bet kuri buvo suteikta Klientui pagal jo pateiktą nurodymą arba siekiant suteikti kitas Paslaugas pagal Paslaugų teikimo sutartį.
39. Be Kainyne ir (ar) Paslaugų teikimo sutartyje nustatytų komisinių mokesčių už Paslaugas Klientas turi kompensuoti Bankui papildomas išlaidas, jei Bankas:
- 39.1 patyrė kitas papildomas išlaidas, kurios kyla tiesiogiai iš Kliento pavedimų vykdymo;
- 39.2 Kliento vardu sumoka kitus mokesčius (pvz., notaro mokesčius, užtikrinimo priemonių registracijos mokesčius ir kt.);
- 39.3 teikdamas Paslaugas iš trečiųjų šalių renka informaciją apie Klientą, kuri reikalinga Paslaugų teikimui. Visais aukščiau paminėtais atvejais Bankas privalo pateikti Klientui tokias išlaidas patvirtinančius dokumentus.
40. Jei Banko Klientui taikoma kintama palūkanų norma tampa neigiama, Klientas negali reikalauti, kad Bankas mokėtų Klientui neigiamą normą, nebent Šalys aiškiai susitartų kitaip.

MOKESČIAI

41. Šioje dalyje mokesčiais laikomi Paslaugų atžvilgiu taikomi valstybės ar kitų institucijų nustatyti mokesčiai, mokėtini į tarptautinių institucijų, valstybės ar savivaldybės biudžetus.
42. Bankas Klientui neteikia mokestinių konsultacijų. Klientas turi pats atlikti Paslaugai taikomų mokesčių tyrimą.
43. Jei pagal Taikytiną teisę Bankas privalo iš Klientui išmokamos sumos išskaičiuoti mokesčius, Bankas išskaičiuoja tokius mokesčius ir išmoka Klientui tik tokią lėšų sumą, kuri lieka išskaičiavus mokesčius.
44. Nustatydamas, ar Bankui kyla pareiga deklaruoti valstybės institucijoms Klientui išmokėtas sumas ir (ar) išskaičiuoti mokesčius iš Klientui išmokamų sumų, Bankas vadovaujasi Banko turima informacija apie Klientą.
45. Jei pagal Taikytiną teisę Bankui kyla papildomos pareigos, įskaitant, bet neapsiribojant, pareigą teikti informaciją apie Klientą ir (ar) Paslaugas, teikiamas Klientui, ir (ar) Klientui atliktus ar iš jo gautus mokėjimus atitinkamų valstybių mokesčių ar kitoms institucijoms, ir Bankas dėl šių pareigų vykdymo patiria išlaidas, Klientas privalo Banko reikalavimu padengti Banko patirtas išlaidas.
46. Klientas privalo mokėti Bankui pagal Paslaugų teikimo sutartį mokėtinas pinigų sumas neišskaitydamas jokių mokesčių. Jei pagal Taikytiną teisę Klientas privalo išskaityti bet kokias sumas, tai Klientas privalo padidinti Bankui mokėtiną pinigų sumą tiek, kad Bankas gautų tokią sumą, kuri būtų mokėtina, jei toks išskaitymas nebūtų atliktas.

NURAŠYMAS IŠ KLIENTO SĄSKAITOS IR ĮSKAITYMAS

47. Suėjus Kliento finansinės prievolės įvykdymo Bankui terminui, Bankas gali nurašyti Kliento mokėtinas Bankui sumas iš bet kurios Kliento Banke atidarytos sąskaitos iki visiško skolos padengimo. Bankas gali pareikalauti, kad Klientas sumokėtų Kliento mokėtinas Bankui sumas grynaisiais pinigais arba pavedimu į Banko nurodytą sąskaitą.
48. Jei Paslaugų teikimo sutartyje yra numatyta konkreti sąskaita, kurią Bankas naudoja Kliento mokėtinų Bankui sumų nurašymui, Klientas privalo užtikrinti, jog suėjus mokėjimo terminui konkrečioje sąskaitoje būtų pakankama lėšų suma. Jeigu mokėjimo termino dieną konkrečioje sąskaitoje esančio lėšų likučio nepakanka arba Banko galimybė nurašyti lėšas iš konkrečios sąskaitos yra ribojama dėl kitų priežasčių, Bankas gali pasinaudoti ankstesniame punkte numatytais savo teisėmis.
49. Bankas nurašo lėšas Paslaugų teikimo sutartyje nurodyta valiuta arba kita valiuta, taikydamas Banko nustatytą keitimo kursą.
50. Bankas gali įskaityti bet kokias Kliento prievoles, kurių įvykdymo terminas suėjo, už bet kokias Banko prievoles Klientui, nepriklausomai nuo mokėjimo vietos, Banko ar konkrečiame sandoryje dalyvaujančio Kliento skyriaus ar padalinio ir bet kurios prievolės valiutos. Jei prievolės yra vykdomos skirtinga valiuta, Bankas gali įskaitymo tikslais vykdydamas įprastą veiklą konvertuoti bet kurios prievolės valiutą pagal Banko nustatytą kursą.
51. Klientas gali įskaityti bet kokias Banko prievoles, kurių įvykdymo terminas suėjo, už bet kokias Kliento prievoles Bankui tik esant išankstiniam raštiškam Banko sutikimui.

ĮKEITIMAS IR FINANSINIS UŽSTATAS

52. Pinigai, įskaityti į Kliento Banke atidarytą sąskaitą bet kuria valiuta, ar kiti panašūs Kliento pinigų išmokėjimo reikalavimai Bankui, Banko saugomos Kliento finansinės priemonės, kitas Banke laikomas Kliento turtas yra laikomas įkeistu Bankui užtikrinant Kliento finansinių įsipareigojimų įvykdymą pagal bet kokią Paslaugų teikimo sutartį.
53. Jei Klientas yra juridinis asmuo ar teisinė struktūra (pvz. fondas), Paslaugų teikimo sutartis yra laikoma finansinio užtikrinimo susitarimu pagal Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymą ir:
 - 53.1 pinigai, įskaityti į Kliento Banke atidarytą sąskaitą bet kuria valiuta, ar kiti panašūs Kliento pinigų išmokėjimo reikalavimai Bankui yra laikomi finansiniu užstatu be nuosavybės teisės perdavimo; ir
 - 53.2 Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatyme nurodytos ir Banke saugomos finansinės priemonės yra laikomos finansiniu užstatu be nuosavybės teisės perdavimo;
 - 53.3. net jeigu ir nėra atskirai pažymima apie jų kaip finansinio užstato statusą jų perdavimo Bankui metu (toks statusas suteikiamas šiomis Bendrosiomis taisyklėmis), ir jos yra įkeistos Bankui, užtikrinant Paslaugų teikimo sutartyje numatytų Kliento įsipareigojimų įvykdymą.
54. Klientas turi teisę pakeisti finansinį užstatą, jį papildyti ar atsiimti, jei nėra nustatyti disponavimo finansiniu užstatu apribojimai pagal atskirus susitarimus ar Paslaugų teikimo sutarties sąlygas. Bankas turi teisę apriboti šiame punkte nurodytas Kliento teises, jeigu Klientas nevykdo Paslaugų teikimo sutartyje nurodytų įsipareigojimų ar įvyksta bet koks įvykis ar aplinkybės, kurioms esant Bankas turi teisę nutraukti Paslaugų teikimo sutartį.
55. Klientui neįvykdžius įsipareigojimų ar įvykus bet kuriam iš šiose Bendrosiose taisyklėse ar Paslaugų teikimo sutartyje nurodytam įsipareigojimų nevykdymo ar nutraukimo atvejui (ar panašiai aplinkybei ar įvykiui (kaip bebūtų apibūdintas)), Bankas turi teisę vienašališkai realizuoti finansinį užstatą sudarančias ar įkeitimo objektu esančias lėšas, nurašydamas atitinkamą lėšų sumą ir ją įskaitydamas ar ja kitaip padengdamas Kliento įsipareigojimus pagal Paslaugų teikimo sutartį, o finansinį užstatą sudarančius ar įkeitimo objektu esančius vertybinius popierius - juos parduodamas, perimdamas arba jų verte padengdamas Kliento prievolės. Informacija apie realizuotą finansinį užstatą yra pateikiama Klientui atitinkamų sąskaitų išrašuose ir per internetinės bankininkystės sistemą.

NACIONALINĖS IR TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

56. Klientas privalo užtikrinti, kad Kliento ir (arba) Su Klientu susijusių asmenų veikimas, neveikimas ar pasinaudojimas bet kokiomis Paslaugomis ar lėšų gavimas (tiesiogiai ar netiesiogiai) pagal Paslaugų teikimo sutartį nebus toks, kuris pažeidžia Sankcijas ir (ar) sąlygoja (arba sąlygos) Kliento ir (arba) Su Klientu susijusių asmenų ir (arba) Banko Sankcijų pažeidimą.
57. Bankas turi teisę atsisakyti teikti Paslaugą ar vykdyti Kliento pavedimus, ar nustatyti jų vykdymui apribojimus, kai to reikia, kad būtų laikomasi bankų korespondentų, valstybės institucijų ar kitų bankų nustatytų reikalavimų ar apribojimų, taip pat susilaikyti nuo Paslaugų teikimo ir (ar) bet kokio Kliento pateikto pavedimo vykdymo, jei atitinkama Paslauga ar operacija yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su Uždrausta šalimi ir (ar) prekėmis ir (ar) paslaugomis, kurioms taikomos Sankcijos arba kurios yra susijusios su tiesiogiai ar netiesiogiai su Uždrausta šalimi susijusiu asmeniu ar subjektu.

ĮSIPAREIGOJIMŲ NEVYKDYMO ATVEJAI IR NUTRAUKIMO ATVEJAI

58. Įsipareigojimų nevykdymo atveju yra laikomas bet kuris iš toliau nurodytų įvykių, nutikęs bet kuriuo metu:
 - 58.1 Klientas nesilaiko ar neįvykdo bet kokio įsipareigojimo, įskaitant, bet neapsiribojant, Kliento mokėjimo ar pateikimo įsipareigojimo pagal bet kokią Paslaugų teikimo sutartį neįvykdymą laiku;
 - 58.2 Klientas neigia, atsisako, nepripažįsta ar atmeta, pilnai ar iš dalies, arba ginčija Paslaugų teikimo sutarties ar pagal ją įvykdytos operacijos galiojimą (arba tokius veiksmus atlieka bet koks asmuo ar subjektas, Kliento paskirtas arba įgaliotas atlikti operacijas ar veikti Kliento vardu);
 - 58.3 Klientas ir (ar) Užtikrinimo priemonės davėjas neužtikrino įsipareigojimų įvykdymo;
 - 58.4 bet koks Susitarimas dėl užtikrinimo priemonės pasibaigia ar yra nutraukiamas arba toks Susitarimas dėl užtikrinimo priemonės negalioja ar nustoja galioti iki visų įsipareigojimų, kurių įvykdymo užtikrinimui yra sudarytas toks Susitarimas dėl užtikrinimo priemonės, be raštiško Banko sutikimo;
 - 58.5 Klientas ir (ar) Užtikrinimo priemonės davėjas neigia, atsisako, nepripažįsta ar atmeta, pilnai ar iš dalies, arba ginčija Susitarimo dėl užtikrinimo priemonės galiojimą (arba tokius veiksmus atlieka bet koks asmuo ar subjektas, Kliento ir (ar) Užtikrinimo priemonės davėjo paskirtas arba įgaliotas atlikti operacijas ar veikti jų vardu);

- 58.6 paaiškėja, kad bet koks Kliento ar Užtikrinimo priemonės davėjo duotas ar pakartotas arba laikomas duotu ar pakartotu patvirtinimas pagal Paslaugų teikimo sutartį arba Susitarimą dėl užtikrinimo priemonės buvo iš esmės neteisingas ar klaidinantis tuo metu, kai buvo duotas arba laikomas duotu;
- 58.7 įsipareigojimų neįvykdymas, įsipareigojimų nevykdymo atvejo atsiradimas ar panaši aplinkybė ar įvykis (kaip bebūtų apibūdintas) Kliento ar Užtikrinimo priemonės davėjo atžvilgiu pagal vieną ar daugiau Paslaugų teikimo sutarčių ar Susitarimų dėl užtikrinimo priemonės, arba pagal vieną ar daugiau Kliento ar Užtikrinimo priemonės davėjo sutarčių, sudarytų su bet kuriuo Banko Susijusiu asmeniu, ar užtikrinimo priemonių, pateiktų bet kuriam Banko Susijusiam asmeniui, įskaitant, bet neapsiribojant, vieno ar daugiau mokėjimų pradelsimą pagal tokias Paslaugų teikimo sutartis, Susitarimus dėl užtikrinimo priemonės arba Kliento ar Užtikrinimo priemonės davėjo sudarytas sutartis / pateiktas užtikrinimo priemones bet kokiam Banko Susijusiam asmeniui (kryžminis įsipareigojimų nevykdymas);
- 58.8 Klientas arba Užtikrinimo priemonės davėjas:
- (a) baigia savo veiklą (ne jungimo būdu);
 - (b) tampa nemokiu ar negali grąžinti savo skolų arba raštiškai prisipažįsta, kad jis iš esmės negali grąžinti savo skolų suėjus jų grąžinimo terminui;
 - (c) atsiskaito su kitais savo kreditoriais perleisdamas jiems ar jų naudai savo teises ir pareigas, verslą, turtą ar jų dalį;
 - (d) prieš jį pradamas arba pradėtas procesas siekiant sprendimo dėl nemokumo ar bankroto ar kitų priemonių taikymo pagal bankroto ar nemokumo įstatymus ar panašius kreditorių teisėms poveikį turinčius įstatymus, arba yra pateiktas prašymas dėl jo likvidavimo ir toks procesas ar prašymas nėra atmetamas, panaikinamas ar atidedamas jo nagrinėjimas kiekvienu atveju per 15 dienų nuo tokio proceso pradėjimo ar prašymo pateikimo;
 - (e) prašo paskirti arba jam arba visam ar iš esmės visam jo turtui yra paskiriamas administratorius, likvidatorius ar panašus pareigūnas (įmonė);
 - (f) jo turtas yra areštuotas, į jį nukreiptas išieškojimas ar vykdomas kitas teisminis procesas;
 - (g) Klientas, Užtikrinimo priemonės davėjas ar Su Klientu susijęs asmuo tampa Uždrausta šalimi.
59. Nutraukimo atveju laikomas bet kuris iš toliau nurodytų bet kuriuo metu nutikusių įvykių:
- 59.1 Paslaugų teikimo sutartis ir (ar) Susitarimas dėl užtikrinimo priemonės ir (ar) bet kuri jų dalis tampa neteisėta pagal Taikytiną teisę bet kurią dieną, arba būtų tapusi neteisėta, jei būtų buvę pareikalauta atitinkamo mokėjimo, pateikimo ar jo sąlygų vykdymo;
- 59.2 Kliento tiesioginio ar netiesioginio akcininko ar Naudos gavėjo pasikeitimas yra nepriimtinas Bankui.

PASLAUGŲ SUTARTIES NUTRAUKIMAS IR TEISIŲ GYNIMO BŪDAI

60. Įsipareigojimų nevykdymo atveju bet kuriuo metu Klientas privalo sumokėti Bankui mokesčius (pvz., baudas, delspinigius ir (ar) kitus mokesčius), kaip nustatyta Paslaugų teikimo sutartyje, Kainyne ir (arba) Paslaugų teikimo sąlygose, taip pat atlyginti visus Banko patirtus tiesioginius ir (arba) netiesioginius nuostolius. Tokių mokesčių mokėjimas neatleidžia Kliento nuo jokio kito jo įsipareigojimo vykdymo.
61. Bet kuriuo metu įvykus įsipareigojimų nevykdymo ar Nutraukimo atvejui, Bankas gali pranešęs Klientui nutraukti Paslaugų teikimo sutartį nuo pranešimo momento, jei Taikytina teisė nenumato kitaip.
62. Jei Taikytina teisė nenumato kitaip, bet kuri Šalis gali bet kuriuo metu ir nenurodydama motyvų vienašališkai nutraukti Paslaugų teikimo sutartį, pagal kurią Paslaugos teikimo terminas nėra apibrėžtas, įspėjus kitą Šalį bent prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų.
63. Bet kuriuo metu įvykus įsipareigojimų nevykdymo ar Nutraukimo atvejui ir neatsižvelgiant į kitus teisių gynimo būdus pagal Paslaugų teikimo sutartį arba Taikytiną teisę, Bankas gali savo nuožiūra, jei Taikytina teisė nenumato kitaip:
- 63.1 nutraukti ar sustabdyti bet kokios Paslaugos teikimą ir (ar) bet kokios Banko prievolės vykdymą pagal Paslaugų teikimo sutartį;
 - 63.2 apriboti disponavimą Banke laikomu Kliento turtu, įskaitant, bet neapsiribojant, operacijų vykdymo apribojimą bet kuriose Kliento sąskaitose (įskaitant mokėjimo, vertybinių popierių sąskaitas) iki Banko pasinaudojimo teisių gynimo būdais;
 - 63.3 konstatuoti ir pareikalauti, kad visos Kliento mokėtinos susikaupusios nesumokėtos sumos pagal Paslaugų teikimo sutartį būtų sumokėtos nedelsiant, ir tada jos tampa Klientui mokėtinos nedelsiant.
64. Jei pagal Taikytiną teisę tam tikrų klientų kategorijų atžvilgiu yra nustatyti konkretūs reikalavimai nutraukimui ir teisių gynimo būdams, kaip nurodyta 60 ir 61 punkte, Bankas vykdo nutraukimą ir taiko teisių gynimo būdus pagal Taikytinos teisės reikalavimus.

GAUTŲ LĖŠŲ PASKIRSTYMAS

65. Jei Banko iš Kliento gautų lėšų nepakanka padengti visas likusias Kliento mokėtinas Bankui sumas pagal vieną ar kelias Paslaugų teikimo sutartis, Bankas gali paskirstyti ir panaudoti tokias lėšas bet kokių nesumokėtų sumų pagal vieną ar kelias Paslaugų teikimo sutartis dengimui, nebent Klientas yra pateikęs konkrečius nurodymus.

ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS

66. Tvarkydamas asmens duomenis Bankas vadovaujasi „Luminor“ banko Privatumo politika, kuri skelbiama Banko interneto svetainėje.

BANKO PASLAPTIES ATSKLEIDIMAS

67. Be informacijos atskleidimo, kaip numatyta Paslaugų teikimo sutartyje ir (ar) pagal Taikytiną teisę bei Kliento asmens duomenų atskleidimo ir perdavimo vadovaujantis „Luminor“ banko Privatumo politika, kuri skelbiama Banko internetinėje svetainėje, kreipdamasis dėl Paslaugų ir/arba sudarydamas Paslaugų teikimo sutartį Klientas taipogi neatšaukiamai sutinka ir suteikia Bankui teisę atskleisti ir perduoti bet kokią Banko paslaptį sudarančią informaciją, jei tokia informacija yra atskleidžiama ir perduodama:

67.1 Banko Susijusiam asmeniui;

67.2 asmeniui, kuriam tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso Banko akcijų dalis, ir bet kokiam asmeniui, kurį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja asmuo, kuriam tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso Banko akcijų dalis, jeigu pateikti informaciją yra būtina užtikrinant atitinkamo asmens veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų laikymąsi;

67.3 asmeniui derybų dėl jo tapimo Banko Susijusiu asmeniu metu sėkmingo tokių derybų užbaigimo tikslais;

67.4 asmeniui, kuriam ar kurio naudai Bankas perleidžia, įkeičia ar perduoda arba ketina perleisti, įkeisti ar perduoti savo verslą (ar bet kurią jo dalį) arba teises, reikalavimus ar prievoles, kylančias iš su Klientu sudarytos sutarties, arba tokio asmens agentui, arba sandorio, kuriuo siekiama panašių rezultatų ar efekto kaip aukščiau paminėtais sandoriais, šaliai, tokių sandorių įvykdymo tikslais;

67.5 Banko atstovams ir kitoms šalims, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančioms teikiant Paslaugą Klientui, arba rengiantis teikti tokią Paslaugą Klientui, ir jų subrangovams (pvz., bankams korespondentams, finansų įstaigoms, draudimo bendrovėms, finansų tarpininkams, brokeriams, mokėjimo, tarpuskaitos ar atsiskaitymo sistemų, biržų ir pan. dalyviams arba šalims), jei dėl tokių paslaugų specifikos yra būtina atskleisti tokius duomenis;

67.6 trečiosioms šalims, kurios teikia paslaugas Bankui, ir tokių trečiųjų šalių subrangovams, jei dėl tokių paslaugų specifikos yra būtina atskleisti tokius duomenis šioms šalims, įskaitant, tačiau neapsiribojant, visas šalis, kurioms Banko paslaptis yra atskleidžiama dėl bet kokių sandorių, susijusių su jo verslo ar bet kokių jo dalių, teisių ar įsipareigojimų perleidimu, taip pat dėl bet kokios paslaugos, suteiktos siekiant užtikrinti, kad Bankas laikytųsi įstatymu ar sutartimi nustatytų įsipareigojimų, geriausios sektoriaus praktikos arba gairių, riziką ribojančios priežiūros ar kitų kompetentingų institucijų rekomendacijų, arba Banko ar Banko Susijusių asmenų patvirtintų taisyklių ir politikų dėl Banko operacijų ar Paslaugų (įskaitant, bet neapsiribojant, bet kokius „pažink savo klientą“ patikrų ir pinigų plovimo prevencijos reikalavimų atitikties vertinimus, IT auditus, o taip pat, bet jais neapsiribojant, auditoriams, išoriniams patikrinimų atlikėjams, išoriniams atitikties pareigūnams, teisiniams, finansiniams ar kitų profesinių paslaugų konsultantams, IT paslaugų teikėjams), ar tokioms trečiosioms šalims, kurios teikia Bankui paslaugas ir turi sutartinę teisę audituoti Banko veiklą ir (arba) Banko duomenų pilnumą ir kokybę ir Banko naudojamų vidinių techninių priemonių ir organizacinių procedūrų, skirtų atitikti pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos reikalavimus, tinkamumą;

67.7 trečiajai šaliai, kuri gauna duomenis teikdama Kliento prašomą Paslaugą;

67.8 trečiosioms šalims tokia apimtimi, kuri būtina įgyvendinti, įvykdyti, pasinaudoti ar įtvirtinti Banko teises pagal Paslaugų teikimo sutartį ir Susitarimą dėl užtikrinimo priemonės, įskaitant, bet neapsiribojant, draudikams ir Kliento arba Užtikrinimo priemonės davėjo įsipareigojimų įvykdymui užtikrinti pateiktos užtikrinimo priemonės vertintojams, Užtikrinimo priemonės davėjams ir su Klientu sudarytos Paslaugų teikimo sutarties šalims;

67.9 trečiajai šaliai tokia apimtimi, kuri būtina Bankui siekiant apginti ar įgyvendinti savo pažeistas teises ir teisėtus interesus, ypač Klientui pažeidus bet kokius įsipareigojimus, jei Taikytina teisė nenumato kitaip;

67.10 bet kuriai šaliai, kuri teikia skolų surinkimo arba išieškojimo paslaugas Bankui;

67.11 šaliai, kuri teikia arba ketina teikti finansavimą Bankui ar jo Susijusiam asmeniui, arba kuri dalyvauja teikiant bet kokios rūšies finansavimą arba pritraukiant kapitalą į Banką ar su juo Susijusį asmenį (įskaitant paskolos suteikimą, bet kokio tipo finansinių priemonių, vertybinių popierių, obligacijų viešą siūlymą ir išleidimą) ir taip pat asmenims, kurie ruošia, tvarko, organizuoja, užtikrina tokį finansavimą arba teikia palaikymo paslaugas,

- susijusias su tuo, kas paminėta aukščiau (pvz. vertintojai, auditoriai, užtikrinimo, mokėjimo ir kiti agentai, įkaito turėtojai) ir jų patarėjams;
- 67.12 reitingo agentūrai dėl Banko ar jo Susijusio asmens reitingo arba bet kokių Banko ar jo Susijusio asmens finansinių priemonių reitingo;
- 67.13 duomenų bazės ar registro tvarkytojui (įskaitant, bet neapsiribojant, komercinį ir įmonių registrus, paskolų registrą ir vertybinių popierių registrus);
- 67.14 valstybinei institucijai, viešosios teisės subjektui arba subjektui, kuris atlieka viešosios teisės funkcijas savo funkcijų vykdymo tikslais (įskaitant antstolius ir notarus).
68. Bankas turi užtikrinti, kad visos šalys, kurioms yra atskleidžiama Banko paslaptį sudaranti informacija pagal 67 punktą, turėtų sutartimi ar įstatymu numatytą pareigą neatskleisti informacijos, nebent kitaip numatyta pagal Taikytiną teisę arba tokia pareiga nesuderinama su Banko paslaptį sudarančios informacijos atskleidimo tikslu.

TEISIŲ IR PAREIGŲ PERLEIDIMAS

69. Bankas turi teisę iš Paslaugų teikimo sutarties kylančias visas ar dalį Banko teisių ir pareigų perleisti bet kokiam asmeniui be Kliento sutikimo.
70. Klientas gali perleisti iš Paslaugų teikimo sutarties kylančias savo teises ir pareigas bet kokiam asmeniui tik gavęs iš Banko išankstinį raštišką sutikimą.

NEPAGRĮSTAS PRATURTĖJIMAS IR KLAIDOS

71. Klientas privalo sugrąžinti Bankui nepagrįstai gautas pinigų sumas, vertybinius popierius ir (arba) kitą turtą. Bankas turi teisę be atskiro Kliento sutikimo nurašyti iš Kliento sąskaitų nepagrįstai ir (arba) klaidingai gautas pinigų sumas ar vertybinius popierius.
72. Jei Paslaugų teikimo metu per klaidą Kliento sąskaitose įrašomi neteisingi įrašai, Bankas turi teisę be atskiro Kliento sutikimo ištaisyti šiuos įrašus.
73. Klientas privalo nedelsiant informuoti Banką, kai sužino apie nepagrįstai gautas pinigų sumas, vertybinius popierius ir (arba) kitą turtą arba kai sužino apie neteisingai atliktas operacijas Kliento sąskaitose ir (arba) neteisingus įrašus Kliento sąskaitose.

NEUGALIMA JĖGA (*FORCE MAJEURE*)

74. Šalis atleidžiama nuo atsakomybės už Paslaugų teikimo sutarties nevykdymą (įskaitant įsipareigojimų nevykdymo atvejį), jeigu tai nutiko dėl aplinkybių, kurių paveiktoji Šalis negalėjo kontroliuoti ir (arba) protingai numatyti Paslaugų teikimo sutarties sudarymo metu (toliau - Nenugalimos jėgos aplinkybė). Nenugalimos jėgos aplinkybė nelaikoma tai, kad Sutarties Šalis neturi reikiamų finansinių išteklių arba Sutarties Šalies kontrahentai pažeidžia savo prievolės.
75. Jeigu Nenugalimos jėgos aplinkybė yra laikina, tai sutarties neįvykdžiusi Šalis gali sustabdyti Paslaugų teikimo sutarties vykdymą Nenugalimos jėgos aplinkybės pasireiškimo laikotarpiui, atsižvelgiant į tos aplinkybės įtaką Paslaugų teikimo sutarties įvykdymui, įspėjus kitą Šalį kaip nurodyta žemiau.
76. Sutarties neįvykdžiusi Šalis privalo pranešti kitai Šaliai apie Nenugalimos jėgos aplinkybės atsiradimą bei jos įtaką Paslaugų teikimo sutarties vykdymui ir pateikti ją pagrindžiančius įrodymus. Jeigu šio pranešimo kita Šalis negauna per protingą laiką po to, kai sutarties neįvykdžiusi Šalis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tą aplinkybę, tai pastaroji Šalis neatleidžiama nuo atsakomybės prieš kitą Šalį.
77. Nenugalimos jėgos aplinkybių buvimas neatima iš Banko teisės nutraukti Paslaugų teikimo sutartį ir (arba) sustabdyti jos vykdymą, ir (arba) reikalauti prieš terminą sugrąžinti visas Klientui suteikto finansavimo sumas bei sumokėti palūkanas ir kitas Bankui mokėtinas sumas ir mokesčius.

ATSAKOMYBĖS APRIBOJIMAS

78. Banko atsakomybė pagal Paslaugų teikimo sutartį neviršys Kliento patirtų tiesioginių nuostolių dydžio.
79. Klientas negali reikalauti, kad Bankas atlygintų netiesioginius nuostolius, įskaitant, bet neapsiribojant, prarastas pajamas ir (ar) pelną, prarastą galimybę, taip pat moralinę žalą ir (ar) žalą reputacijai, išskyrus atvejus, kai Bankas pažeidžia Paslaugų teikimo sutartį tyčia arba dėl didelio neatsargumo.

PASLAUGŲ TEIKIMO SUTRIKIMAS, SUSTABDYMAS IR PAKEITIMAS

80. Bankas neatsako už jokios Paslaugos teikimo sutrikimą dėl, be apribojimų, Banko naudojamos techninės, programinės įrangos ar kitos infrastruktūros gedimų, internetinio ryšio sutrikimų ar kitų techninių gedimų, kurie

nelaikomi Nenugalimos jėgos aplinkybėmis, jei Bankas imasi pagrįstų pastangų atstatyti Paslaugos teikimą ir (ar) siūlo Klientui kitus sprendimo variantus, net jei kito sprendimo varianto paslaugų lygis yra žemesnis lyginant su sutrikusia Paslauga.

81. Jei Paslaugos atstatymas ir (ar) kito sprendimo varianto pasiūlymas per pagrįstą laikotarpį nėra įmanomas, Bankas grąžina Klientui jo sumokėtus Bankui mokesčius už konkrečią operaciją, kuri nebuvo atlikta dėl Paslaugos teikimo sutrikimo.
82. Bankas turi teisę sustabdyti ir (ar) nutraukti Paslaugos ir (ar) jos dalies teikimą ar pakeisti jos teikimo tvarką apie tai informavęs Klientą, jei Paslaugos teikimo sustabdymas ir (ar) nutraukimas, ir (ar) pakeitimas yra sąlygotas Taikytinos teisės ir (ar) jos aiškinimo pasikeitimų ir (ar) Banko naudojamos programinės ir (ar) techninės įrangos ir (ar) kitos infrastruktūros būtinu remontu, priežiūra, atnaujinimu ir (ar) keitimu, vidaus procedūrų tobulinimu ir pan. Šiuo atveju Bankas nebus atsakingas prieš Klientą.

PAKEITIMAI

83. Jei Taikytina teisė nenumato kitaip, bet nepaisant Paslaugų teikimo sutarties nuostatų, Bankas turi teisę bet kada pakeisti Bendrąsias taisykles, Paslaugų teikimo sąlygas ir Kainyną. Apie tokius pakeitimus Bankas informuoja Klientą ne vėliau kaip likus 14 (keturiolikai) kalendorinių dienų iki atitinkamų pakeitimų įsigaliojimo dienos.
84. Bankas gali pakeisti Paslaugų teikimo sutartį, jei tokie pakeitimai yra būtini dėl Banko naudojamos programinės ir (ar) techninės įrangos pakeitimo ar atnaujinimo, organizacijos restruktūrizavimo, galiojančių teisės aktų pakeitimo ar naujų teisės aktų priėmimu, ar dėl kitų svarbių priežasčių. Apie tokius pakeitimus Bankas informuoja Klientą ne vėliau kaip prieš 14 (keturiolika) kalendorinių dienų.
85. Visi šiose Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka atlikti pakeitimai yra privalomi Klientui ir galioja visoms su Klientu sudarytomis Paslaugų teikimo sutartims.

KLIENTO PRETENZIJŲ NAGRINĖJIMAS

86. Jei Klientas nepatenkintas teikiama Paslauga, jis turi teisę teikti Bankui pretenzijas (skundus).
87. Bankas gautas Kliento pretenzijas (skundus) išnagrinėja ir pateikia Klientui atsakymą per 15 (penkiolika) Darbo dienų nuo pretenzijos (skundo) gavimo dienos. Jei dėl priežasčių, kurių Bankas negali kontroliuoti, atsakymo neįmanoma pateikti per 15 (penkiolika) Darbo dienų, Bankas išsiųs Klientui negalutinį atsakymą, nurodydamas atsakymo į pretenziją (skundą) vėlavimo priežastis ir terminą, iki kurio Klientas gaus galutinį atsakymą. Bet kuriuo atveju galutinio atsakymo pateikimo terminas neviršys 35 (trisdešimt penkių) Darbo dienų nuo pretenzijos (skundo) gavimo dienos.
88. Jeigu Klientas yra vartotojas, jis įstatymų nustatyta tvarka taip pat turi teisę raštu arba elektroniniu būdu, dėl neteisminio ginčo nagrinėjimo kreiptis į Lietuvos banką (Žirmūnų g. 151, LT-01121 Vilnius, interneto tinklalapis www.lb.lt), kuris nagrinėja vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčus, kylančius iš finansinių paslaugų teikimo.

TAIKOMA TEISĖ IR GINČŲ SPRENDIMAS

89. Paslaugų teikimo sutarčiai yra taikoma Lietuvos Respublikos teisė.
90. Ginčai, kylantys iš Paslaugų teikimo sutarties, yra sprendžiami Lietuvos Respublikos teismuose. Neatsižvelgiant į aukščiau išdėstytas nuostatas, Bankas gali pradėti teismo procesą prieš Klientą dėl Paslaugų teikimo sutarties teismuose pagal Kliento gyvenamąją, buveinės, turto ar jo dalies, filialo ar atstovybės buvimo vietą, tarp jų ir užsienio valstybėse.

7. Kainynas

Akcijų pirkimas/pardavimas Baltijos šalių biržose		
	Telefonu	Interneto banke
Akcijų pirkimas/pardavimas Baltijos šalių biržose*	0,19 % (min. 20 Eur)	0,19 % (min. 1,5 Eur)

*Mokestis biržai yra mokamas atskirai nuo komisinio mokesčio bankui.

Skolos vertybinių popierių pirkimas/pardavimas antrinėje rinkoje	
	Mokestis
Kai sandorio šalis yra Luminor Bank AS Lietuvos skyrius	0,20% sandorio vertės, padauginus iš skolos vertybinių popierių trukmės (metais), max. 2% sandorio vertės, bet ne mažiau kaip 30 Eur
Kai Luminor Bank AS Lietuvos skyrius tarpininkauja sudarant sandorį su kitais finansų tarpininkais	0,20 % sandorio vertės, padauginus iš skolos vertybinių popierių trukmės (metais), max. 2 % sandorio vertės, bet ne mažiau kaip 50 Eur.
Susietų obligacijų pirkimas/pardavimas	
Pirkimo pirminėje rinkoje mokestis	Nemokamai
Pirkimo antrinėje rinkoje mokestis	3%
Pardavimo pirminėje rinkoje mokestis	Nemokamai
Biržose prekiaujamų investicinių fondų vienetų (ETF) pirkimas / pardavimas	
0,50 %, min. 35 Eur arba min. 40 JAV dolerių**	

**Minimalus 40 JAV dolerių komisinis mokestis taikomas tuo atveju, jeigu pavedimas pateikiamas JAV doleriais.

Kitų investicinių fondų vienetų pirkimas	
Akcijų, ir mišrių investicinių fondų pasirašymo mokestis	1% (min. 15 EUR / 20 USD) ***
Obligacijų investicinių fondų pasirašymo mokestis	0.4% (min. 15 EUR / 20 USD) ***
P pinigų rinkos investicinių fondų pasirašymo ir periodinio investavimo mokestis	0,20% sumos (min. 15 Eur / 20 USD)***
Mokestis už akcijų ir mišrių investicinių fondų vienetų nurašymą iš finansinių priemonių sąskaitos	1% (min. 15 EUR / 20 USD) ***
Mokestis už obligacijų investicinių fondų vienetų nurašymą iš finansinių priemonių sąskaitos	0.4% (min. 15 EUR / 20 USD) ***
Mokestis už pinigų rinkos investicinių fondų vienetų nurašymą iš finansinių priemonių sąskaitos	0,25% sumos (min. 15 Eur / 20 USD)***
Konvertavimo mokestis tarp Nordea fondų	3,20 Eur už kiekvieną operaciją

*** 20 JAV dolerių komisinis mokestis taikomas tuo atveju, jeigu pavedimas pateikiamas JAV doleriais. Minimalus Nordea fondų nurašymo iš finansinių priemonių sąskaitos mokestis yra 1 Eur.

Ketvirtinis vertybinių popierių saugojimo mokestis	
Vertybiniai popieriai, kurių ISIN kodas prasideda LT:	0,02 %, min. 1 Eur
Vertybiniai popieriai, kurių ISIN kodas prasideda LV, EE, US, GB, IE, DE, AT, FR, ES, BE, NL, LU, NO, SE, DK, EU, XS:	0,02 %, min. 1 Eur
Kiti vertybiniai popieriai	0,10% sumos (min. 1 Eur)
Susietos obligacijos	Nemokamai
Nordea investiciniai fondai	Nemokamai
Saugojimo mokesčiai skolos ir išvestinėms finansinėms priemonėms skaičiuojami nuo nominalios vertės, akcijoms ir biržose prekiaujamiems investicijų fondams (ETF) – nuo rinkos vertės, kitiems investiciniams fondams – nuo grynujų aktyvų vertės.	

Vertybinių popierių pervedimai	
Vertybinių popierių mokestinis pervedimas:	
Kai sandoris sudaromas su Luminor Bank AS Lietuvos skyriumi	15 Eur
Kai sandoris sudaromas su kitais asmenimis dėl Baltijos šalyse registruotų vertybinių popierių	15 Eur
Kai sandoris sudaromas su kitais asmenimis dėl užsienyje registruotų vertybinių popierių	30 Eur
Vertybinių popierių nemokestinis pervedimas****:	
Baltijos šalyse registruotų vertybinių popierių	15 Eur
Užsienyje registruotų vertybinių popierių	30 Eur
Vertybinių popierių nemokestinio pavedimo priėmimas:	
Baltijos šalyse registruotų vertybinių popierių	Nemokamai
Užsienyje registruotų vertybinių popierių	20 Eur

****]skaitant ir vertybinių popierių pervedimą iš vieno kliento finansinių priemonių sąskaitos į kito kliento finansinių priemonių sąskaitą banko viduje, vykdomą dėl vertybinių popierių dovanojimo, pirkimo ir pardavimo, mainų (taikoma kiekvienai sandorio šaliai) ir kt. Mokestis taikomas kiekvienai VP emisijai.

Kitos paslaugos	
Vertybinių popierių pervedimas iš vieno kliento finansinių priemonių sąskaitos į kito kliento finansinių priemonių sąskaitą banko viduje, vykdomą dėl vertybinių popierių paveldėjimo	5 Eur
Vertybinių popierių įkeitimas, įkeitimo pakeitimas, įkeitimo nuėmimas	15 Eur
Ataskaitos (pranešimo) siuntimas paštu	10 Eur
Finansinių priemonių sąskaitos, atidarytos finansinių priemonių savininko vardu ir jo naudai centriniame depozitoriume Nasdaq CSD SE, tvarkymas	100 Eur per mėn.

Finansinių priemonių (FP) prekybai ir (arba) saugojimui jums bus reikalinga mokėjimo sąskaita Luminor Bank AS Lietuvos skyriuje.

Mokėjimo sąskaitą galite atidaryti atskirai.

Minimali investuojama suma į biržoje prekiaujamus fondus ir investicinius fondus – 1 000 Eur arba ekvivalentas kita valiuta.

Minimali investuojama suma Nordea fondams internetu – 50 Eur arba ekvivalentas kita valiuta.

Minimalus pirkimo mokestis Nordea fondams nėra taikomas.

Periodinis investavimas yra galimas tik su Nordea fondais. Minimali suma – 50 Eur. Periodinui investavimui minimalus pasirašymo mokestis nėra taikomas.